

Registreringsdokument

for

Stavanger, 26. april 2016

Viktig informasjon

Dette Registreringsdokument er blitt utarbeidet av SpareBank 1 SR-Bank ASA ("Banken" eller "Sparebank 1 SR-Bank"). i forbindelse med søknad om opptak av lån til notering på Oslo Børs.

Vennligst se punkt 10.1 "Definisjoner" for en nærmere forklaring av definerte begreper i Registreringsdokumentet, som også får anvendelse på Registreringsdokumentets forside.

Dette Registreringsdokumentet er utarbeidet for å oppfylle reglene i lov av 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel ("Verdipapirhandelloven") §§ 7-13 flg. med tilhørende forskrifter, samt Prospektdirektivet (the Commission Regulation (EC) No. 809/2004 of 29 April 2004 implementing Directive 2003/71/EC of the European Parliament and of the Council). Registreringsdokumentet er kontrollert og godkjent av det norske Finanstilsynet i henhold til Verdipapirhandelloven §§ 7-7 og 7-8. Finanstilsynet har ikke kontrollert og/eller godkjent riktigheten eller fullstendigheten av opplysninger som gis i Registreringsdokumentet. Finanstilsynets kontroll og godkjenning knytter seg utelukkende til at utsteder har inntatt beskrivelser i henhold til en på forhånd definert liste med innholds krav. Finanstilsynet har ikke foretatt noen former for kontroll eller godkjenning av selskapsrettslige forhold som er beskrevet i eller på annen måte omfattet av Registreringsdokumentet. Finanstilsynet har godkjent prospektet 26.april 2016. Registreringsdokumentet er gyldig 12 måneder fra Finanstilsynets godkjenning.

Registreringsdokumentet er regulert av norsk rett. Eventuelle tvister vil være underlagt norske domstoler med Stavanger tingrett som verneting.

Distribusjon av Registreringsdokumentet er underlagt restriksjoner i visse jurisdiksjoner, eksempelvis i USA og Storbritannia. Med unntak av kontroll og godkjenning av Registreringsdokumentet fra Finanstilsynet, er det ikke gjort tiltak for å tillate distribusjon av Registreringsdokumentet i noen jurisdiksjon hvor særskilte tiltak kreves. Registreringsdokumentet kan ikke anses for et tilbud om tegning i obligasjoner eller sertifikater i noen jurisdiksjon hvor distribusjon av Registreringsdokumentet eller fremsettelse av et slikt tilbud krever særskilte tiltak. Enhver som mottar Registreringsdokumentet skal orientere seg om, og opptre i henhold til, enhver slik restriksjon.

Ingen andre enn de parter som er angitt i Registreringsdokumentet er gitt tillatelse til å gi informasjon eller andre opplysninger om Registreringsdokumentet eller om forhold omtalt i Registreringsdokumentet. Dersom noen andre enn slike parter likevel gir slik informasjon, må disse anses som uberettiget til dette.

Informasjonen som fremkommer i Registreringsdokumentet er ajourført frem til datoen for Registreringsdokumentet. Distribusjon av Registreringsdokumentet skal ikke under noen omstendighet gi uttrykk for at det ikke kan ha skjedd forandringer i forhold vedrørende Banken som beskrevet i Registreringsdokumentet etter Registreringsdokumentets dato. Enhver ny vesentlig omstendighet og enhver vesentlig unøyaktighet i Registreringsdokumentet som kan få betydning for vurderingen av Banken og som fremkommer eller oppdages mellom tidspunktet for offentliggjøring av Registreringsdokumentet og det tidspunkt da de nye obligasjonene eller sertifikatene tas opp til børsnotering, vil offentliggjøres i form av et tilleggsprospekt i henhold til verdipapirhandelloven § 7-15.

Regnskapstall som er gjengitt i Registreringsdokumentet er utarbeidet i henhold til IFRS ("International Financial Reporting Standards") hvis ikke annet er angitt. Dokumenter det henvises til i Registreringsdokumentet er tilgjengelige på hovedkontoret til Banken. Der hvor kilde ikke er angitt er Bankens ledelse eller Styre kilde til informasjonen.

Innholdet i Registreringsdokumentet skal ikke under noen omstendighet anses som juridiske, økonomiske eller skattemessige råd. Enhver obligasjonseier bør konsultere med sin egen juridiske og/eller – økonomiske rådgiver og/eller skatterådgiver.

Innholdsfortegnelse

1. Risikofaktorer	6
1.1 Generell risiko.....	6
1.2 Forretningsmessig risiko.....	7
2. Erklæringer	12
2.1 Ansvarlig for opplysninger i dette dokumentet	12
2.2 Ansvarserklæring.....	12
2.2 Erklæring vedrørende fremtidsrettede uttalelser.....	13
2.3 Tredjepartsinformasjon.....	13
3. Presentasjon av Sparebank 1 SR-Bank ASA.....	14
3.1 Informasjon om Sparebank 1 SR-Bank ASA.....	14
3.2 Historikk.....	14
3.3 Forretningsidé og Strategi	16
3.4 Organisasjonsstruktur i Sparebank 1 SR-Bank-konsernet.....	16
3.5 Beskrivelse av Sparebank 1 SR-Banks virksomhet.....	19
3.6 Datterselskaper	21
3.7 Felleskontrollert Virksomhet og Tilknyttede Selskaper.....	22
3.8 SpareBank 1-alliansen	22
3.9 Sparebank 1 SR-Banks Kundegrunnlag og Markedsposisjon.....	23
3.10 Kredittprosessen.....	26
3.11 Innskudd og Utlån.....	34
3.12 Bankens Finansiering.....	37
3.13 Investeringer.....	40
3.14 Viktige Kontrakter.....	45
3.15 Forskning og Utvikling, Patenter og Lisenser	45
3.16 Varige Driftsmidler	45
3.17 Miljø.....	45
3.18 Merkevaren SpareBank 1 SR-Bank	45
3.19 Risiko og Kapitalstyring i SpareBank 1 SR-Bank.....	46
3.20 Kapitaldekning	61
4. Finansiell Informasjon	62
4.1 Regnskapsprinsipper for Bankens Konsoliderte IFRS-Regnskap	62
4.2 Historiske Finansielle Tall	70
4.3 Konsolidert Kontantstrømpoppstilling	74

4.4 Endringer i Egenkapitalen.....	75
4.5 Nøkkeltall.....	76
4.6 Hendelser etter Sist Avlagte Delårstall.....	76
4.7 Endringer i Finansiell eller Konkurransmessig Stilling	76
4.8 Trendinformasjon	76
4.9 Revisor	77
5. Generelt om Konkurransen og Strukturen i Finansnæringen	78
5.1 Generelt om Bank- og Finanssektoren	78
5.2 Bank- og Finanssektoren i Norge.....	78
5.3 Markedsandeler i den Norske Finanssektoren.....	79
6. Organisasjon, Styre og Ledelse.....	81
6.1 Innledning.....	81
6.2 Generalforsamling	81
6.3 Representantskap.....	81
6.4 Kontrollkomité.....	82
6.5 Styre.....	82
6.6 Ledelse.....	83
6.7 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Bakgrunn	84
6.8 Styrets og Ledelsens Uavhengighet.....	89
6.9 Godtgjørelse til Kontrollkomité, Styre og Ledelse.....	89
6.10 Ansatte.....	91
6.11 Transaksjoner med Nærstående	92
6.12 Revisjonsutvalget.....	93
6.13 Godtgjørelsesutvalget	94
6.14 Risikoutvalget	95
6.15 Valgkomiteen.....	95
6.16 Største aksjonærer	96
7. Juridiske Forhold	97
7.1 Tvister MV.....	97
7.2 Immaterielle Rettigheter	97
8. Dokumenter til Gjennomsyn.....	98
8.1 Dokumenter til Gjennomsyn	98
8.2 Opplysninger Inn tatt ved Henvisning	98
9. Definisjoner, Lover og Forskrifter	99

9.1 Definisjoner	99
9.2 Relevante Lover og Forskrifter	100
VEDLEGG 1: VEDTEKTER FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA.....	101

1. Risikofaktorer

Investeringer i obligasjoner og sertifikater utstedt av SpareBank 1 SR-Bank er beheftet med risiko. Eventuelle investeringer i obligasjoner og sertifikater i Banken bør grundig vurderes mot risikofaktorene presentert i dette kapittelet, sammen med informasjon presentert i Registreringsdokumentet for øvrig. Styret i SpareBank 1 SR-Bank har gjort alle rimelige tiltak for å sikre at Banken har oversikt over alle (spesifikke) risikoforhold. Dersom én eller flere av risikofaktorene faktisk inntreffer, vil Bankens virksomhet, finansielle stilling, driftsresultat og/eller kurs på obligasjoner og sertifikater kunne bli vesentlig negativt påvirket.

SpareBank 1 SR-Bank har egne risiko- og kapitalstyringssystemer for å støtte opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Se nærmere avsnitt 3.19 for en nærmere beskrivelse av risiko- og kapitalstyringssystemene.

1.1 Generell risiko

Med generell risiko menes den risiko som ligger utenfor det Banken selv har herredømme over.

1.1.1 Utvikling i regional og nasjonal økonomi

De globale kapital- og kredittmarkedene har vært volatile siden høsten 2008 og har hatt en negativ effekt på den internasjonale banksektoren. Denne effekten har i hovedsak vært redusert likviditet og økt kreditt risiko premie. I tillegg har det i perioder vært vesentlig reduksjon i tilgjengeligheten av finansiering.

Eventuell vedvarende volatilitet, nye markedsforstyrrelser eller forringelse i den globale økonomien kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å få tilgang til kapital og / eller virksomheten for øvrig, resultater av virksomheten og / eller økonomiske tilstand.

Bankens inntjening og resultater kan bli negativt påvirket av en forverring i økonomiske forhold i den regionen virksomheten drives. En forverring av makroøkonomiske forhold i Norge kan ha negativ effekt på Bankens resultater og økonomiske stilling, spesielt dersom arbeidsløshet eller inflasjon øker eller verdier på eiendom faller. I tillegg til å redusere etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester, kan kvaliteten på Bankens kreditt portefølje påvirkes negativt og vil kunne oppleve kreditttap.

En vesentlig del av virksomhet i Norge er innenfor, eller utledet fra, olje og gass industrien som står sterkt i den regionen Banken driver sin virksomhet. Som et resultat, vil Norsk økonomi på lang sikt bli påvirket av utviklingen i olje og gasspriser. En vedvarende vesentlig reduksjon i olje- og gassprisene vil ha en negativ effekt på norsk økonomi og vil ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle tilstand, driftsresultater og likviditet.

1.1.2 Rammebetingelser og myndigheters handlinger

Statlige myndigheter kan til enhver tid innenfor rammene til EØS-avtalen innføre regelverk eller gjennomføre finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutalovgivning, som vil kunne påvirke Bankens og resten av finansindustriens inntekter og kostnader. Et eksempel på dette er beskatningen av utbytte. Myndighetene kan også innføre andre tiltak som kan påvirke Bankens virksomhet negativt; eksempelvis gjennom skjerpede soliditetskrav. Gjennom sin kontroll med tilsyns- og styringsinstitusjonene i penge- og kredittmarkedet vil myndighetene også kunne foreta disponeringer som påvirker Bankens virksomhet direkte. Endringer i rammebetingelser og myndigheters handlinger kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stand, driftsresultat og likviditet.

Nytt regelverk for kapitaldekning ble i juni 2013 vedtatt i både EU-parlamentet og EU-rådet. Regelverket bygger på Baselkomitèens anbefalinger om nye og strengere kapital- og likviditetsstandarder, Basel III, og trådte i kraft fra 1. januar 2014. Norge har valgt å innføre kravene hurtigere enn det som følger av gjennomføringsfristen i det internasjonale regelverket. I Norge trådte loven i kraft allerede fra 1. juli 2013 og innebærer krav om en ren kjernekapitaldekning på minimum 9 prosent og en total kapitaldekning på 12,5 prosent. Den rene kjernekapitaldekningen skal deretter gradvis økes til 12 prosent innen 1. juli 2016.

I tillegg til de ovennevnte kapitalkravene vil det i Norge bli krevd en såkalt motsyklisk kapitalbuffer i intervallet 0 - 2,5 prosent i form av ren kjernekapital. Etter råd fra Norges Bank fastsatte Finansdepartementet 12. desember 2013 den motsykliske kapitalbufferen til 1 prosentpoeng fra 30. juni 2015. Finansdepartementet vil fastsette bufferkravet hvert kvartal og en økning av bufferkravet skal normalt først tre i kraft minst 12 måneder etter fastsettelse. En reduksjon av kravet skal imidlertid kunne tre i kraft umiddelbart.

Fra 30. juni 2015 er kravet til ren kjernekapitaldekning 11,0 prosent og kravet til kapitaldekning 14,5 prosent. Dersom SpareBank 1 SR-Bank blir definert som systemviktig bank kan samlet krav til ren kjernekapitaldekning øke til 14 prosent fra 30. juni 2016. Fram til endelige regelverksavklaringer er på plass vil konsernet gradvis tilpasse virksomheten til de nye kapitalkravene.

Endringer i kapitaldekningsregler og skjerpede soliditetskrav kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stand, driftsresultater og likviditet. For nærmere omtale om dagens regelverk for kapitaldekning og utvikling se punkt 3.2.0 og 6.2.4.

1.2 Forretningsmessig risiko

1.2.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken.

Banken analyserer sin kredittportefølje på kontinuerlig basis, og klassifiserer lån i henhold til deres kredittkvalitet. Beregninger av tap på utlån er basert på tilgjengelig informasjon, forutsetninger og anslag, og er som sådan underlagt usikkerhet. En betydelig økning i utlånstapene i næringene som Banken er eksponert mot kan ha en negativ effekt på Bankens finansielle stilling, likviditet og / eller resultatet av driften.

Banken utfører rutinemessig et høyt volum av transaksjoner med motparter i finansielle tjenester, blant annet verdipapirforetak, banker, forsikringsselskaper og andre institusjonelle kunder, noe som resulterer i store daglige oppgjør og betydelig kreditteksponering. Mange av disse transaksjonene eksponerer Banken for risikoen for kontraktsmessig mislighold. Hvis Bankens motparter går konkurs eller på annen måte ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken, kan Bankens finansielle stilling bli negativt påvirket.

1.2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

Bankens kredittrating vil være viktig for om Banken evner å refinansiere sin gjeld eller finansiere økning i eiendeler. En nedgradering av ratingbyråene vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens finansielle stilling og/ eller resultat.

Det er gjensidig avhengighet mellom finansinstitusjoner og bekymringer om en institusjon kan føre til betydelige likviditetsproblemer, tap eller mislighold hos andre institusjoner. Selv oppfattet manglende kredittverdighet, eller spørsmål om, kan føre til tap eller mislighold. Denne risikoen er noen ganger referert til som "system-risiko". System-risikoen kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å hente inn ny finansiering, økonomiske stilling, driftsresultater og likviditet.

1.2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap knyttet til poster på og utenfor balansen som følge av endringer i markedspriser. Verdipapirrisiko, valutarisiko, renterisiko, risiko forbundet med egenbeholdning og/ eller bruk av egenkapital i syndikater, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner er inkludert i denne risikoklassen.

En nedgradering i kredittvurdering av Bankens kunder eller verdipapir Banken eier vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens inntekter og risikovekt, som fører til økte kapital krav.

Bankens virksomhet er eksponert for risiko knyttet til rentemarginer realisert mellom utlån og lånekostnader. Endringer i renteforskjellene kan direkte påvirke Banken i den grad de påvirker avkastning på rentebærende eiendeler, og renter betalt på rentebærende gjeld, og spesielt om endringene er uforholdsmessige eller uventede, eller på annen måte påvirker forholdet mellom marginer på utlån og lån. Bankens viktigste finansieringskostnader er rente betalt på innskudd og finansiering fra pengemarkedet, mens de viktigste renteinntektene kommer fra utlån til kunder og rentebærende verdipapirer. Når tidspunktet for justeringer av renter ikke er sammenfallende, for eksempel når en økning av rentene i fundingmarkedet ikke er mulig å overføre til utlån, kan dette påvirke inntektene negativt.

Banken har investeringer i verdipapirer hvor verdi er avhengig av volatilitet og generell utvikling av flere variabler, for eksempel renter, valutakurser, kredittspreader og aksjekurser. En negativ utvikling i verdi på disse verdipapirene vil ha en negativ påvirkning på Bankens finansielle stilling og/ eller resultat.

1.2.4 Operasjonell Risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Banken er avhengig av et betydelig antall operasjoner hver dag i hver enhet i en rekke ulike markeder og geografiske områder. Bankens virksomhet avhenger av evnen til å håndtere disse operasjoner effektivt på tvers av ulike enheter, og rapportere disse operasjonene nøyaktig. Banken er eksponert for operasjonell risiko som for eksempel svikt eller mangler i interne prosesser og systemer (inkludert, men ikke begrenset til, finansiell rapportering og risikostyringssystemer), IT-infrastruktur, utstyr/ maskiner, dokumentasjon av transaksjoner eller avtaler med tredjeparter, manglende sikring av eiendeler og ansattes feil. Videre om Banken ikke klarer å opprettholde forsvarlige fullmakter, eller oppfylle regulatoriske krav (inkludert, men ikke begrenset til, databeskyttelse og anti-hvitvaskingslover) og lovgivning for de markedene hvor Banken har virksomhet. Banken er også utsatt for operasjonell risiko på grunn av klager fra kunder og svikt i eksterne systemer. Dessuten kan Banken bli negativt påvirket av uredelige handlinger eller brudd på interne instruksjoner begått av egne ansatte. Banken kan ikke forutsi hvorvidt slike tilfeller av interne misligheter vil oppstå, eller hvis de skulle oppstå, i hvilken grad disse handlinger ville få negativ innvirkning.

Metoder for risikostyring av operasjonell risiko bygger på estimer, forutsetninger og tilgjengelig informasjon som kan være feil eller utdatert. Dersom risikostyring er utilstrekkelig kan dette ha en vesentlig negativ effekt på Banken. Skulle operasjonell risiko som er nevnt ovenfor materialisere seg, kan dette føre til både omdømmemessig og økonomisk skade, og kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, likviditet og / eller resultatet av driften.

Bankens operasjoner er svært avhengig av sin evne til å behandle og overvåke, på daglig basis, et stort antall transaksjoner, hvorav mange er svært komplekse, på tvers av mange og ulike markeder, og i mange valutaer. Bankens økonomi, regnskap, databehandling eller andre operativsystemer og fasiliteter kan stoppe å fungere skikkelig eller kan bli svekket på grunn av for eksempel en økning i transaksjonsvolum, som kan ha en negativ effekt på Bankens evne til å behandle transaksjoner eller yte tjenester. Andre faktorer som kan forårsake Bankens operativsystemer å stoppe eller ikke fungerer ordentlig omfatter en forverring i kvaliteten på IT-utvikling, support og drift prosesser og særlig høy utskifting av ansatte, noe som resulterer i et utilstrekkelig antall personell til å håndtere den vekst og økende kompleksiteten i operasjoner. Til tross for Bankens betydelige utgifter på eksisterende og nye IT-systemer, kan det ikke være noen sikkerhet for at disse utgiftene vil bli tilstrekkelig dekket eller at IT-systemer vil fungere og / eller bli gjennomført som planlagt. Enhver forstyrrelse av IT eller andre systemer som brukes av Banken, herunder systemer som eies av kontraktsparter, kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stilling og resultater.

Til tross for beredskapsplaner og fasiliteter Banken har på plass, kan virksomheten være negativt påvirket av en forstyrrelse i den infrastrukturen som støtter systemene. Dette kan omfatte en forstyrrelse som involverer elektrisk, kommunikasjon, transport eller andre tjenester som brukes av Banken eller tredjeparter som det driver virksomhet, eller en katastrofal hendelse som involverer alle steder der Banken har en betydelig operasjonell base.

Bankens operasjoner er avhengig av sikker bearbeiding, lagring og overføring av konfidensiell og annen informasjon i sine datasystemer og nettverk. De datasystemer, programvarer og nettverk som brukes av Banken kan være sårbare for uautorisert tilgang, datavirus eller annen ondsinnet kode og andre ytre angrep eller interne brudd som kan være en trussel mot datasikkerheten. Hvis en eller flere slike hendelser oppstår, kan noen av dem potensielt true konfidensielle

og andre opplysninger om Banken, kunder eller motparter. Banken kan bli nødt til å bruke ekstra ressurser for å endre beskyttende tiltak eller for å undersøke og avhjelpe sårbarheter eller andre eksponeringer. Banken kan også bli gjenstand for søksmål og økonomisk tap for forhold som det enten ikke er forsikret mot eller som det ikke fullt ut er dekket for gjennom forsikringer.

Bankens virksomhet er avhengig av den kollektive innsatsen av sine høyt utdannede ansatte på alle nivåer. Konkurransen om de beste medarbeiderne fra finanssektoren og fra bedrifter utenfor finansnæringen, er hard. Dersom Banken ikke er i stand til å beholde og tiltrekke seg tilstrekkelig personell med riktig kompetanse, kan dette ha en negativ effekt på virksomheten. Videre kan tap av nøkkelpersonell og ledelse ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, strategi, finansielle stilling og / eller resultater.

Banken er utsatt for betydelig konkurranse innenfor alle sine forretningsområder. Konkurranse kan øke i Bankens markeder som følge av lover, forskrifter, teknologi eller andre faktorer. Økt konkurranse kan føre til at Banken mister markedsandeler eller får redusert lønnsomhet på sine produkter og tjenester, og ellers ha en negativ effekt på virksomheten sin økonomiske stilling og resultater. Det er også en risiko for ytterligere konsolidering i markedene hvor Banken driver, som kan føre til økt konkurranse.

Risikoen for at bankene vil bli utsatt for eller brukes til hvitvasking har økt. Risikoen for hvitvasking er høyere i fremvoksende markeder enn i Norge og andre mer utviklede markeder. Risikoen for fremtidige hendelser i forhold til hvitvasking finnes alltid for finansinstitusjoner. Eventuelle brudd på antihvitvaskings regler, eller forsøk på brudd, kan ha alvorlige juridiske og omdømmemessige konsekvenser for Banken og kan resultere i negativ innvirkning på Bankens virksomhet.

Banken utvider omfanget av sin virksomhet og sin kundebase og iverksetter stadig nye retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse for å hindre potensielle interessekonflikter. Å identifisere og håndtere interessekonflikter er komplekst, delvis på grunn av at interne brudd på retningslinjer kan være vanskelig å oppdage. Bankens omdømme kan bli skadet, og viljen for kundene til å inngå transaksjoner der en slik konflikt kan oppstå kan bli berørt, dersom Banken ikke klarer, eller synes å ikke klare, å identifisere og håndtere interessekonflikter.

1.2.5 Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at Banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/ eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor Banken har en vesentlig eierandel og innflytelse.

Risiko knyttet til eierandeler i felleskontrollerte virksomheter er betydelige. Dette medfører økt risiko for volatilitet i Bankens resultater og effekt på kapitaldekningen.

1.2.6 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Bankens virksomhet er underlagt skatt og moms i samsvar med lovgivning og praksis. Framtidige tiltak av den norske eller andre regjeringer til å øke skatte- og avgiftsberegningen eller å pålegge ekstra skatter eller avgifter vil redusere Bankens lønnsomhet. Revisjoner av skatt eller merverdiavgift eller endringer i tolkingen samt forskjeller i oppfatning mellom Banken og skattemyndighetene med hensyn til tolkning av relevante lovgivningen kan også påvirke Bankens finansielle stilling i fremtiden. Slike endringer kan ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, resultater og likviditet. Videre kan det ikke være noen garanti for at slik endring i skatt- og merverdiavgiftslovgivning eller tolkingen av skatt og merverdiavgift lovgivning ikke kan ha tilbakevirkende effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, resultater og likviditet.

Banken har en lukket ytelsesbasert tjenstepensjon for enkelte ansatte. Ordningen er langsiktig i sin natur, og det tar 30 år pensjonsgivende tjeneste for å nå full pensjonsrettighet. Pensjonsordningen er basert på antagelser, inkludert forventet avkastning, forventet økning i pensjoner og diskonteringsrente. Hvis verdien av forpliktelsene blir større enn forventet, eller verdien av eiendelene blir lavere enn forventet, og dermed resulterer i et verdigap, vil Banken kunne

være forpliktet til å gjøre avsetninger for sine pensjonsordninger. Slike avsetninger kan være betydelige og har en negativ effekt på Bankens finansielle stilling og / eller resultater.

1.2.7 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

Bankens omdømme er en av de viktigste verdiene. Omdømmerisiko, inkludert risikoen for tapt inntjening og kapital, er iboende i virksomheten finansielle tjenester. Svekket omdømme kan skyldes en rekke årsaker, blant annet utro tjenere, aktiviteter av forretningspartnere der Banken har begrenset eller ingen kontroll, alvorlig eller langvarig økonomisk tap, usikkerhet om Bankens soliditet eller pålitelighet eller brudd på Bankens "code of conduct". Svekket omdømme kan ha negativ innvirkning på Bankens evne til å beholde og tiltrekke seg kunder, innskytere og investorer, samt dens relasjoner med myndigheter og allmennheten.

1.2.8 Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

Banken opererer i en rekke forretningsområder og i flere geografiske områder. Som en del av fremtidig strategi, kan Banken velge å gjøre om på strategiske satsninger til enten å styrke driften eller trekke ut et virksomhetssegment eller geografisk område. Det er ingen garanti for at Banken vil være i stand til å fullføre integrasjonen av oppkjøpte enheter, komplett avhendelser som tilsiktet eller med hell identifisere alle potensielle forpliktelser før transaksjonene er avsluttet. Enhver slik hendelse kan ha negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle stilling, likviditet og / eller resultater.

1.2.9 Compliance-risiko(Etterlevelse)

Compliance-risiko er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Nye eller endring i lover, forskrifter og øvrige juridiske og regulatoriske krav hvor Banken opererer kan innebære betydelige kostnader å etterkomme. Områder hvor endringer eller utviklingen i regulering og / eller tilsyn kan ha en negativ innvirkning kan være (dog ikke begrenset til) (i) endringer i penge-, rente- og øvrig politikk, (ii) generelle endringer i regjeringen og regulerende myndighet eller regimer som kan påvirke investorers beslutninger eller øke kostnadene av å gjøre forretninger, (iii) endringer i konkurranse og prissettingsområdene, (iv) differensiering blant finansinstitusjoner av regjeringer med hensyn til utvidelsen av garantier til bankinnskudd fra kunder og vilkårene knyttet til slike garantier, (v) videre utvikling i den finansielle rapporteringen, (vi) endringer i regelverket for Bankens nåværende struktur, (vii) annen ugunstig politisk, militær eller diplomatisk utvikling, sosial ustabilitet eller juridisk usikkerhet, som igjen kan påvirke etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester og (viii) ekspropriasjon, nasjonalisering og inndragning av eiendeler. Som svar til dagens økonomiske uro eller en fremtidig krise eller andre bekymringer, kan regulatoriske myndigheter vedta nye eller ytterligere reguleringer, for eksempel restriksjoner eller begrensninger på Bankenes virksomhet, herunder, men ikke begrenset til, høyere kapitalkrav, økte rapporteringskrav og restriksjoner på visse typer transaksjoner. Banken forventer å møte sterkere regulering av sin virksomhet.

Banken opererer i et juridisk og regulatorisk miljø som utsetter den for potensielle rettsaker og regulatorisk risiko. Som et resultat kan Banken bli involvert i ulike tvister og juridiske, administrative og offentlige saker i Norge og andre jurisdiksjoner som potensielt kan utsette Banken for tap. Slike krav, tvister og søksmål er gjenstand for mange usikkerheter, og deres resultater er ofte vanskelig å spå, spesielt i de tidlige stadier av en sak.

Tap av rettsaker kan resultere i sanksjoner av ulike typer for Banken, inkludert men ikke begrenset til, betaling av bøter eller erstatning, ugyldiggjørelse av kontrakter, eller begrensninger på Bankens virksomhet, noe som kan ha en negativ effekt på Bankens omdømme eller finansielle stilling.

Fra tid til annen, endrer International Accounting Standards Board ("IASB") standardene som styrer utarbeidelsen av regnskapet. For at en ny standard skal være gjeldende må de være godkjente (ratifiserte) av EU. Videre kan endringer skje i tolkningen av, eller forskjeller i oppfatning kan oppstå mellom Banken og myndigheter med hensyn til anvendelsen av, slike standarder. Disse endringene kan være vanskelige å forutsi og kan vesentlig påvirke hvordan Banken bokfører

og rapporterer resultater av virksomheten. I noen tilfeller kan Banken bli pålagt å bruke en ny eller revidert standard, eller endre anvendelsen av en eksisterende standard, med tilbakevirkende kraft. Enhver slik endring i Bankens regnskapsprinsipper eller gjeldende regnskapsstandarder kan påvirke rapporterte finansielle tall og / eller resultater.

2. Erklæringer

2.1 Ansvarlig for opplysninger i dette dokumentet

Personer ansvarlig for de opplysninger som er gitt i dette registreringsdokumentet er:
SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger

2.2 Ansvarserklæring

I henhold til kommisjonsforordning nr 809/2004 bilag XI punkt 1.2 bekrefter herved SpareBank 1 SR-Bank ASA som ansvarlig for Registreringsdokumentet at opplysningene i Registreringsdokumentet så langt Banken kjenner til er i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke forekommer utelatelse fra Registreringsdokumentet som er av en slik art at de kan endre Registreringsdokumentets betydningsinnhold og at den ansvarlige har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

Undertegnede, Arne Austreid, er administrerende direktør i SpareBank 1 SR-Bank ASA og tegner selskapet alene, jf. Bankens vedtekter og allmennaksjeloven § 6-31 første ledd.

Stavanger, 26. april 2016

Arne Austreid

Administrerende direktør

2.2 Erklæring vedrørende fremtidsrettede uttalelser

Dette Registreringsdokumentet inneholder "fremtidsrettede" uttalelser, herunder, prognoser og forventninger til SpareBank 1 SR-Bank ASA fremtidige finansielle posisjon, forretningsstrategi, planer og målsettinger. Alle fremtidsrettede uttalelser i dette Registreringsdokumentet er basert på informasjon tilgjengelig for SpareBank 1 SR-Bank ASA, samt SpareBank 1 SR-Bank ASAs synspunkter og vurderinger, slik disse foreligger per datoen for Registreringsdokumentet. SpareBank 1 SR-Bank ASA fraskriver seg uttrykkelig enhver forpliktelse til å utarbeide eventuelle oppdateringer eller rettelser av fremtidsrettede uttalelser inntatt i dette Registreringsdokumentet, eller reflektere eventuelle endringer i SpareBank 1 SR-Bank ASA forventninger med hensyn til slike uttalelser eller endringer i faktiske forhold eller omstendigheter som slike uttalelser er basert på, med mindre slik oppdatering eller rettelse er pålagt ved lov.

Når uttrykkene "forventer", "tror", "estimat", "forventer", "søker å", "kanskje", "plan" og lignende uttrykk benyttes i dette Registreringsdokumentet, og de relaterer seg til SpareBank 1 SR-Bank ASA, dets datterselskaper eller dets ledelse, er disse uttrykkene ment å identifisere fremtidsrettede uttalelser. SpareBank 1 SR-Bank ASA kan ikke gi noen garanti for riktigheten av slike fremtidsrettede uttalelser og investorer advares om at fremtidsrettede uttalelser ikke er garantier for fremtidig utvikling. Fremtidsrettede uttalelser er gjenstand for kjente og ukjente risikoer, usikkerheter og andre faktorer som kan føre til at faktiske resultater, ytelse eller prestasjoner for SpareBank 1 SR-Bank ASA, dets datterselskaper, eller SpareBank 1 SR-Bank ASA bransje vil avvike vesentlig fra de fremtidige resultater, ytelse eller prestasjoner som er uttrykt eller innforstått i slike fremtidsrettede uttalelser. Slike fremtidsrettede uttalelser er basert på en rekke forutsetninger om SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskapers nåværende og fremtidige forretningsstrategier og bransjen SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskaper opererer eller skal operere i. Faktorer som kan føre til at SpareBank 1 SR-Bank ASA og dets datterselskapers faktiske resultater, ytelse eller prestasjoner vesentlig avviker fra de fremtidsrettede uttalelsene består blant annet av, men er ikke begrenset til, risikofaktorene beskrevet i kapittel 1 "Risikofaktorer" samt andre steder i Registreringsdokumentet.

Gitt de nevnte usikkerhetene, advares potensielle investorer mot å legge utilbørlig vekt på noen av disse fremtidsrettede uttalelsene.

Fremtidsrettede uttalelser er gitt i Registreringsdokumentets punkt 3.3, 3.4, 3.5, 3.8, 3.9, 3.10, 3.12, 3.16, 3.19, 4.8 og 5.1.

2.3 Tredjepartsinformasjon

Det er enkelte steder i Registreringsdokumentet gjengitt informasjon som stammer fra tredjepart. I slike tilfeller er kilden alltid oppgitt. Slik informasjon er korrekt gjengitt, og så langt Banken kjenner til og kan kontrollere ut fra offentliggjorte opplysninger fra tredjepart, bekreftes at det ikke er utelatt fakta som kan medføre at de gjengitte opplysningene er unøyaktige eller villedende.

3. Presentasjon av Sparebank 1 SR-Bank ASA

3.1 Informasjon om Sparebank 1 SR-Bank ASA

SpareBank 1 SR-Bank ble etablert 1. oktober 1976 og er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 895 321. Banken er etablert i henhold til og underlagt bestemmelsene i Allmennaksjeloven, Forretningsbankloven og Finansieringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter. Det vises for øvrig til kapittel 9 "Definisjoner, Lover og Forskrifter". Hovedkontoret er lokalisert i Bjergsted Terrasse 1, 4066 Stavanger i Norge, tlf.:02002.

Banken driver sin virksomhet i Norge og reguleres av norsk rett. Gjeldene vedtekter per dato for Registreringsdokumentet er inntatt i vedlegg 1 og kan også lastes ned fra internett på www.sr-bank.no.

Banken er Sør- og Vestlandets største og ledende finanskonsern med 49 kontorer i 31 kommuner i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene. Samlet sett har Banken over 300 000 kunder fordelt på de ulike selskapene i Banken og en forvaltningskapital per 31.12.2015 på ca 192 mrd kroner. SpareBank 1 SR-Bank er i dag landets nest største norskeide bank (Kilde: <https://www.fno.no/contentassets/1a77378303a9403591ccab82aa9424a2/markedsandeler---forvaltningskapital.xlsx>).

Banken sitt kjerneområde er Rogaland både innenfor person- og bedriftsmarkedet, samt eiendomsmegling. Om lag syv av ti av Bankens utlånsengasjementer har tilknytning til Rogaland, mens resten av porteføljen er fordelt mellom Agder, Hordaland og øvrige fylker.

Gjennom deltakelsen i SpareBank 1-alliansen er Banken knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker som til sammen utgjør landets nest største bankgruppering. Alliansetilknytningen har vært en viktig bidragsyter til bankens suksess, hvor en har lyktes i å forene hensynet til effektiv drift og stordriftsfordeler med det å være nær kunder og markeder. SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i det felleseide produktkonsernet i SpareBank 1-alliansen. Gjennom dette konsernet er det utviklet konkurransedyktige produkter som distribueres gjennom alliansebankene.

SpareBank 1 SR-Bank har en sterk regional tilknytning og sparebanktradisjonen har satt sitt tydelige preg på forretningsidéen og bedriftskulturen.

3.2 Historikk

SpareBank 1 SR-Banks eldste røtter går tilbake til etableringen av Egersund Sparebank i 1839.

1. oktober 1976 slo 22 sparebanker i Rogaland seg sammen til Sparebanken Rogaland (endret merkenavn til SpareBank 1 SR-Bank i 1996) og dannet med dette Norges første regionale sparebank. Sammenslutningen var den mest omfattende som til da hadde funnet sted i norsk sparebankvesen og var en respons på et økende behov for en tung, regionalt forankret finansaktør. Ved starttidspunktet forvaltet sparebanken 1,5 mrd kroner og hadde 350 ansatte. Landets nest største sparebank og første regionbank vokste fram gjennom aktivt samspill med samfunns- og næringsutviklingen i Rogaland og i dag består SpareBank 1 SR-Bank av 40 tidligere lokalbanker fordelt på 49 kontorer som forvalter ca 192 mrd kroner og har over 1 100 ansatte.

Fra 1976 til i dag har vår del av landet, og da spesielt Rogaland og Hordaland, vært blant landets desidert mest dynamiske regioner. Utviklingen kjennetegnes av sterk økonomisk vekst og stor befolkningsøkning.

Som de fleste andre større norske banker ble Banken hardt rammet av bankkrisen tidlig i 1990-årene. Gjennom målrettet innsats i 1992/93 ble grunnlaget lagt for at Banken kunne drive videre som en selvstendig, lønnsom og regionalt forankret sparebank. Det daværende sikringsfondets innskudd på 744 mill kroner ble solgt over børs i 1994 og Banken har fram til og med 2011 vært notert på Oslo Børs med grunnfondsbevis (som etter hvert fikk benevnelsen egenkapitalbevis). Siden 1. januar 2012 har Banken vært notert med ordinære aksjer.

I november 1996 var Sparebanken Rogaland med på å etablere SpareBank 1-alliansen som et bank- og produktsamarbeid, og endret samtidig merkenavn til SpareBank 1 SR-Bank. Gjennom deltakelsen i SpareBank 1-alliansen er SpareBank 1 SR-Bank knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige og lokalt forankrede banker. På denne måten kan hensynet til effektiv drift og stordriftsfordeler forenes med fordelene det er å være nær kunder og marked. Som et ledd i etableringen av SpareBank 1-alliansen ble SpareBank 1 Gruppen AS etablert.

I februar 2001 ble SR-Forvaltning AS etablert. Selskapet har konsesjon til å drive aktiv forvaltning.

Våren 2001 etablerte SpareBank 1 SR-Bank kontorer i Agder-fylkene i forbindelse med overtakelse av porteføljen til det daværende Vår Bank og Forsikring.

I 2005 etablerte SpareBank 1 SR-Bank SR-Investering AS for investeringer i egenkapitalpapirer.

SpareBank 1 Boligkreditt AS ble etablert av SpareBank 1 SR-Bank sammen med de andre SpareBank 1-bankene høsten 2005. SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert våren 2009 av de samme bankene. Selskapene ble stiftet med formål å være kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett i selskapenes utlånsporteføljer. Selskapene startet sin virksomhet som ordinære kredittforetak i henholdsvis 2. kvartal 2006 og 2. kvartal 2009.

Våren 2006 åpnet SpareBank 1 SR-Bank kontor i Bergen og innledet dermed sin satsing i Hordaland.

I februar 2007 ble det juridiske navnet på endret fra Sparebanken Rogaland til å samsvare med det etablerte merkenavnet SpareBank 1 SR-Bank.

I 2007 ble SpareBank 1 SR-Bank Markets, bankens verdipapirforetak, etablert som eget forretningsområde. Divisjonen håndterer valuta, renter, aksjer og obligasjoner samt corporate finance tjenester.

I oktober 2008 kjøpte SpareBank 1 SR-Bank, sammen med flere SpareBank 1-banker, Glitnir Bank ASA, som deretter endret navn til BN Bank ASA. I september 2009 kjøpte SpareBank 1 SR-Bank ytterligere en 3,5 prosent eierandel i BN Bank ASA fra SpareBank 1 SMN. I november 2010 fikk SpareBank 1 SR-Bank ytterligere 0,6 prosent eierskap i BN Bank ASA indirekte gjennom sammenslåingen med Kvinnherad Sparebank og overtakelsen av en eierpost i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS. Til sammen eier SpareBank 1 SR-Bank 24,1 prosent direkte og indirekte i BN Bank per dato for Registreringsdokumentet.

I november 2010 ble Kvinnherad Sparebank slått sammen med SpareBank 1 SR-Bank, noe som gav tilgang til 26 000 nye kunder i Kvinnherad, Sunnhordland og Odda.

I juni 2011 ga Finansdepartementet SpareBank 1 SR-Bank tillatelse, med vilkår, til å omdanne virksomheten fra egenkapitalbevis bank til aksjebank. Omdanningen ble gjennomført med virkning fra 1. januar 2012. Samtidig ble bankens juridiske navn endret til SpareBank 1 SR-Bank ASA.

Konsernet inngikk i januar 2015 avtale om kjøp av Swedbanks avdeling i Stavanger.

I januar 2015 kjøpte konsernet Rogalandsavdelingen til SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, som inkluderer tre kontorer i Stavanger, Sandnes og Ålgård og stiftet det heleide datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS. I slutten av 2. kvartal 2015 ble ODB Regnskap AS på Sotra kjøpt, og i 4. kvartal 2015 ble det inngått avtale om kjøp av Advis AS, som har kontorer i Stavanger og Haugesund

SR-Boligkreditt AS ble etablert i 2. kvartal 2015 med formål å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansiere dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett.

3.3 Forretningsidé og Strategi

3.3.1 Strategi og Målsetning

SpareBank 1 SR-Bank har som strategisk målsetning:

”Vi skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester

Basert på:

Gode kundeopplevelser

Sterk lagfølelse og profesjonalitet

Lokal forankring og beslutningskraft

Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet”

For å være den mest attraktive leverandøren av finansielle tjenester har SpareBank 1 SR-Bank som mål å fortsatt vokse gjennom organisk vekst, innovasjon og utnyttelse av strategiske muligheter.

SpareBank 1 SR-Bank har videre som mål gjennom innovasjon og kontinuerlig fokus på effektivisering og utvikling å bidra til verdiskaping hos både kunde og seg selv. SpareBank 1 SR-Bank har som forutsetning for å være den mest attraktive leverandøren at de tiltrekker seg motiverte, ansvarsfulle og dyktige medarbeidere med riktig kompetanse som er tilpasset framtidige kundebehov.

3.3.2 Visjon og Verdier

SpareBank 1 SR-Bank sin visjon er å være kundens første valg på Sør- og Vestlandet.

Å være kundens førstevalg er en plass vi må fortjene, hver eneste dag. Enten så blir du valgt, eller så blir du ikke valgt.

Det handler om å forstå kundens behov, og leve opp til kundens forventninger til oss. Da må vi fortløpende forbedre og fornye oss i takt med markedet.

Visjonen innebærer at vi skal bli det ledende finanshuset på Sør- og Vestlandet, gjennom et mål om markedsvekst.

Vi jobber etter verdiene:

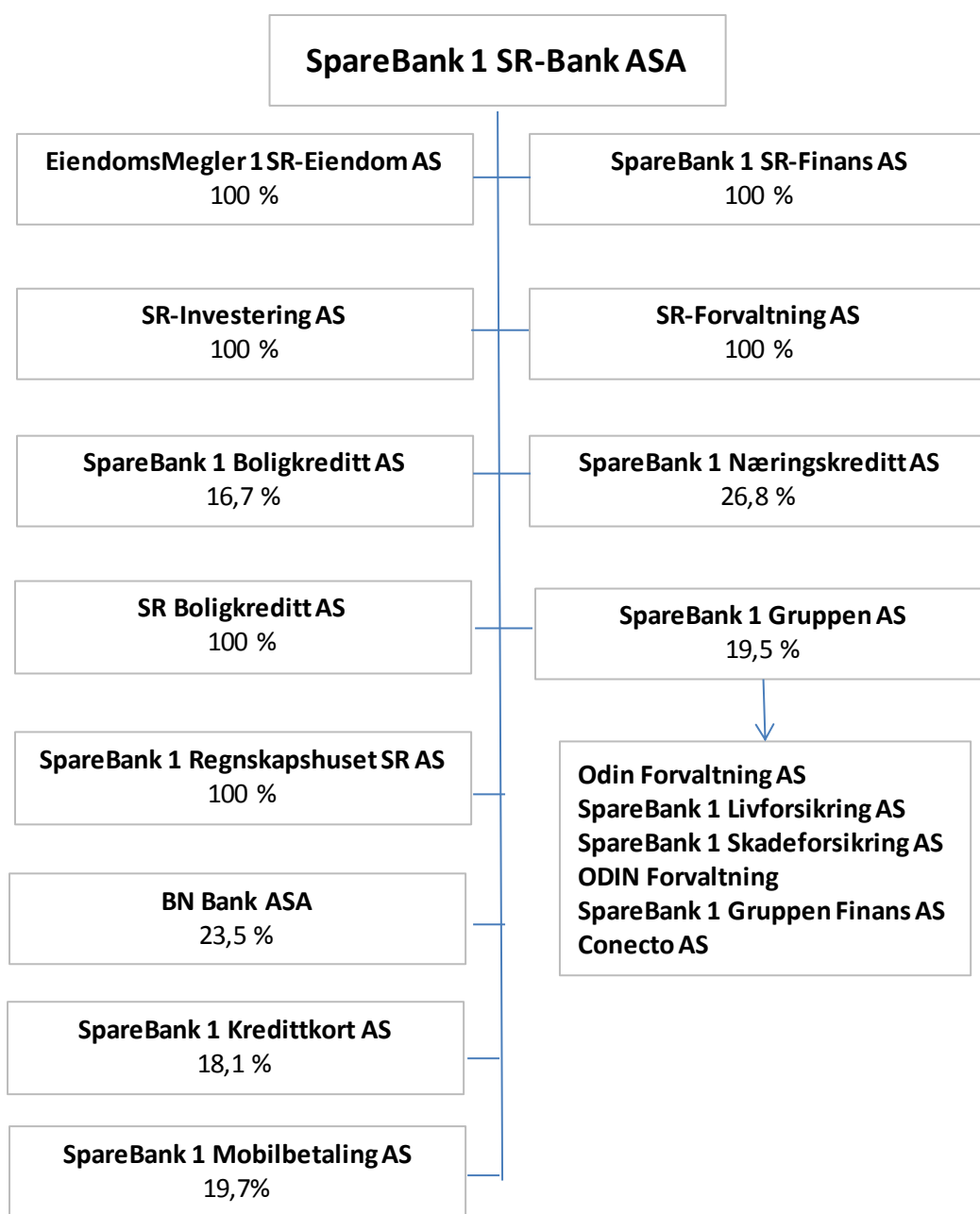
- Ansvar og respekt
- Engasjert og handlekraftig

For at kunden skal sitte igjen med en god opplevelse fokuserer SpareBank 1 SR-Bank på at de ansatte skal opptre skikkelig og ha et felles verdigrunnlag som etterleves av hver og en. Det er utarbeidet etiske retningslinjer og ”code of conduct” for å ivareta dette. Dette skal være grunnlaget for å skape den nødvendige tillit hos kundene og ellers i markedet og er en forutsetning for den gode kundeopplevelsen.

3.4 Organisasjonsstruktur i Sparebank 1 SR-Bank-konsernet

3.4.1 Selskapsstruktur

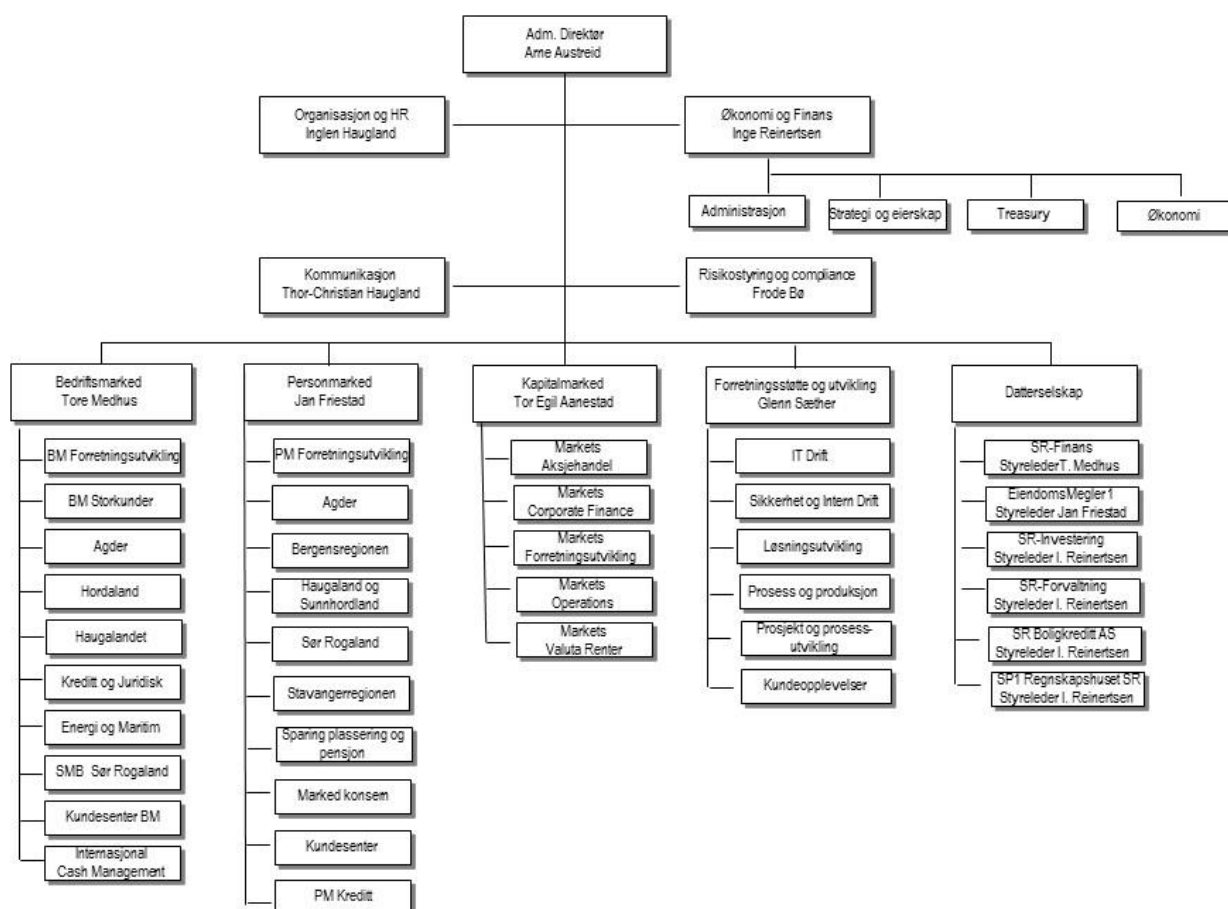
SpareBank 1 SR-Bank med datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er etablert i Norge og opererer etter norsk lovgivning. Figuren nedenfor viser de vesentligste selskapene som inngår i Konsernet. SpareBank 1 SR-Bank ASA er morselskap i Konsernet. Disse selskapene og virksomhetene anses alle som viktige for den totale driften til SpareBank 1 SR-Bank. For en komplett oversikt over Bankens investering i andre selskap se kapittel 3.13.

For nærmere beskrivelse av virksomhetene i konsernselskapene se egne punkt under i kapittel 3.6. Som det fremgår av figuren over eier SpareBank 1 SR-Bank 19,5 prosent av aksjene i SpareBank 1 Gruppen AS som igjen er eier av flere produktselskaper. For nærmere beskrivelse av disse virksomhetene og organisering se pkt. 3.8 under.

3.4.2 Organisering av virksomhetene

Figuren under presenterer hvordan SpareBank 1 SR-Bank er strukturert operasjonelt. Som det fremgår av figuren er hoveddelen av konsernets operasjonelle virksomhet i morselskapet SpareBank 1 SR-Bank ASA.

SpareBank 1 SR-Bank er organisert i tre forretningsområder; personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked. Forretningsmodellen og organiseringen av virksomheten er utviklet for å best mulig møte kundens forventninger og for å styrke grunnlaget til å fortsatt være et solid og kraftfullt finanskonsern på Sør- og Vestlandet. Målet med SpareBank 1 SR-Banks forretningsmodell og organisering er først og fremst å være et lønnsomt, solid og attraktivt finanskonsern, med fokus på den gode kundeopplevelsen.

Som et ledd i videreutviklingen av forretningsplanen og organiseringen satser SpareBank 1 SR-Bank på økt effektivitet, styrket kompetanse og utvikling av en mer offensiv organisasjon.

Forholdet mellom kunde og bank er basert på personlige relasjoner. Dette er fortsatt kjernen i SpareBank 1 SR-Bank sin forretningsmodell og organisering, men det siste tiåret har antall kunde kanaler økt betydelig. I mai 2010 lanserte SpareBank 1 Norges første bank-app for smarttelefon og nettbrett. Dette er et eksempel på at kommunikasjonskanalene til SpareBank 1 SR-Bank videreutvikles og tilpasses kundenes behov.

For en mer detaljert beskrivelse av virksomheten i SpareBank 1 SR-Bank, divisjonene og de ulike forretningsområdene se pkt. 3.5 under.

3.5 Beskrivelse av Sparebank 1 SR-Banks virksomhet

3.5.1 Introduksjon

SpareBank 1 SR-Bank har bidratt til verdiskaping i mer enn 175 år på Sør- og Vestlandet. Med hovedkontor i Stavanger, er Banken godt etablert i et marked med stort potensial for fortsatt videre vekst og lønnsomhet.

Hver fjerde nordmann bor i Bankens markedsområde. Det er sterk netto innvandring til Rogaland, og landsdelen samlet har en befolkningsvekst over gjennomsnittet for landet. Arbeidsledigheten er lav og godt under gjennomsnittet for landet. I tillegg er sykefraværet per avtalte dagsverk lavt og gjennomsnittlig årsinntekt høy.

Aktivitetsnivået for regionens næringsliv er økende og flertallet av virksomhetene viser til god lønnsomhet. Stavangerregionen ble vinner av nærings-NM i 2014, for tiende år på rad (NHO: NæringsNM 2014 - https://legacyweb.nho.no/getfile.php/Offentlig%20sektor/Filer/NHO_N%E6ringsNM2014.pdf). Relativt sett er både Rogaland og Hordaland et kapitalintensivt område, målt i forhold til andel av befolkning. Næringsstrukturen er dominert av olje-gass- og shippingrelatert virksomhet.

Bankens konkurransekraft og konkurransefortrinn er å finne i noen enkle, men likevel effektive prinsipper i forholdet til kunden.

En kunde – en leverandør

Kunden skal oppleve hele Banken som en enhet. Hver medarbeider skal ta et helhetlig konsernansvar i sin kundefølelse, selv om dette innebærer å bistå kunder utenfor "egen" enhet.

Ei dør inn

Kunden skal oppleve forutsigbarhet og gjenkjennelse på tvers av kommunikasjonskanal. Uavhengig av hvem kunden møter skal vedkommende få den samme gode opplevelsen bygget på like prosesser, servicenivå og prestasjonsstandarder. Disse prestasjonsstandardene skal gjøre Banken mer standardisert i kundefølelsen og dermed mindre personavhengige.

Profesjonell kundefølelse fra første kontakt

Kunden skal oppleve Banken som effektiv og kompetent. Kunden skal oppleve at Bankens kompetanse anvendes slik at den resulterer i en merverdi for kunden. Et viktig særtrekk ved SpareBank 1 SR-Bank er at kunden skal kunne treffe mennesker i de fysiske arenaene som er sentralt plassert i Bankens markedsområder.

For å sikre at prinsippene lar seg gjennomføre og operasjonalisere i Bankens daglige virke, er organisasjonen bygget opp med basis i; *Sterk lagfølelse og profesjonalitet, lokal forankring og beslutningskraft og ikke minst soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet.*

Humankapitalen i form av mer enn 1100 medarbeidere er den viktigste ressursen for å skape verdier for eiere, kunder og regionen. Det satses målrettet på kompetanseutvikling for å imøtekomme økende krav fra både kunder og regulatoriske myndigheter. Kundene skal oppleve at Banken tilbyr bedre rådgivning og service enn konkurrentene. I kampen om den mest kompetente arbeidskraften legger Banken vekt på å utvikle et attraktivt arbeidsmiljø som bl.a. kjennetegnes av høy ansatt-tilfredshet, lavt sykefravær og stabil turn-over.

Sterk lagfølelse og profesjonalitet gir tydelige føringer om lagarbeid, fellesskap og kvalitet i hele Banken for å nå felles mål. Banken skal opptre profesjonelt i alle sammenhenger slik at også dette underbygger gode kundeopplevelser og prinsippet "ei dør inn".

Lokal forankring og beslutningskraft er viktige interne virkemidler for å nå Bankens strategiske mål, og innebærer at Banken gjennom sine beslutninger skal vise at den kjenner og forstår kunden og markedet best. Det innebærer at Banken må være tilstede der kundene ferdes, og fatte beslutningene nærmest mulig kundene basert på lokalkunnskap.

Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet er virkemidler som tydelig vektlegger målsettingen om å være blant de mest lønnsomme finansinstitusjoner i Norden sammen med behovet for å være riktig kapitalisert til enhver tid. Beslutninger preget av langsiktighet bygger opp omkring vårt verdigrunnlag og viser soliditet overfor kunder og investorer. Med tillit

i markedet vektlegges behovet for tillit hos alle interessenter som kunder, medarbeidere, investorer og myndigheter. Gode kundeopplevelser basert på skikkelig og kompetent opptreden preget av kvalitet og service fra alle medarbeidere styrker vår tillit hos kundene.

Det unike med SpareBank 1 SR-Bank ligger i samspillet mellom disse, og gjennom riktig utnyttelse skal vi kunne kapitalisere på dette.

Under følger en beskrivelse av divisjonene i SpareBank 1 SR-Bank ASA og nøkkeltall per 31.12.2015. Det er ingen vesentlige endringer i virksomhetene, volumer og antall ansatte frem til dato for Registreringsdokumentet, bortsett fra det som er omtalt under punkt 4.6.

3.5.2 Personmarked

SpareBank 1 SR-Bank har 275 000 personkunder over 13 år på Sør- og Vestlandet. SpareBank 1 SR-Bank har et kundeforhold til 25 prosent av personkundene over 13 år og en markedsandel på 20 prosent ved utgangen av 2015. I tillegg til personkunder betjener divisjonen 5 700 personlig næringsdrivende- og landbrukskunder. Et samlet tilbud av gode digitale tjenester, et moderne kundesenter og et godt utbygd kontornettverk gir kundene rask og enkel tilgang til finansielle tjenester og kompetanse i alle kanaler.

PM	31.12.2015
Brutto utlån	89 133 mnok
Sum innskudd	46 910 mnok
Driftsresultat før skatt	1 206 mnok
Antall årsverk	463

3.5.3 Bedriftsmarked

Bedriftsmarkedet hadde i 2015 ansvar for å betjene konsernets 13 830 bedriftskunder gjennom et godt og bredt distribusjonsnettverk. Divisjonen består av fem regionale forretningsenheter og to spesialavdelinger innen henholdsvis energi og maritim samt offentlig sektor. Den samlede kompetansen divisjonen besitter for både å håndtere forretningsmuligheter og å avdekke risiko vil være avgjørende for at kundene skal velge SpareBank 1 SR-Bank som sin samarbeidspartner også i 2016.

BM	31.12.2015
Brutto utlån	55 852 mnok
Sum innskudd	38 359 mnok
Driftsresultat før skatt	713 mnok
Antall årsverk	168

3.5.4 Kapitalmarked

SpareBank 1 SR-Bank Markets er SpareBank 1 SR-Bank sitt verdipapirforetak. Virksomheten omfatter kunde- og egenhandel med renter, valuta og aksjer, rådgivning og tilrettelegging av fremmed- og egenkapitalfinansiering samt verdipapiradministrative tjenester. Kundeaktiviteter i samarbeid med konsernet sine øvrige forretningsområder skal være hovedvirksomheten og bidra til å kombinere spesialistkompetanse med lokal kunnskap og forståelse.

KM	31.12.2015
Sum inntekter	111 mnok
Kundeinntekter	70 mnok
Egenhandel	40 mnok
Driftsresultat før skatt	31 mnok
Antall årsverk	34

3.6 Datterselskaper

SpareBank 1 SR-Banks datterselskaper er etablert i Norge og opererer etter norsk selskapslovgivning.

3.6.1 EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er en del av den landsomfattende EiendomsMegler 1-kjeden. Virksomheten omfatter næringsmegling, samt megling, fritid, nybygg og brukte boliger. I 2015 omsatte selskapet 6 551 eiendommer fordelt på 41 meglerkontorer i Rogaland, Agder og Hordaland.

EM1	31.12.2015
Sum inntekter	386 mnok
Formidlingsverdi	20 mrd nok
Antall omsetninger	6 551
Resultat før skatt	30 mnok
Årsverk	202

3.6.2 SpareBank 1 SR-Finans AS

SpareBank 1 SR-Finans AS er et finansieringsselskap som tilbyr leasing-finansiering til næringslivet, og bil-, båt- og forbrukslån til personkunder. Rogaland er selskapets kjerneområde og ambisjonen er å bli en betydelig sterkere aktør også i Hordaland og Agder-fylkene. Produktene distribueres gjennom bankens distribusjonsnett, egne rådgivere, selvbetjente løsninger og eksternt forhandlerkanal. Omtrent halvparten av nysalget innen leasing gjelder kunder som har et kundeforhold til både SpareBank 1 SR-Finans og SpareBank 1 SR-Bank.

SR-Finans	31.12.2015
Sum inntekter	235 mnok
Forvaltningskapital	7,0 mrd nok
Nysalg	2 444
Resultat før skatt	150 mnok
Årsverk	33

3.6.3 SR-Forvaltning AS

SR-Forvaltning har konsesjon for aktiv forvaltning og verdipapirfondsförvaltning. Sistnevnte ble lansert i mai 2013, og består av tre fond; SR-Utbytte, SR-Kombinasjon og SR-Rente. Selskapet forvalter porteføljer for SpareBank 1 SR-Bank sin pensjonskasse, samt for over 2 000 eksterne kunder under diskresjonære mandat. Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter og formuende privatpersoner.

SR-Forvaltning	31.12.2015
Sum inntekter (brutto)	93
Forvaltet kapital	9,4 mrd
Netto nyttegning	-111
Resultat før skatt	36
Årsverk	14

3.6.4 SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS

Selskapet ble etablert i 1. kvartal 2015 i forbindelse med kjøp av Rogalandsavdelingen til SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, som bestod av tre regnskapskontor i Stavanger, Sandnes og Ålgård. I slutten av 2. kvartal 2015 ble ODB Regnskap AS på Sotra kjøpt, og i 4. kvartal ble det inngått avtale om kjøp av Advis AS, som har kontorer i Stavanger og Haugesund. Selskapet har gjennom de oppkjøp som er gjennomført i 2015 fått et solid fotfeste på Sørvestlandet, og det er bygget et godt fundament for videre vekst i bankens markedsområde. Ved utgangen av 2015 var det 44 ansatte i selskapet.

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS	31.12.2015
Sum inntekter	35 mnok
Resultat før skatt	1 mnok
Årsverk	44

3.6.5 SR-Boligkreditt AS

SR-Boligkreditt er et heleid datterselskap og ble etablert i 2. kvartal 2015. Selskapets formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansierer dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Moody's har gitt sin beste rating, Aaa til SR-Boligkreditt.

SR-Boligkreditt AS	31.12.2015
Sum inntekter	49 mnok
Forvaltet kapital	9,9 mrd nok
Resultat før skatt	39 mnok
Årsverk	0

3.7 Felleskontrollert Virksomhet og Tilknyttede Selskaper**3.7.1 SpareBank 1 Gruppen AS**

SpareBank 1 SR-Bank er medeier i SpareBank 1 Gruppen AS gjennom en eierandel og stemmeandel på 19,5 prosent. Forretningsadressen til SpareBank 1 Gruppen AS er Storgata 65, 9008 Tromsø.

SpareBank 1 Gruppen AS har en registrert aksjekapital på 1 956 mill kroner. Resultat etter skatt for 2015 var 1 287 mill kroner for Konsernet, mens for året 2014 hadde Konsernet et resultat etter skatt på 1 850 mill kroner.

Se mer informasjon om SpareBank 1 Gruppen i avsnitt 3.8 og i avsnitt 3.13.

3.7.2 SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og næringsseiendoms-porteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene tilgang til stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2015 et samlet utlånsvolum på 169,3 mrd kroner, hvorav 28,2 mrd kroner var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Banken sin eierandel i selskapet er 16,7 prosent og justeres ved hvert årsskifte i samsvar med andel solgt volum. SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved utgangen av 2015 et samlet utlånsvolum på 14,4 mrd kroner, hvorav 0,5 mrd kroner var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Banken sin eierandel i selskapet er 26,8 prosent.

3.7.3 BN Bank ASA

SpareBank 1 SR-Bank og de andre sparebankene i SpareBank 1-alliansen kjøpte Glitnir Bank ASA i 4. kvartal 2008. Navnet ble siden endret til BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank eier 23,5 prosent av aksjene.

3.8 SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet gjennom sitt eierskap og deltagelse i SpareBank 1 Banksamarbeidet mens utvikling og drift av produktselskaper er organisert gjennom bankenes eierskap i holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Alliansens hensikt er å anskaffe og levere konkurransedyktige, finansielle tjenester og produkter, samt å ta ut stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Alliansen bidrar på denne måten til at kundene opplever lokal forankring, dyktighet og en enklere hverdag.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (11 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent – eid av 11 sparebanker i Sør-Norge), Bank 1 Oslo Akershus (1,4 prosent) samt Landsorganisasjonen (LO)/ tilknyttede fagforbund (9,6 prosent). SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, Conecto AS og SpareBank 1 Gruppen Finans AS. Videre eier SpareBank 1 Gruppen AS 51% av aksjene i Sparebank 1 Medlemskort AS.

SpareBank 1 Gruppen AS har administrativt ansvar for samarbeidsprosessene i SpareBank 1-alliansen, der teknologi, merkevare, kompetanse, felles prosesser/utnyttelse av beste praksis og innkjøp står sentralt. Alliansen driver også utviklingsarbeid gjennom tre kompetansesentra innenfor læring (Tromsø), betaling (Trondheim) og kreditt (Stavanger).

3.9 Sparebank 1 SR-Banks Kundegrunnlag og Markedsposisjon

3.9.1 Lokalisering og Distribusjonsnettverk

SpareBank 1 SR-Bank er Norges største regionbank, og nest største norske bank (Kilde: FNO (<http://www.fno.no/Hoved/Statistikk/Bank/>)) og Årsregnskaper norske banker. Beregningsmetode: Sammenligning av forvaltningskapital). Rogaland utgjør kjerneområdet, men satsingen på Agder-fylkene og Hordaland har på få år gitt en god vekst både med hensyn til utvikling i markedsandeler og lønnsomhet. Fylkene i markedsområdet har samlet ca 1 283 000 innbyggere (Kilde: SSB (<http://ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-11-13?fane=tabell#content>)) og det er registrert ca 125 000 virksomheter i regionen (Kilde: <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter/aar/2016-01-22?fane=tabell#content>)).

Norge

Den makroøkonomiske utviklingen gjennom 2015 tyder på en fortsatt moderat og dempet internasjonal vekst. I Norge har enkelte svake økonomiske indikatorer og lavere styringsrenteforventninger blant annet bidratt til at kronen har svekket seg. Ved inngangen til 2016 er styringsrentene nær null i mange land, og markedsaktørens forventninger til styringsrentene fremover er lave. Usikkerheten om den makroøkonomiske utviklingen er fortsatt stor og sammen med lavere oljepriser representerer dette en risiko for makrobildet også i Norge.

Sør- og Vestlandet

Sør- og Vestlandet og i sær Stavanger-regionen har de siste førti årene stått i sentrum for utviklingen av Norge som olje- og energinasjon. Om lag 40 prosent av norske oljeserviceselskaper holder til i Stavanger-regionen, og majoriteten av de norske operatørselskaperenes hovedkontor er lokalisert her (Kilde: E&Y oljeserviceanalyse for 2014, <http://www.ey.com/NO/no/Industries/Oil---Gas/EY-The-Norwegian-oil-field-services-analysis-2014?gclid=CMBhoqLZuMsCFQXicgodzZ0F7Q>). Norges største oljeselskap, Statoil, har hovedkontor på Forus i Stavanger og de aller fleste av de internasjonale operatørselskaperne har også sine norske hovedkontorer i Stavanger-regionen. Noen av disse er Total, ENI, ConocoPhillips og Shell. Statlige organisasjoner som Petoro, Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet, samt Norsk olje og gass, har også sine hovedkontor i Stavanger.

Sør- og Vestlandet har et allsidig og dynamisk næringsliv som er kjent for høy grad av internasjonalisering, verdiskaping og nyskaping, og regionen har en god plassering både når det gjelder internasjonal kommunikasjon, den norske kontinentalsokkelen og regionale transportruter.

Næringslivets internasjonale orientering og nettverk gjør regionen åpen og tilgjengelig for omverden. I kjølvannet av det norske oljeeventyret har en sett en sterk økning av gründervirksomhet og nyetableringer, og det er generelt stor innovasjonsaktivitet i regionen.

Lavere oljepriser fører med seg en risiko for at investeringer i norsk sokkel vil avta og at aktiviteten i regionen kan avta. Dette innebærer en risiko for en dempet etterspørsel etter arbeidskraft og redusert press på boligpriser.

Næringsstrukturen i regionen er dominert av olje- og gassrelatert virksomhet, men regionen har også kompetanse på mange andre områder:

- Regionen er en av landets viktigste produsent av kjøtt- og melkeprodukter og grønnsaker.
- Finansnæringen, med SpareBank 1 SR-Bank, Hitec Vision, Statoil Kapitalforvaltning og Skagenfondene i spissen, har vokst seg stor.
- Det finnes også en omfattende næringsmiddelindustri i regionen.

SpareBank 1 SR-Banks geografiske eksponering strekker seg fra Grimstad i Aust-Agder til Åsane i Hordaland, og har en andel på ca. 25 prosent av Norges befolkning (Kilde: SSB

(<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/aar-per-1-januar/2016-02-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=256002>). Hovedtyngden ligger fortsatt i kjerneområdet Rogaland.

Svekket kronekurs utover i 2015 og inn i 2016 bidrar positivt for eksportrettet industri.

Forventning om en lav oljepris, lavere investeringsnivå men store investeringer i infrastruktur bidrar til mer usikkerhet rundt aktivitetsutviklingen i konsernets markedsområde. Noe økt usikkerhet om den økonomiske utviklingen kan også bidra til en mer avdempet låneetterspørsel og fortsatt avdemping i boligmarkedet, men må ses i sammenheng med at boligprisene lenge har vokst raskt og er på høye nivåer. Mislighold og nedskrivninger av utlån forventes å forbli relativt lave også framover.

SpareBank 1 SR-Bank følger en multikanalstrategi med utgangspunkt i at forholdet mellom kunde og bank er basert på personlige relasjoner, samtidig som tradisjonelle og nye banktjenester gjøres enkelt tilgjengelige i digitale kanaler. Dette forenkler kundenes hverdag og bidrar til å styrke kunderelasjonen.

De viktigste konkurrentene for SpareBank 1 SR-Bank er fullservicebanker som DNB, Nordea, Danske Bank og lokale sparebanker. På grunn av den sterke økonomiske utviklingen i markedsområdet har konkurrentene de siste årene satset tungt på å etablere seg og vokse, gjennom aggressiv prising og rekruttering av medarbeidere fra konkurrenter.

3.9.2 Kundegrunnlag

SpareBank 1 SR-Bank sitt markedsområde dekker ca 25 prosent av Norges befolkning (Kilde : SSB (<http://ssb.no/245913/folkemengde-og-kvartalsvis-befolkningsendringer.heile-landet-fylke-og-kommunar>)).

Samlet sett har regionen over lengre tid opplevd en betydelig vekst i sysselsetting og næringsaktivitet. Veksten i sysselsettingen i Rogaland har vært betydelig sterkere enn i Norge sett under ett. Utviklingen i oljeindustrien har gitt grunnlag for vekst i arbeidsmarkedet, slik at fylket har tiltrukket seg en betydelig andel av innflyttingen fra utlandet (særlig fra vestlige land) og av innenlandsk flytting. Sammenliknet med de foregående tiårene har imidlertid veksten vært særlig sterk de siste årene.

Lånekundene til SpareBank 1 SR-Bank er delt inn i personmarked og bedriftsmarked. I tillegg til personkunder omfatter personmarkedet en rekke mindre bedrifter, samt landbrukssektoren. Dette gjelder i første rekke virksomheter som er organisert som personlige foretak med lav kompleksitet og risiko. Dersom virksomhetene endrer karakter, blir de overført til bedriftsmarkedsdivisjonen, som tilbyr mer spesialisert kompetanse.

Tabellen nedenfor viser SpareBank 1 SR-Bank omsetning (netto renteinntekter, netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter) i de geografiske markedene der Sparebank 1 SR-Bank opererer. Det er ingen vesentlige endringer i den geografiske sammensetningen eller volumene av kundegrunnlaget i perioden fra 31.12.15 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

SPAREBANK 1 SR-BANKS OMSETNING PER GEOGRAFISK MARKED 2014 – 2015

(MNOK)	2015	2014
Rogaland	3 732	4 200
Agder	336	355
Hordaland	361	359
Sum	4 429	4 914

Tabellen nedenfor viser utviklingen i innskudd fra kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet for de to siste regnskapsår. Se 3.11.1 for en mer detaljert oversikt over innskudd fra kunder. Det er ingen vesentlige endringer i innskudd fra kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet i perioden fra 31.12.15 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

INNSKUDD FRA OG GJELD TIL KUNDER

(MNOK)	2015	2014
--------	------	------

Personmarked	42 101	39 545
Bedriftsmarked	47 341	41 942
Opptjente renter	2	2
Sum	89 444	81 489

Tabellen nedenfor viser utviklingen i utlån til kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet for de to siste regnskapsår. Se nærmere informasjon om Bankens utlån i avsnitt 3.11.2. Det er ingen vesentlige endringer i utlån til kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet i perioden fra 31.12.15 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

BRUTTO UTLÅN TIL KUNDER

(MNOK)	2015	2014
Personmarked	87 229	77 651
Bedriftsmarked	67 342	63 233
Ufordelte og opptjente renter	619	736
Sum SpareBank 1 SR-Bank konsern	155 190	141 620
SpareBank 1 Boligkreditt	28 168	32 288
Sparebank 1 Næringskreditt	538	584
Sum SpareBank 1 SR-Bank inkl. Boligkreditt og Næringskreditt	183 896	174 492

Totale utlån fra SpareBank 1 SR-Bank utgjør ca 4,4 prosent av totale utlån i Norge.

(Kilde: <http://www.ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/orbofbm/maaned/2015-12-04?fane=tabell&sort=nummer&tabell=248295> og <http://www.ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/orbofbm/maaned/2015-12-04?fane=tabell&sort=nummer&tabell=248293>)

For nærmere beskrivelse av privatmarkedet og bedriftsmarkedet i de ulike fylkene i markedsområdet se kapittel 3.5.

3.9.3 Omsetning Innen Ulike Segmenter

Tabellen nedenfor viser utviklingen i netto omsetning fordelt på virksomhetsområder for de to siste regnskapsår. Det er ingen vesentlige endringer i aktiviteten fordelt på virksomhetsområder i perioden fra 31.12.15 og frem til dato for Registreringsdokumentet.

NETTO OMSETNING FORDELT PÅ VIRKSOMHETSOMRÅDER

(MNOK)	2015	2014
Personmarked	1 801	1 951
Bedriftsmarked	1 329	1 307
Kapitalmarked	82	92
Stab/ støtte morbank	556	705
EiendomsMegler 1	386	445
SR-Finans	235	209
Øvrig virksomhet inkludert elimineringer	40	203
Sum Sparebank 1 SR-Bank Konsern	4 429	4 914

Marginer i boliglånsmarkedet har var fallende i perioden 2008 til 2011 hovedsakelig på grunn av sterk konkurranse og effektiviseringsgevinster i banksektoren. De siste årene har imidlertid marginene økt noe igjen, hovedsakelig som følge av økte kapitalkrav. Provisjonsinntekter fra personmarkedet har hatt den største økningen fra forsikringsprovisjoner og porteføljeeinntekter innenfor spare- og investeringsområdet. Fortsatt god økning i produktsalget er et resultat av Konsernets satsing på bredderådgivning.

Aktiviteten i næringslivet er god, men det oppleves sterk konkurranse i markedet. Det arbeides aktivt med breddealg av Konsernets produkter, og produktdekningen er stigende. Kvaliteten i utlånsporteføljen vurderes som god og andelen misligholdte lån er fortsatt lav. Videre har Konsernet økt inntekter fra tilrettelegging av prosjekter som følge av god samhandling mellom SR-Bank Markets og Bedriftsmarkedsdivisjonen.

Størstedelen av inntektene i Kapitalmarkedsdivisjonen kommer fra handel med rente- og valutainstrumenter.

EiendomMegler1 melder om god omsetning av boliger. Imidlertid treffer strammere rammebetingelser og økte krav til egenkapital markedet. Aktiviteten i markedet for næringseiendom er høy og gjenspeiler aktiviteten i Stavanger-regionen. Det er imidlertid tegn som tyder på et noe mer avdempet utleiemarked og økt arealledighet for kontorlokaler.

Det forventes vedvarende sterk konkurranse på de tradisjonelle produktområdene innskudd og utlån. Det legges til grunn en fortsatt positiv utvikling med vedvarende lav arbeidsledighet. Gjennom høy kundetilfredshet har SpareBank 1 SR-Bank et godt utgangspunkt for ytterligere å styrke sin markedsposisjon. Det forventes derfor en fortsatt positiv underliggende utvikling i forretningsområdene framover.

For nærmere beskrivelse av utlån og innskuddsaktivitet til de ulike kundegrupper og sektorer se kapittel 3.11.

3.10 Kredittprosessen

Den mest sentrale prosessen i SpareBank 1 SR-Bank er knyttet til kredittgivning. Beskrivelsen nedenfor redegjør i mer detalj for Bankens prosedyrer knyttet til kredittgivning, risikoanalyser og porteføljeovervåkning, mislighold og tap.

SpareBank 1 SR-Bank har gjennom flere år lagt ned betydelige ressurser i å utvikle metoder, prosesser og risikostyringssystemer på høyde med de beste sammenlignbare internasjonale bankene. Banken har en aktiv rolle innen utvikling av risikostyringssystemer i SpareBank 1-alliansen og jobber kontinuerlig med å tilpasse eksisterende risikostyringsprosesser, inkludert rammeverk, teknologi, retningslinjer og organisering, i henhold til beste praksis.

Risikostyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal støtte opp om Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

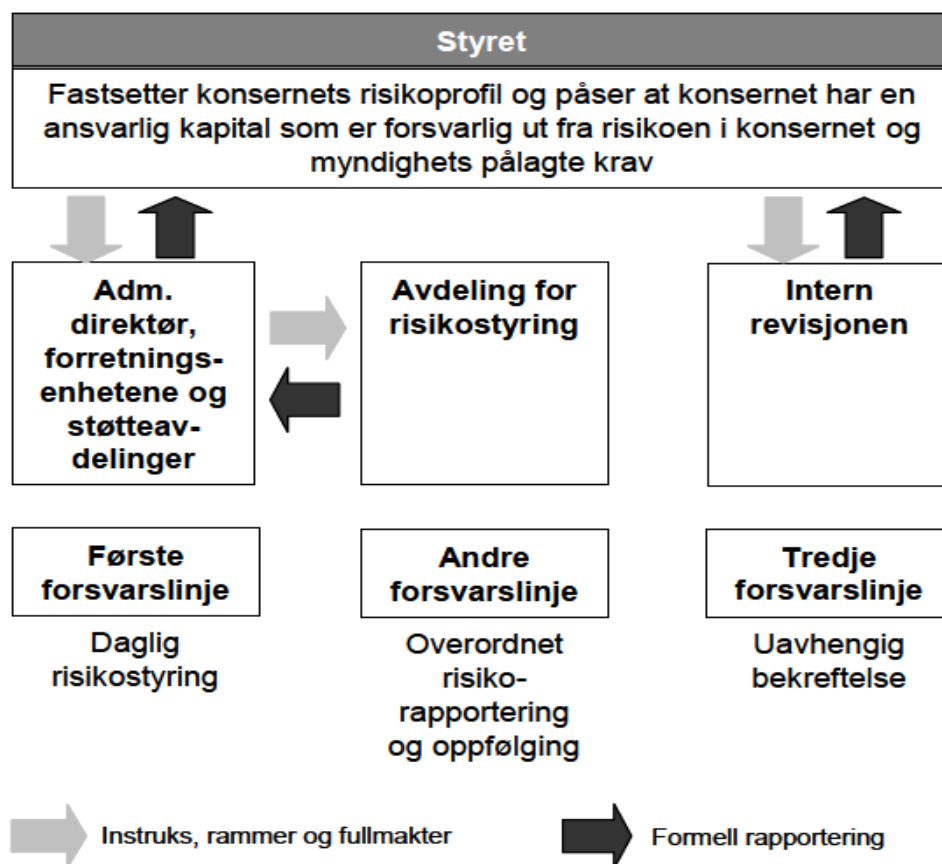
- En sterk risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen. Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade Konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.

Banken har en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelser skal kunne skade Bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens målsetting er å opprettholde sin nåværende internasjonale rating. SpareBank 1 SR-Banks kredittrating er per dato for Registreringsdokumentet som følger: Moody's Investor service: "Long-term deposit, senior unsecured and issuer ratings" er "A2" med "Review for upgrade". FitchRatings: "Long-term IDR" er A- med "Stable Outlook".

Bankens risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap og risikojustert kapital beregnes for alle hovedgrupper av risiki og for alle forretningsområder i Banken. Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Bankens overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og Styret.

Bankens sterke fokus på risikostyring er reflektert gjennom kontinuerlig opplæring av ansatte i forhold til kredittvurdering og risikostyring. Figuren nedenfor viser hvordan ansvaret for risikostyringen er fordelt i Banken.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRING I SPAREBANK 1 SR-BANK

3.10.1 Kredittsystemer og Beslutningsstruktur

Nedenfor følger en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kredittprosesser innenfor henholdsvis personkundemarkedet og bedriftsmarkedet.

Kredittprosessen er konseptuelt tilnærmet lik for personkunder og bedriftskunder. De vesentlige skiller er ulike scoringsmodeller, krav til innhold i analyser og kredittfullmakter.

Kredittprosessen styres av Bankens overordnede kredittstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og bevilgningsreglement. Kredittstrategi skal støtte opp under Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Dette skal sikres gjennom:

- Et sunt kredittmiljø
- En hensiktsmessig prosess for kredittgivning og effektiv risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatte forretningsstrategi
- En diversifisert portefølje

Bankens kredittstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og kredittfullmakter er tydelig kommunisert internt gjennom opplæring og gjennom Bankens systemer for dokumentasjon av rutiner og prosesser. I tillegg har bedriftsmarkedsdivisjonen samlet de overordnede retningslinjene i et kreditthefte, som er utdelt til alle kundeansvarlige, medlemmer av kredittutvalg og beslutningstakere i Banken.

Figuren nedenfor viser en konseptuell oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kredittsystem.

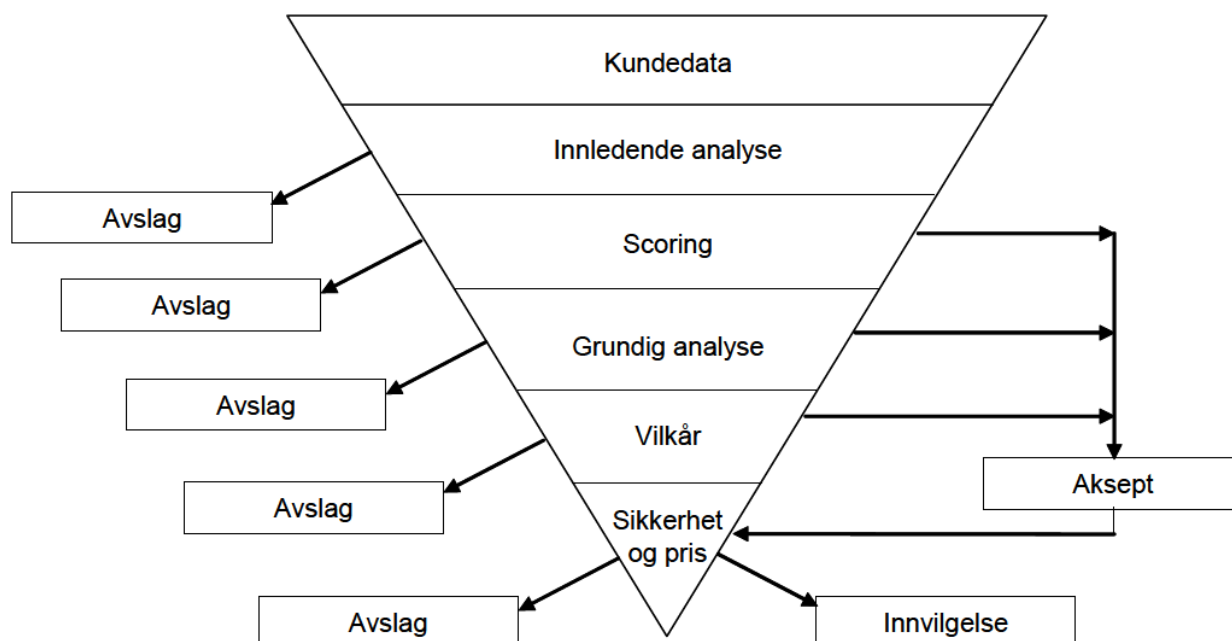
SPAREBANK 1 SR-BANKS KREDITTSYSTEM

Innledende analyse	Scoring	Grundig analyse	Sikkerhetsvurdering	Vilkår/pris/beslutning
Den innledende analyse er både en policysjekk samt en innledende risikoanalyse for å luke ut søknader som ikke er forenlig med Bankens kredittpolitikk på et tidlig stadium	Kundens sannsynlighet for mislighold beregnes ut i fra objektive kundedata som samles inn fra ulike kilder. Kundedata hentes fra tre områder; Inntjening, tæring og adferd	I grundig analyse – analyse av fremtidig betjeningsevne og risikoforholdene er det den kundeansvarliges vurderinger som står sentralt. Hensikten med analysen er å standardisere behandlingen og støtte kundeansvarlig i de større og eventuelt mer uklare sakene. For hvert av delområdene blir kundeansvarlig bedt om å svare på et sett forhånds-definerte spørsmål.	I dette trinnet er formålet å registrere viktig informasjon om tilbudte sikkerheter, samt å foreta en nøktern verdivurdering av disse. Sikkerheter vurderes ut fra forhåndsdefinerte parametre.	Ut fra den risiko som fremkommer under grundig analyse og tilbudt sikkerhet fastsettes vilkårssett og pris. Deretter innstilles saken for beslutning. Forslag til pris er beregnet ut i fra betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Ovenstående kredittsystem omfatter også en risikoklassifiseringsmodell (se nærmere informasjon i avsnitt 1.2.1 og nedenfor).

Nedenstående figur illustrerer kredittsystemet slik det benyttes for bedriftsmarkedsdivisjonen.

BEDRIFTSMARKEDSDIVISJONENS KREDITTSYSTEM

Nærmere om SpareBank 1 SR-Banks kredittsystem for bedriftsmarkedet

Innledende analyse

Kontrollen av policyregler skjer automatisk på bakgrunn av kjente data. Eksempler på policyregler er om kunden har tilhørighet innenfor Bankens markedsområde, bransjeandel, utlånsramme i bransje, brudd på tidligere lånevilkår, tapsavsetning på kunde, sannsynlighet for mislighold m.v.

Innledende risikoanalyse består av en rekke spørsmål innen kategoriene; kjennskap til kunden, tillit til nøkkelpersoner, nøkkelpersoners kompetanse, fortsatt drift og kundens renommé. Spørsmålene vil variere i forhold til kundetype.

Scoring

Den finansielle informasjon innhentes automatisk, slik at siste reviderte regnskapstall og regnskapsinformasjon med eventuelle registrerte anmerkninger blir vurdert.

Scoringmodellen analyserer godheten i kundens inntjening, tæringsevne samt adferd. Modellen er basert på objektiv informasjon, samt at kundeansvarlig gjør en vurdering av om der er positive/ negative forhold i regnskapet som det må korrigeres for. Scoringmodellen angir sannsynlighet for mislighold og er Bankens mest sentrale verktøy i forhold til kredittvurdering, kredittoppfølging og porteføljestyling.

Grundig Analyse

Grundig analyse deles i Inntjening - Tæring – Ledelse.

Inntjening

Formålet med den grundige analysen av inntjening er å støtte kundeansvarliges analyse av om drift genererer kontantoverskudd til å dekke fremtidige renter og avdrag. Grundig analyse inntjening tar utgangspunkt i en normalisert kontantstrøm. Denne skal gi kundeansvarlig svar på om kunden tåler en høyere belåning. Kundeansvarlig må også vurdere trend og risiko for postene i kontantstrømsanalysen. I tillegg vurderer kundeansvarlig trend og fallhøyde for omsetning og margin for bransjen.

Tæring

Formålet med grundig analyse tæring er at kundeansvarlig på en enkel måte skal analysere kundens tæringsevne, det vil si hvor mye kunden har av reserver som de kan trekke på ved eventuell svikt i resultatet. Analysen tar utgangspunkt i en forenklet balanse. Ved sviktende inntjening er kunden avhengig av tæringsevne for å betjene renter og avdrag.

Ledelse

Formålet med grundig analyse ledelse er å avdekke organisatoriske, strategiske og økonomiske forhold som kan medføre at kundens fremtidige vekst/utvikling ikke blir tilfredsstillende. Sentrale faktorer vil blant annet være om kunden har en klar og gjennomtenkt – dokumentert – strategi og målplaner, kritiske forhold nøkkelpersoner/ledelse, kritiske forhold for å gjennomføre strategien og kritiske forhold omkring økonomisk styring og kontroll. Modellen består av en rekke spørsmål rundt ledelse, styring og kompetanse, i hovedsak subjektive vurderinger fra kundeansvarlig. Man vil i tillegg få spørsmål om anmerkninger dersom dette finnes på kunden. Det er også her forskjell på størrelsen på analysene, hensyntatt om det er en liten eller stor kunde.

Sikkerhetsvurdering

I dette trinnet er formålet å registrere viktig informasjon om tilbudte sikkerheter, samt å foreta en nøktern verdivurdering av disse. Det er utviklet en egen verdivurderingsmodell for sikkerheter som er implementert i kredittverktøyet.

Pris/Beslutning

Basert på den informasjon som er innsamlet og behandlet vil det i siste trinn av beslutnings-støttemodell Bedriftsmarkedet foreslås en beslutning med tilhørende pris. Forslag til pris er beregnet ut i fra betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Beslutningsstruktur

Beslutningsstrukturen og fullmaktsnivåene i SpareBank 1 SR-Bank er tydelig oppdelt mellom ulike risikonivåer og mellom bedriftskunder, privatkunder og offentlig sektor. Se tabell nedenfor for nærmere informasjon om fullmaktsnivåer i SpareBank 1 SR-Bank.

De største finansieringssakene behandles av Bankens Styre. Kredittsaker som ønskes presentert for Bankens Styre skal i forkant fremlegges for administrerende direktør som beslutter om saken skal presenteres for Styret. Direktør for bedriftsmarkedsdivisjonen og direktør for personmarkedsdivisjonen har fullmakt til å foreta mindre endringer i

vilkårssett knyttet til kredittsaker. I kredittsaker som fremlegges for Styret skal det fremgå hvorvidt det stilles krav til sikkerheter, finansielle nøkkeltall og andre vesentlige forhold. Detaljerte krav fastsettes av adm. direktør.

Det bærende element ved fastsettelse av rentesatser er at risiko skal reflekteres i renten, det vil si at høyere risiko skal prises med høyere rente. Kundeansvarlig er ansvarlig for at Bankens lønnsomhet i det enkelte engasjement er tilfredsstillende under hensyn til de til enhver tid rådende betingelser og risikoklassifisering. Tilsagnsbrev og lånedokumenter utferdiges i henhold til rutinebeskrivelse i Bankens kredittsystem. Lånedokumenter undertegnes av kundene i Banken og utbetalinger av lån skjer først når de respektive forutsetninger i lånetilsagnet er oppfylt. Formålet med løpende oppfølging er å sikre at kredittforutsetningene i tilsagnsbrevet og etterfølgende avtaler til enhver tid er oppfylt. Videre skal oppfølgingen sikre at Bankens krav til avkastning ivaretas, samt at avvik fører til rask handling fra Bankens side.

SpareBank 1 SR-Bank har nedsatt et hoved- (HKU) og et bedriftsmarkedskredittutvalg (BKU) for behandling av større kredittsaker. For å sikre en best mulig kredittbeslutning skal kredittutvalgene avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver. Hovedkredittutvalg består av fire til seks medlemmer og en til to varamedlemmer oppnevnt av adm. direktør. Ved behandlingen av saker innen personmarkedet har direktør for personmarkedsdivisjonen møte- og forslagsrett. Utvalget kan avgi innstilling når minst tre medlemmer inklusiv varamedlem eller settemedlem er til stede. Beslutningstaker er adm. direktør. Regionale kredittutvalg består av tre til seks medlemmer og en til to varamedlemmer oppnevnt av adm. direktør. Utvalget kan avgi innstilling når minst to medlemmer/ varamedlemmer som ikke tilhører vedkommende bedriftsmarkedsavdeling er til stede. Beslutningstaker i regionale kredittutvalg for bedriftsmarkedsdivisjon er avdelingsleder i de respektive bedriftsmarkedsavdelinger eller direktør for bedriftsmarkedsdivisjonen. Kredittrisikoansvarlig har møte- og talerett og rett til å delta sammen med de enkelte kredittutvalgs leder ved fremleggelse av kredittutvalgets innstilling til beslutningstaker.

Kredittfullmakter uten innstilling fra kredittutvalg kan ikke benyttes dersom det foreligger avvik fra kredittstrategi og kredittpolitiske retningslinjer, mislighold over 30 dager eller nedskrivning.

Avvik fra kredittpolitiske retningslinjer skal godkjennes av adm. direktør. Dersom avviket ikke anses å være av vesentlig art, kan det godkjennes av direktør for bedriftsmarked eller direktør for personmarked og forelegges adm. direktør til orientering. Slik avvik skal protokolleres i referat fra kredittutvalg og kredittrisikoansvarlig.

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over de sentrale fullmaktsnivåer og beslutningsstruktur i SpareBank 1 SR-Bank per dato for Registreringsdokumentet. Oversikten er gruppert i de ulike risikonivåene Banken jobber ut fra.

OVERSIKT OVER KREDITTFULLMAKTER (I MNOK)

Kredittfullmakter BM- mill	Stat	Fylke & Komm	Laveste og Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko
Adm. Direktør	1.500	750	350	175	75	50
Konserndirektør BM	500	250	150	75	30	20
Konserndirektør PM	25	25	20	15	10	10
BM Ledere Nivå 1	250	150	100	50	15	10
BM Ledere Nivå 2	100	50	50	25	7,5	5
BM Ledere Nivå 3	50	25	25	12,5	4	2,5
BM Kundeansvarlig Nivå 4	-	-	6	4	1	1

BM = Bedriftsmarked. PM= Personmarked

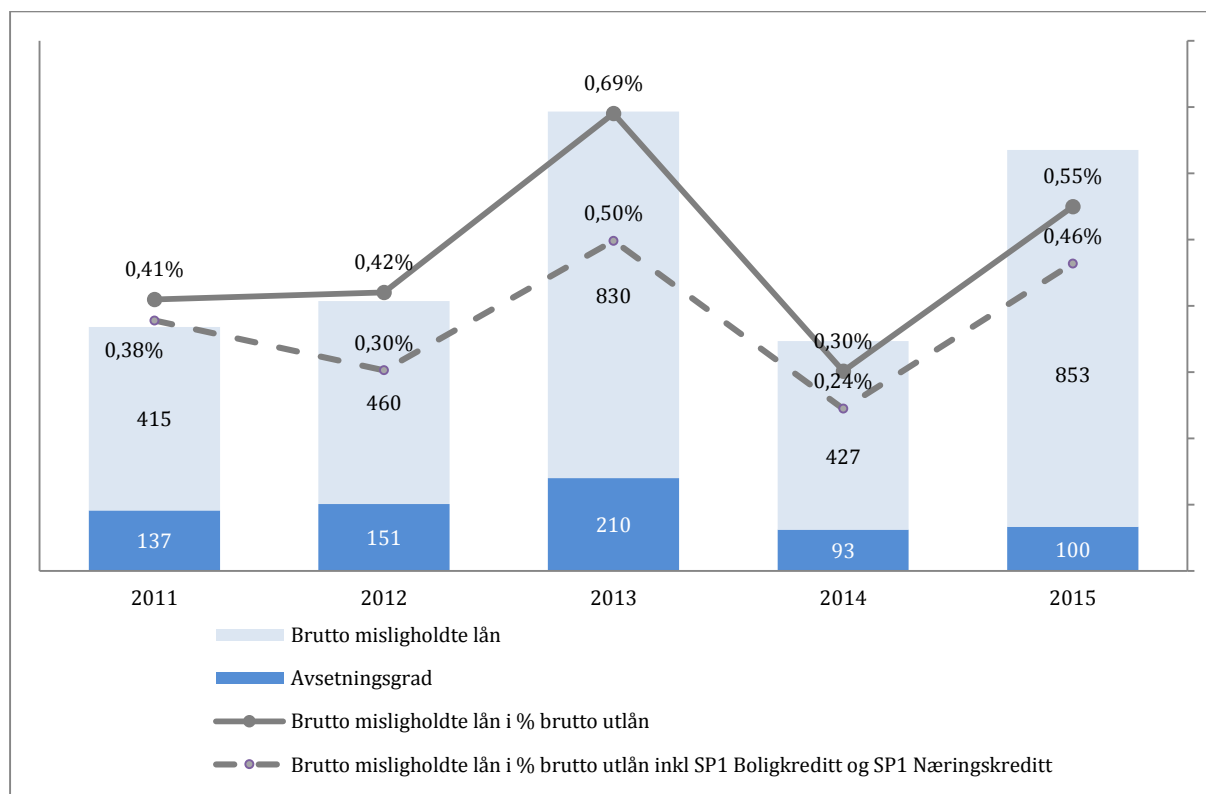
3.10.2 Risikoanalyse og Porteføljeovervåkning - Kredittrisiko

Se Registreringsdokumentets pkt 1.2.1.

3.10.3 Mislighold og Tap

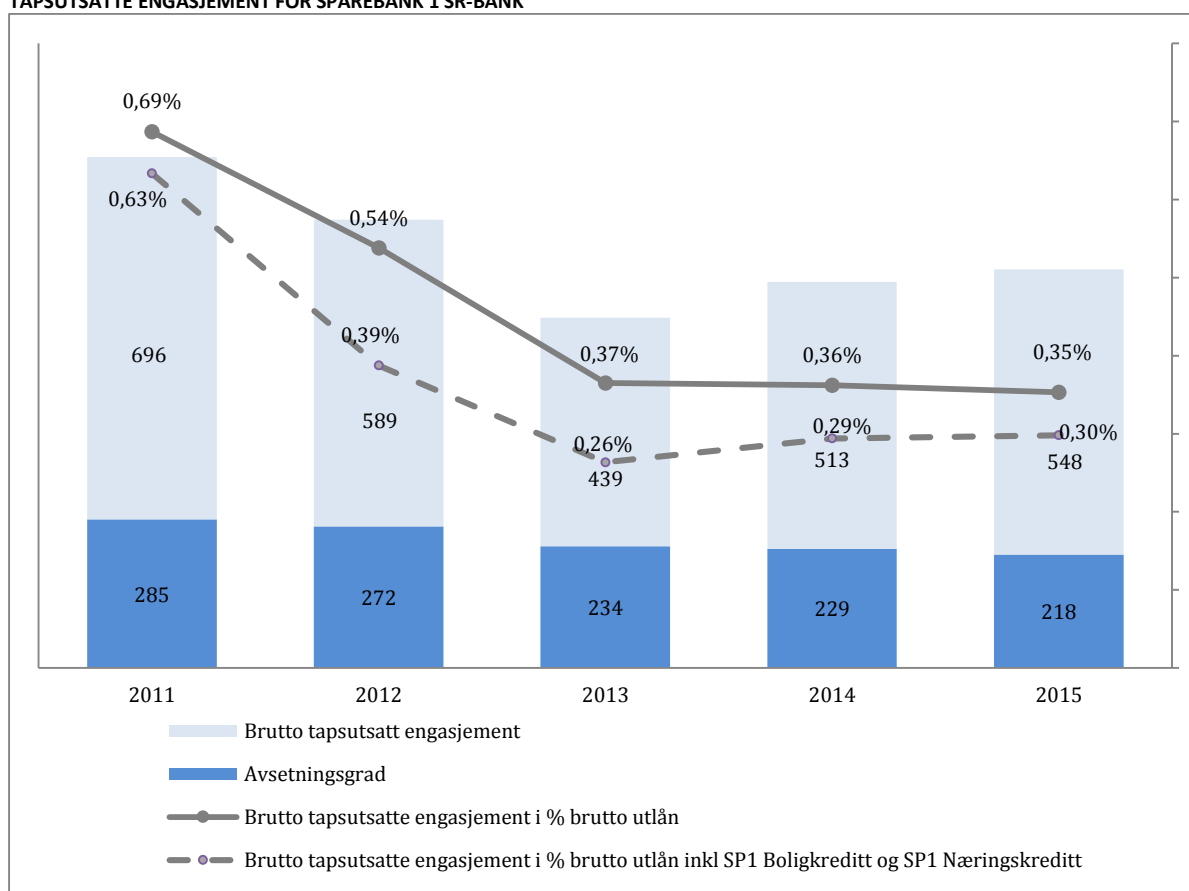
Brutto misligholdte engasjementer ved utgangen av desember 2015 utgjorde 853 mill kroner, tilsvarende 0,55 prosent av brutto utlån. Porteføljen av brutto tapsutsatte, men ikke misligholdte engasjementer, utgjorde 548 mill kroner per 31. desember 2015. Grafene nedenfor viser utviklingen i brutto mislighold og tapsutsatte engasjement.

BRUTTO MISLIGHOLD FOR SPAREBANK 1 SR-BANK

Brutto misligholdte engasjement – mislighold før fradrag av tapsavsetninger. Mislighold over 90 dager.

TAPSUTSATTE ENGASJEMENT FOR SPAREBANK 1 SR-BANK

Tapsutsatte engasjement – nedskrevne engasjement som ikke er misligholdt, men hvor det foreligger objektive bevis for verdifall som følge av tapshendelser hos debitor som vurderes å redusere utlånets fremtidige kontantstrøm.

3.10.3.1 Prosedyrer for å behandle misligholdte engasjement

Å redusere mislighold på engasjementer er et prioritert område i SpareBank 1 SR-Bank, og Banken har tett oppfølging av løpende engasjementer for å holde misligholdet på et lavt og forsvarlig nivå. I tillegg til egen spesialavdeling for kredittsikring på konsernnivå, benytter SpareBank 1 SR-Bank eksterne inkassobyrå for oppfølging av misligholdte personkunde-engasjement.

Bedriftsmarkedskunder (BM):

Engasjement med betalingsmislighold fra dag en følges løpende opp av kundeansvarlig. Ved betalingsmislighold utover 60 dager skal kundeansvarlig utarbeide handlingsplan som skal godkjennes av Kredittsikring. Ansvar for forsvarlig oppfølging av BM-engasjement ligger hos hver enkelt BM-avdeling og overvåkes av kredittsikkeringsenheten.

Privatmarkedskunder (PM):

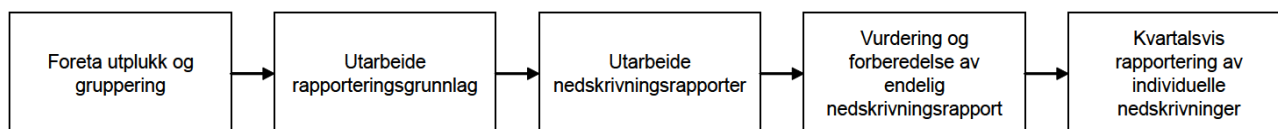
Engasjement med betalingsmislighold utover 16 dager følges opp av hver enkelt kundeansvarlig via egen arbeidsliste. Prosedyrer for oversendelse til eksternt inkassobyrå for inndrivelse etter 60 dagers mislighold inngår i rutinen. Alle engasjement som er oversendt for inndrivelse av eksternt inkassobyrå følges opp videre via spesialenheten Kredittsikring.

Banken legger stor vekt på å ha en optimal oppfølging av den misligholdte porteføljen til enhver tid.

Bankens spesialenhet for kredittsikring har mandat som gir spesialenheten beslutningsmyndighet til å avgjøre om misligholdte engasjement skal følges opp lokalt eller sentralt, herunder godkjenne handlingsplaner som sikrer optimal behandling.

Rutiner og kriterier for nedskrivning, oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjementer. Figuren nedenfor illustrerer Bankens rutiner og kriterier for nedskrivning, oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjementer.

3.10.4 Rutiner og Kriterier for Nedskrivning

Bankens nedskrivningsprosess er tilpasset kravene i Forskrift om kapitalkrav (IRB) og utlånsforskriften (IAS). Prosessen tar utgangspunkt i informasjon om de enkelte engasjementene som trekkes ut fra interne portefølje- og kjernesystem etter gitte kriterier. Utplukket blir bearbeidet av sentral enhet for kredittsikring, og det blir tatt en vurdering på hvilke engasjement det skal utarbeides rapport på. Kundeenheter vurderer om det foreligger objektive bevis på de enkelte engasjementene. Dersom det er dokumentert at det foreligger objektive bevis for verdifall, skal kundens fremtidige kontantstrøm analyseres og dokumenteres. Deretter neddiskonteres fremtidige kontantstrøm, og en eventuell underdekning foreslås nedskrevet. Sentral enhet for kredittsikring gjennomgår og kvalitetssikrer innrapporterte engasjement, og tar stilling til om anbefalt endring i nedskrivningene er i henhold til forskriftene. Deretter utarbeides det en sluttrapport som presenteres for konsernledelsen hvor rapporten blir gjennomgått og diskutert. Sluttrapporten endres i henhold til kommentarer fra konsernledelsen, før administrerende direktør godkjenner den endelige sluttrapporten.

3.10.4.1 Oppfølging og sikring av tapsutsatte og misligholdte engasjement

Den enkelte kundeansvarlige har ansvar for regelmessig og grundig oppfølging av de engasjementer som en har fått tildelt ansvar for. Dette innebærer hyppig gjennomgang av kundens økonomiske utvikling og sikkerhetsdekning, samt oppfølging av vilkår i forhold til gjeldende låneavtale. I saker hvor kunden er i brudd med vilkår i låneavtale skal det etableres dialog med kunden om bruddet og handlingsplaner skal utformes. Disse sakene skal saksbehandles og besluttes på samme måte som om kunden søker om en forhøyelse av engasjementet. Engasjement som vurderes som tapsrisikoutsatt skal rapporteres til nærmeste overordnede. For høyrisikoengasjement skal det alltid, og umiddelbart etter at et engasjement er blitt høyrisiko, utarbeides en målsetting for utviklingen i engasjementet sammen med en oversikt over tiltak og planer som vil bli gjennomført for å nå målsettingen. Banken legger til grunn IRB-forskriftens § 6-1 for misligholdte engasjement. De kundeansvarlige skal daglig holde seg orientert om mislighold på sine respektive kunder gjennom Konsernets egne verktøy for misligholdsoppfølging. Engasjement i mislighold følges opp av kundeenhet i samarbeid med sentral enhet for kredittsikring i henhold til handlingsplaner. Ved konkurs eller tvangsavvikling håndteres saken av sentral enhet for kredittsikring med bistand fra kundeenheten ved behov.

3.10.4.2 Regnskapsmessig behandling av mislighold og verdifall på engasjement

For nærmere omtale av regnskapsprinsipper vises det til avsnitt 4.1 nedenfor. Banken har gjennom kredittsikringsenhetene godt etablerte prosesser for å sikre løpende oppfølging av misligholdte engasjement, samtidig som enhetene og har ansvar for å sikre at nedskrivninger blir foretatt, jf. avsnitt 4.1.7, 4.1.8, 4.1.10 og 4.1.11. Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks tapsutsatte, misligholdte og nullstilte engasjementer.

TAPSUTSATTE OG MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

(MNOK)	2015	2014
Misligholdte engasjement	853	427
Øvrige tapsutsatte engasjement	548	513
Totalt tapsutsatte engasjement	1 401	940
Individuelle nedskrivninger	318	322
Renter på nedskrevne utlån	2	56
Netto Tapsutsatte engasjement	1 081	562

Tabellen nedenfor viser Bankens utvikling i tap på utlån og garantier.

NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN		
(MNOK)	2015	2014
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 1.1.	322	446
Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-78	-228
Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-107	-54
Økning i nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	65	42
Amortisert kost	-2	-2
Nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	117	118
Nedskrivninger på garantier hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	0	0
Individuelle nedskrivninger pr 31.12	318	322
Nedskrivninger på grupper av utlån:		
Nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier 1.1.	378	302
Periodens nedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	140	75
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier pr 31.12.	518	378

3.11 Innskudd og Utlån

3.11.1 Innskudd

Se tabellen nedenfor for en oversikt over Bankens innskudd fra kunder fordelt på innskytersektorer og næringer.

INNSKUDD FORDELT PÅ INNSKYTERSEKTORER OG NÆRINGER		
(MNOK)	2015	2014
Jordbruk / skogbruk	1 146	1 121
Fiske / fiskeoppdrett	351	225
Bergverksdrift / utvinning	2 529	2 135
Industri	1 426	1 403
Kraft og vannforsyning / bygg og anlegg	2 090	2 030
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 599	2 210
Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	1 662	1 369
Eiendomsdrift	7 078	6 883
Tjenesteytende virksomhet	12 243	9 496
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	16 217	15 043
Sum næring	47 341	41 942
Personkunder	42 101	39 545
Opptjente renter nærings- og personkunder	2	2
Sum innskudd fordelt på sektor og næring	89 444	81 489

Innskuddsveksten i 2015 var 9,8 %.

Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjør ca. 52,9 prosent og personmarkedet ca. 47,1 prosent.

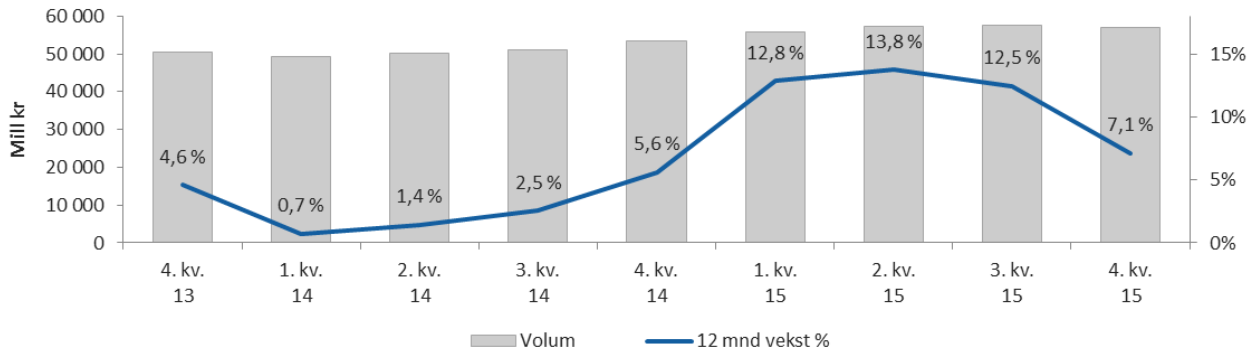
3.11.2 Utlånsportefølje

Per 31. desember 2015 er brutto utlånsportefølje i Banken på 155,2 mrd kroner. Inkludert utlån på totalt 28,7 mrd kroner solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, utgjorde brutto utlån 183,9 mrd kroner ved utgangen av 2015.

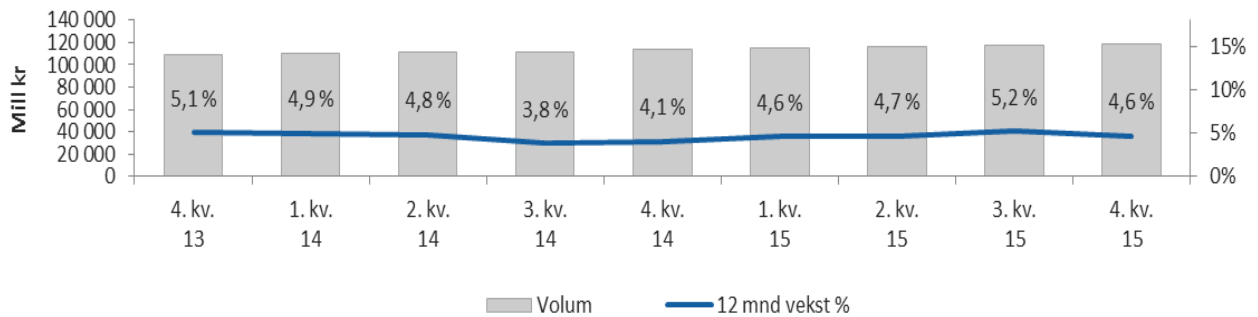
Utlånsveksten inkludert SR-Boligkreditt, SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, siste 12 mnd var 5,4 %, og er i tråd med konsernets målsetning om gradvis redusert utlånsvekst for blant annet å møte nye kapitalkrav. Utlånsvekst Bedriftsmarked eksklusiv valutaeffekt siste 12 måneder var 4,9%. Høy brutto utlånsvekst siste 12 måneder skyldes tilbakekjøp av lån fra SpareBank 1 Boligkreditt og valutaeffekter på enkelte lån i bedriftsmarkedet. Utlån til personmarkedet utgjorde 62,7 % av totale utlån (inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt) pr. 31 desember 2015.

Figurene nedenfor viser kvartalsvis utvikling i SpareBank 1 SR-Banks utlån innenfor bedriftsmarkedet og personmarkedet fra 2013 til 2015.

UTLÅN BEDRIFTSMARKEDET, 4. KVARTAL 2013 – 4. KVARTAL 2015

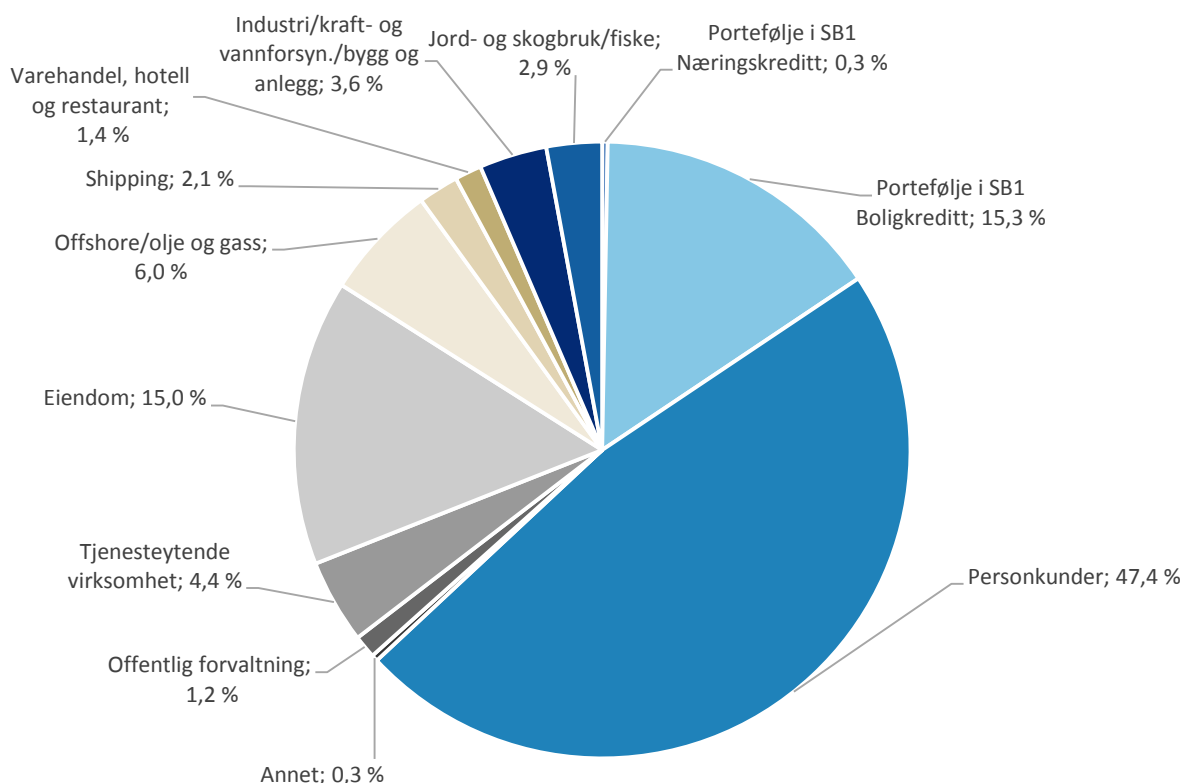

UTLÅN PERSONMARKEDET INKL. BOLIGKREDITT, 4. KVARTAL 2013 – 4. KVARTAL 2015

Figuren nedenfor illustrerer volumfordeling på lån mellom bedriftsmarked og personmarked per 31.12.2015.

VOLUMFORDELING (INKL. BOLIGKREDITT OG NÆRINGSKREDITT) PER 31. DESEMBER 2015

Tabellen nedenfor viser en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks utvikling i ordinære brutto utlån fordelt på produkter.

UTVIKLING I BRUTTO UTLÅN (EKS. SPAREBANK 1 BOLIG OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ PRODUKTER		
(MNOK)	2015	2014
Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	5 183	5 194
Kasse-/drifts- og brukskreditter	25 705	22 193
Byggelån	3 970	4 680
Nedbetalingslån	119 713	108 817
Merverdi fastrente utlån	323	411
Opptjente renter	296	325
Brutto utlån	155 190	141 620

Bankens utlån er fordelt på ulike markeder som vist i tabellen nedenfor.

UTLÅN (EKS SPAREBANK 1 BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ MARKED		
(MNOK)	2015	2014
Personmarkedet	87 229	77 651
Bedriftsmarkedet	66 705	62 880
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	637	353
Ufordelt (merverdi fastrente utlån)	323	411
Opptjente renter næring og personkunder	296	325
Brutto utlån	155 190	141 620
Nedskrivninger	-833	-700
Netto utlån	154 357	140 920

Utlån til personkunder utgjorde 62,7 prosent av SpareBank 1 SR-Banks brutto utlån per 31. desember 2015. Utlån til næringslivskunder utgjorde 37,3 prosent per 31. desember 2015.

Eiendomsdrift utgjør 40,9 prosent av utlånsvolumet innen bedriftssegmentet per 31. desember 2015. Tjenesteytende virksomhet og Offshore / Olje og gass utgjør henholdsvis 12,1 prosent og 14,4 prosent av totalt utlånsvolum til bedriftssegmentet per 31. desember 2015. Tabellen nedenfor gir en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks utvikling i brutto ordinære utlån fordelt på kundegrupper og sektorer.

BRUTTO UTLÅN (EKS SPAREBANK 1 BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ KUNDEGRUPPER OG SEKTORER		
(MNOK)	2015	2014
Jordbruk / skogbruk	4 443	4 458
Fiske / fiskeoppdrett	903	596
Bergverksdrift / utvinning	5 330	4 341
Industri	3 093	2 650
Kraft og vannforsyning / bygg og anlegg	3 437	3 520
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 578	2 529
Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	9 666	8 239
Eiendomsdrift	27 568	27 164
Tjenesteytende virksomhet	8 113	7 859
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	2 209	1 877
Sum næring	67 342	63 233
Personkunder	87 229	77 651
Opptjente renter nærings- og personkunder	619	736
Sum utlån fordelt på sektor og næring	155 190	141 620

Utlån i SpareBank 1 SR-Banks kjerneområde (Rogaland) utgjorde 71,7 prosent av Bankens brutto utlån per 31. desember 2015, mot 72,8 prosent per 31. Desember 2014. Tabellen nedenfor gir en oversikt over Bankens fordeling av utlån på geografiske område.

SPAREBANK 1 SR-BANKS BRUTTO UTLÅN (EKS BOLIG- OG NÆRINGSKREDITT) FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER		
(MNOK)	2015	2014
Rogaland	111 268	103 117
Agder-fylkene	13 719	13 102
Hordaland	24 007	19 683
Utlandet	2 610	1 999
Øvrige	3 586	3 719
Sum	155 190	141 620

3.12 Bankens Finansiering

3.12.1 Kapital og Gjeld

Egenkapitalen i SpareBank 1 SR-Bank består per 31. desember 2015 av innskutt aksjekapital. Bankens kjernekapitaldekning og kapitaldekning var på samme tidspunkt henholdsvis 14,2 prosent og 16,7 prosent. Det vises forøvrig til avsnitt 4.2.2 og avsnitt 4.2.3 over Bankens gjeld og egenkapital.

3.12.1.1 Kapitalisering og gjeldsforpliktelser

Nedenfor følger en oversikt over kapitalisering og gjeldsforpliktelser (med skille mellom garanterte og ikke-garanterte, sikrede og usikrede gjeldsforpliktelser) per 31.12.2015. Tallene er basert på konsernregnskapet til Banken. Utlån til kunder er ikke tatt med i oversikten.

(MNOK)	2015
Total kortsiktig gjeld	109 248
Garantert	-
Sikret	-
Ikke garantert / usikret ¹	109 248
Total ikke-kortsiktig gjeld (eksl. andelen kortsiktig del av langsiktig gjeld)	65 887
Garantert	-
Sikret	-
Ikke garantert / usikret ²	65 887
Egenkapital	16 914
Eierandelskapital ³	7 981
Avsatt utbytte	384
Annen egenkapital ⁴	8 549
Sum gjeld og egenkapital	192 049

¹ Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner, innskudd fra kunder, finansielle derivater, annen kortsiktig gjeld og andel av verdipapirgjeld med forfall innen 12 mnd.

² Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner, andel av verdipapirgjeld med forfall over 12 mnd og ansvarlig lånekapital

³ Aksjekapital og overkursfond

⁴ Fond for urealiserte gevinster og annen egenkapital

Nedenfor følger en oversikt over netto kortsiktig og mellomlang gjeldsforpliktelser per 31.12.2015. Tallene er basert på konsernregnskapet til Banken.

(MNOK)	2015
A. Kontanter ¹	931
B. Kontantekvivalenter	-
C. Handelsportefølje verdipapirer ²	19 974
D. Likviditet (A)+(B)+(C)	20 905
E. Kortsiktige finansielle fordringer ³	2 984
F. Kortsiktig del til kredittinstitusjoner ⁴	4 142
G. Kortsiktig del av langsiktig gjeld ⁵	12 534
H. Annen kortsiktig finansiell gjeld	-
I. Kortsiktig finansiell gjeld (F)+(G)+(H)	16 676
J. Netto kortsiktig finansiell gjeld (I)-(E)-(D)	-7 213
K. Ikke-kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner ⁶	-
L. Obligasjongjeld ⁷	62 904
M. Annen ikke kortsiktig gjeld	-
N. Ikke kortsiktig finansiell gjeld (K)+(L)+(M)	62 904
O. Netto finansiell gjeld	55 691

¹ Kontanter og fordringer på sentralbanken

² Aksjer, andeler og egenkapitalinteresser og sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi

³ Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

⁴ Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

⁵ Andel av verdipapirgjeld med forfall tidligere enn 12 mnd

⁶ Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner

⁷ Verdipapirgjeld med forfall over 12 mnd og ansvarlig lånekapital

3.12.2 Finansiering av Utlån og Kreditter

Banken har behov for finansiering utover kundeinnskudd og benytter derfor aktivt kapitalmarkedet for å dekke dette kapitalbehovet. Sammensetningen og varigheten på innlån fastlegges ut fra en vurdering av hensynet til lav likviditetsrisiko og lavest mulig innlånskostnad. Obligasjonslån med lang eller relativt lang løpetid gir god likviditetssikkerhet, men har også høyere kostnad. Banken har rutiner som i detalj fastlegger fordeling av ulike typer innlån slik at kravet til god likviditetssikkerhet er betryggende ivarettet.

SpareBank 1 SR-Banks styre har vedtatt en likviditetsstrategi og fastsatt rammer som hensyntar behovet for langsiktighet og balanse i likviditetsanskaffelsen. Det er et mål at Banken skal kunne opprettholde normal utlånsvirksomhet i minst 12 måneder uten å måtte ta opp nye lån i kapitalmarkedet. Likviditetsstrategien er derfor innrettet mot å opprettholde en diversifisert finansieringsstruktur, herunder en bred innskuddsbasis bestående av både personkunder, bedriftskunder og offentlige institusjoner.

Innskudd fra kunder utgjorde 57,6 prosent av brutto utlån per 31. desember 2015, som er 0,1 prosent høyere enn på samme tidspunkt i 2014. Tabellen nedenfor viser utviklingen i brutto utlån, innskudd og innskuddsdekning de siste to regnskapsårene.

INNSKUDDSDEKNING

(MNOK)	2015	2014
Brutto utlån	155 190	141 620
Innskudd fra kunder	89 444	81 489
Innskuddsdekning	57,6 %	57,5 %

SpareBank 1 SR-Bank utsteder senior gjeld, ansvarlig gjeld og hybridkapital. Utstedelsene gjøres både som store offentlige lån og som rettede emisjoner ("Private Placements").

Senior usikrede obligasjoner utstedes primært i det norske markedet og i euro-markedet. I tillegg til offentlige emisjoner, finansierer Banken seg gjennom private placements i ulike valutaer og løpetider. For å sikre rask og effektiv

tilgang til europeiske kapitalmarkeder etablerte Banken i 2001 et Euro Medium Term Note (EMTN) program. Den nåværende rammen for programmet er EUR 10 mrd.

Et viktig instrument for langsiktig innlån er utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Obligasjonene utstedes av SpareBank 1-alliansens felleseide selskaper SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, hvor obligasjonseierne gis sikkerhet i kredittforetakenes porteføljer av henholdsvis bolig- og næringsseidoms lån. I årene framover tar SpareBank 1 SR-Bank sikte på å dekke en vesentlig andel av det langsiktige innlånsbehovet gjennom utstedelse av OMF'er fra de to kredittforetakene. Videre har SpareBank 1 SR-Bank etablert et eget heleid boligkredittforetak, SR-Boligkreditt AS, våren 2015.

Finansieringskostnadene for SpareBank 1 SR-Bank økte noe gjennom 2015 men tilgangen på markedsfinansiering var god. Risikopåslaget i tremåneders pengemarkedsrenten er gått noe opp, mens risikopåslaget på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og usikrede obligasjoner var om lag uendret i 2015. SpareBank 1 SR-Bank har fortsatt arbeidet med tilpasning til nye regulatoriske krav ved å oppta mer langsiktig finansiering og øke beholdningen av likvide verdipapirer. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet rundt utviklingen i de internasjonale finansmarkedene. Ny uro kan igjen bidra til å øke risikopåslagene og dermed bankenes finansieringskostnader.

Som en del av den løpende likviditetsstyring har SpareBank 1 SR-Bank en portefølje av omsettelige verdipapirer som kan brukes på ulike måter for å regulere Konsernets samlede likviditetsbehov. Disse verdipapirene blir bl.a. brukt som sikkerhet for kortsiktige og langsiktige lån fra sentralbanken og tjener som likviditetsbuffer for å oppfylle Bankens egne og myndighetenes krav til likviditetsreserve. Verdipapirportefølje består hovedsakelig av norske og internasjonale obligasjoner av svært høy kredittkvalitet. Likviditetssituasjonen ved utgangen av 2015 var god og SpareBank 1 SR-Bank legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser framover. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur for innlån og vektlegger å ha gode relasjoner til et større antall norske og internasjonale investorer og banker. Likviditetsbufferen var 21,3 mrd kroner ved utgangen av 2015.

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks samlede finansiering.

SPAREBANK 1 SR-BANKS FINANSIERING

(MNOK)	2015	2014
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 296	6 139
Innskudd fra og gjeld til kunder	89 444	81 489
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	71 979	63 253
Derivater	2 786	3 317
Øvrige forpliktelser og kostnader	2 171	2 361
Ansvarlig lånekapital	3 459	2 964
Sum gjeld	175 135	159 523

Tabellen under gir oversikt over ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner de siste to år. Tabellen gir oversikt over struktur og volum på lånene og er ikke uttømmende. Lånene er i venstre kolonne i tabellen angitt i pålydende valuta. Øvrige beløp i tabellen angir bokførte verdier i mill norske kroner.

UTVIKLING I ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER¹

(MNOK)	Betingelser	Forfall	Første forfall	2015	2014
<i>Tidsbegrenset</i>					
750 NOK	3 mnd Nibor + margin	2021	2016	746	745
500 NOK	3 mnd Nibor + margin	2023	2018	499	499
50 EUR	4% p.a. til 21.12.2017, deretter 6 mnd Euribor + 1,725 %	2030	2030	502	0
825 NOK	3 mnd Nibor + margin	2022	2017	825	825
	Sum tidsbegrenset			2 572	2 069
<i>Fondsobligasjoner</i>					
684 NOK	9,35% p.a. til 09.12.2019, deretter 3 mnd Nibor + 5,75 % p.a.			759	767
116 NOK	3 mnd Nibor + margin			116	116
	Sum fondsobligasjon			875	883
	Påløpte renter			12	12

Sum ansvarlig kapital og fondsobligasjoner	2 964
	3 459

¹ I tabellen er kupong sammensetning presentert sammen med renteswap for lånene med fastrente.

Banken gjennomfører verdisikring av enkelte innlån hvor Banken betaler fast rente. Hver enkelt sikring er gjennomført med en entydig identifikasjon av sikringsobjekt og sikringsinstrument. Banken har definert den sikrede risikoen som verdiendringer knyttet til NIBOR-komponenten av de sikrede fastrentene i NOK og verdiendringen knyttet til LIBOR og valuta komponentene av de sikrede fastrentene i utenlandsk valuta. Se også punkt 4.1.15 og punkt 4.2.2.

3.12.3 Restriksjoner for Bruk av Kapital

Banken har ingen overordnede restriksjoner for bruk av kapital. Alle nye vesentlige engasjementer og investeringer skal godkjennes av Styret.

3.12.4 Arbeidskapital

Styret i Banken vurderer arbeidskapitalen i Konsernet som tilstrekkelig til å dekke Konsernets nåværende behov.

Samlet likviditetsbuffer for SpareBank 1 SR-Bank var 21,3 mrd kroner ved utgangen av 2015. Netto refinansieringsbehov i 2016 er 11,6 mrd kroner.

Det er ikke skjedd noen vesentlige endringer i Bankens finansieringsstruktur siden 31. desember 2015, bortsett fra forhold omtalt under punkt 4.6.

3.13 Investeringer

3.13.1 Historiske Investeringer

Tabellen nedenfor viser en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks investeringer de siste to regnskapsårene (bokførte verdier).

INVESTERINGER SISTE 2 REGNSKAPSÅR (AKSJER OG EIERINTERESSER)		
(MNOK)	2015	2014
Børsnoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis	67	102
Kombinasjonsfond	119	115
Unoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis	158	406
Tilgjengelig for salg	97	3
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	0	0
Eierinteresser i andre konsernselskaper	0	0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og FKV	4 792	4 727
Virksomhet som skal selges	168	22
Aksjer og eierinteresser	5 401	5 375

INVESTERINGER SISTE 3 REGNSKAPSÅR (AKSJER OG EIERINTERESSER)

De vesentligste endringene i langsiktige investeringer/avhendinger i aksjer og eierinteresser har de tre siste regnskapsår omfattet følgende:

- Eierandelen i Bank 1 Oslo Akershus ble redusert fra 19,5 prosent til 4,8 prosent 17. januar 2013 gjennom salg av aksjer til SpareBanken Hedmark.
- I 2014 solgte SpareBank 1 SR-Bank aksjene sine i Nets Holding AS.
- I 2015 solgte SpareBank 1 SR-Bank de resterende 4,8 prosent aksjene sine i Bank 1 Oslo og Akershus

En nærmere oversikt over Bankens investeringer per 31. desember 2015 er gjengitt i de følgende avsnitt.

Oppkjøp eller sammenslåing av virksomhet

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS ble etablert i 1. kvartal 2015 i forbindelse med kjøp av Rogalandsavdelingen til SpareBank 1 Regnskapshuset Østlandet AS, som bestod av tre regnskapskontor i Stavanger, Sandnes og Ålgård. I slutten av 2. kvartal 2015 ble ODB Regnskap AS på Sotra kjøpt, og i 4. kvartal ble det inngått avtale om kjøp av Advis AS, som har kontorer i Stavanger og Haugesund. Selskapet har gjennom de oppkjøp som er gjennomført i 2015 fått et solid

fotfeste på Sørvestlandet, og det er bygget et godt fundament for videre vekst i bankens markedsområde. Ved utgangen av 2015 var det 50 ansatte i selskapet.

Investeringer i andre selskaper

Per 31. desember 2015 hadde SpareBank 1 SR-Bank følgende beholdning av kortsiktige investeringer i aksjer, sertifikater og andre rentebærende papirer i andre selskaper:

3.13.1.1 Børsnoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis

KONSERNETS BEHOLDNING AV BØRSNOTERTE AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS PER 31. DESEMBER 2015					
(TNOK)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer /andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sandnes Sparebank	710 581	13,9 %	985 009	94 477	67 227
Børsnoterte selskaper				94 477	67 227
SR-Kombinasjon A			30 000	30 000	37 200
SR-Rente			53 485	53 480	52 821
SR-Utbytte A			20 000	20 000	29 085
Kombinasjonsfond				103 480	119 106

KONSERNETS BEHOLDNING AV BØRSNOTERTE AKSJER OG EGENKAPITALBEVIS PER 31. DESEMBER 2014					
(TNOK)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer /andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sandnes Sparebank	710 581	13,9 %	985 009	94 477	102 441
Børsnoterte selskaper				94 477	102 441
SR-Kombinasjon A			30 000	30 000	35 226
SR-Rente			51 490	51 503	53 002
SR-Utbytte A			20 000	20 000	26 354
Kombinasjonsfond				101 503	114 582

3.13.1.2 Unoterte plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis

(TNOK) (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer/ andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/ markedsverdi
HitecVision Asset Solution LP		1,2		21 924	23 917
HitecVision Private Equity IV LP		2,0		17 456	10 716
Energy Ventures III LP		1,1		11 459	10 787
Energy Ventures IV LP		0,7		11 209	10 876
SR-PE-Feeder III KS		36,5		17 572	17 556
Øvrige ikke børsnoterte selskaper				134 979	83 978
Sum unoterte selskaper konsern				214 599	157 830

(TNOK) (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer/ andeler	Anskaffelses-kost	Bokført verdi/ markedsverdi
Sektor Portefølje I	10.000	12,3	1.228.000	99.959	99.959
Bank 1 Oslo Akershus	457.334	4,8	218.841	78.005	136.854
HitecVision Asset Solution LP		1,2		16 911	25 498
HitecVision Private Equity IV LP		2,0		17 455	19 496
Energy Ventures III LP		1,1		11 157	10 312
SR-PE Feeder III KS		40,5		14 766	16 368
Øvrige ikke børsnoterte selskaper				134 564	96 943
Sum unoterte selskaper konsern				372 817	405 430

3.13.1.3 Eierinteresser i tilknyttede selskaper og FKV

KONSERNETS EIERINTERESSER I TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER¹ PER 31. DESEMBER 2015			
(MNOK)	Antall aksjer	Anskaffelsesverdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Gruppen	381 498	714	1 575
SpareBank 1 Banksamarbeidet	0	18	22
SpareBank 1 Boligkreditt	9 532 264	1 546	1 638
Admi-senteret	80	1	4
BN Bank	3 317 338	211	824
SpareBank 1 Næringskreditt	3 913 034	489	513
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	354	15	20
SpareBank 1 Kredittkort	464 107	162	179
SpareBank 1 Mobilbetaling	1 635	16	16
Andre investeringer			1
Sum eierinteresser i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper		3 172	4 792

¹ Se for øvrig tabell under punkt 3.13.3

KONSERNETS EIERINTERESSER I TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER¹ PER 31. DESEMBER 2014			
(MNOK)	Antall aksjer	Anskaffelsesverdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Gruppen	381 498	712	1 463
SpareBank 1 Banksamarbeidet	0	18	16
SpareBank 1 Boligkreditt	11 076 409	1 662	1 709
Admi-senteret	80	1	3
BN Bank	3 317 338	211	856
SpareBank 1 Næringskreditt	3 913 034	489	521
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	354	15	19
SpareBank 1 Kredittkort	458 536	142	140
Sum eierinteresser i tilknyttede og felleskontrollerte selskaper		3 250	4 727

¹ Se for øvrig tabell under punkt 3.13.3.

3.13.1.4 Virksomhet som skal selges

SpareBank 1 SR-Bank etablerer, som en del av sin forretningsvirksomhet, investeringsprosjekter for salg til sine kunder. SpareBank 1 SR-Bank må også, som en del av sin forretningsvirksomhet, av ulike årsaker overta eiendeler fra enkelte av sine kunder.

3.13.2 Investering i Sertifikater og Obligasjoner

KONSERNETS BEHOLDNING AV SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER PER 31. DESEMBER 2015			
(MNOK)	Pålydende	Bokført verdi	Virkelig verdi
Til virkelig verdi			
Stat	1 488	1 553	1 553
Annen offentlig utsteder	2 457	2 453	2 453
Obligasjoner med fortrinnsrett	11 432	11 487	11 487
Øvrige finansielle foretak	3 490	3 570	3 570
Ikke-finansielle foretak	439	343	343
Opptjente renter	0	127	127
SUM	19 306	19 533	19 533

3.13.3 Morbankens Investering i Datterselskap, Tilknyttede Selskap og Felleskontrollerte Virksomheter

Tabellen nedenfor gir en oversikt over eierandeler i datterselskaper ved utgangen av 2015.

MORBANKENS AKSJER I DATTERSELSKAPER PER 31. DESEMBER 2015				
	Eierandel i %	Antall aksjer	Pålydende verdi (TNOK)	Bokført verdi (TNOK)
SpareBank 1 SR-Finans	100,00 %	334 000	167 000	811 689
SR-Boligkreditt	100,00 %	1 275 000	1 275 000	1 275 150
Sum eierinteresser i kredittinstitusjoner			1 442 000	2 086 839
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	100,00 %	150	1 500	97 205
SR-Investering	100,00 %	3 500	35 000	164 225
SR-Forvaltning	100,00 %	6 000	6 000	29 018
SpareBank 1 Regnskapshuset SR	100,00 %	8 000	800	70 125
Rygir Industrier konsern	100,00 %	90 000	14 400	191 106
Etis Eiendom	100,00 %	10 000	1 000	1 730
Finansparken Bjergsted	100,00 %	16 000	16 000	58 016
Sum eierinteresser i andre konsernselskaper			74 700	611 425
Sum investeringer i datterselskap morbank			1 516 700	2 698 264

Investeringer i alle selskaper vurderes etter egenkapitalmetoden. Se nedenfor for en nærmere oversikt over Morbankens datterselskaper, tilknyttede og felleskontrollerte selskaper.

MORBANKENS DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE OG FELLESKONTROLLERTE SELSKAPER PER 31. DESEMBER 2015				
Firma	Anskaffelses-tidspunkt	Forretningskontor	Eierandel i %¹	
Aksjer eid av morbanken				
SpareBank 1 SR-Finans	1987	Stavanger	100,00 %	
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1990	Stavanger	100,00 %	
SR-Forvaltning	2001	Stavanger	100,00 %	
SR-Investering	2005	Stavanger	100,00 %	
SpareBank 1 Regnskapshuset SR	2015	Stavanger	100,00 %	
Etis Eiendom	2012	Stavanger	100,00 %	
Finansparken Bjergsted	2013	Stavanger	100,00 %	
Rygir Industrier konsern	2012	Stavanger	100,00 %	
SR-Boligkreditt	2015	Stavanger	100,00 %	
Aksjer eid av datterselskaper				
Jærmegleren	2007	Stavanger	100,00 %	
ODB Regnskap	2015	Sotra	100,00 %	
Investeringer i tilknyttede selskaper				
Admi-senteret	1984	Jørpeland	50,00 %	
SpareBank 1 Boligkreditt	2005	Stavanger	16,69 %	
SpareBank 1 Næringskreditt	2009	Stavanger	26,80 %	
BN Bank	2008	Trondheim	23,50 %	
SpareBank 1 Kredittkort	2012	Trondheim	18,09 %	
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2010	Oslo	3,27 %	
SpareBank 1 Mobilbetaling	2015	Oslo	19,70 %	
Investeringer i felleskontrollert virksomhet				
SpareBank 1 Gruppen	1996	Oslo	19,50 %	
SpareBank 1 Banksamarbeidet	2004	Oslo	17,74 %	

¹ Andel stemmerettigheter er lik eierandel for alle datterselskaper, tilknyttede og felleskontrollerte selskaper per 31. desember 2015

3.13.4 Investeringer Foretatt Etter Sist Avlagte Delårstall

Banken har ikke foretatt noen vesentlige investeringer etter offentliggjørelsen av siste delårsregnskap for 2015, og frem til dato for Registreringsdokumentet.

3.13.5 Pågående Investeringer

Banken har per dato for Registreringsdokumentet ingen vesentlige pågående investeringer.

3.13.6 Planlagte Investeringer

Bankens Styre har per dato for Registreringsdokumentet ikke vedtatt, eller forpliktet Banken til, noen vesentlige planlagte investeringer utover at det i 2015 ble det utarbeidet en plan for å bygge et nytt hovedkontor for konsernet.

3.14 Viktige Kontrakter

Utover kontrakter som er inngått som en del av Bankens normale drift, har Banken per dato for Registreringsdokumentet ingen kontrakter av vesentlig betydning for Bankens drift, og Banken har heller ikke hatt slike avtaler de siste to år.

3.15 Forskning og Utvikling, Patenter og Lisenser

SpareBank 1 SR-Bank driver ikke med forskning og utvikling i tradisjonell forstand, men arbeider kontinuerlig med å videreutvikle sine produkter og systemer, med spesielt fokus på videreutvikling av risikostyringssystemet samt utvikling av nye produkter. Banken har ingen patenter, og har heller ingen lisenser av vesentlig betydning for Bankens virksomhet.

3.16 Varige Driftsmidler

Per 31. desember 2015 hadde Banken varige driftsmidler til en total bokført verdi av 404 mill kroner. Tabellen nedenfor gir en oversikt over eiendom, anlegg og utstyr eid av Banken per 31. desember de to siste år, fordelt som følger:

EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR EID AV SPAREBANK 1 SR-BANK

(MNOK)	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og utstyr	Totalt
Balanseført verdi per 31.12.2014	129	198	327
Virkelig verdi per 31.12.2014	385		
Balanseført verdi per 30.12.2015	195	209	404
Virkelig verdi per 30.12.2015	380		

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler. Av samlet bokført verdi på bankbygg er 128 mill kroner til bruk i bankvirksomheten. Virkelig verdi på bygningsmassen fastsattes ved takst ved årsslutt.

Bankens vesentligste driftsmidler er flere kontorbygg, som i hovedsak benyttes til bankvirksomheten samt Bankens datterselskaper. Det er ikke identifisert miljøforhold som kan påvirke bruken av de varige driftsmidlene. Bankens viktigste eiendom er hovedkontoret i Bjergsted Terrasse 1 i Stavanger. Dette kontorbygget ble bygget i 1990 og har et samlet areal på ca. 9.000 m². Andre større eiendommer Banken eier per dato for Registreringsdokumentet er et kontorbygg på ca. 3.000 m² på Domkirkeplassen 1 i Stavanger. Samlet areal på kontorlokaler som eies av Banken er per dato for Registreringsdokumentet på ca. 16.000 m².

Bankens eiendommer er i hovedsak lokalisert i Rogaland.

I 2015 ble det utarbeidet en plan for å bygge et nytt hovedkontor for konsernet. Banken har ikke andre planer enn dette om å investere i anleggsmidler ut over ordinær drift og vedlikehold.

3.17 Miljø

Banken tilstreber å være seg bevisst en bærekraftig miljøforvaltning og søker å bidra både gjennom egen drift og ved å påvirke kunder og leverandører til å gjøre miljø- og klimavennlige valg. Bankens direkte miljøpåvirkning er i hovedsak knyttet til klimagassutslipp og produksjon av avfall gjennom kontorvirksomheten, mens indirekte miljøpåvirkning skjer gjennom innkjøp av varer og tjenester og krav som stilles til kunder og leverandører.

3.18 Merkevarer SpareBank 1 SR-Bank

Selskapet har sammen med de andre bankene i SpareBank 1-alliansen rettighet til å bruke merkevaren SpareBank 1. 1-tallet er felles for alle logo til alle selskaper i alliansen.

SpareBank 1 SR-Bank er knyttet til verdier som lokalt engasjement, kompetanse i rådgiving, trygghet og tilgang på en rådgiver man kan snakke med. Verdier som i vårt segment verdsettes på tvers av alder, posisjon og inntekt.

3.19 Risiko og Kapitalstyring i SpareBank 1 SR-Bank

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og -prosesser som er i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal skape finansiell og strategisk merverdi gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyringen og konsernets verdigrunnlag
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjening og tap
- i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med underliggende risiko
- å ha en tilstrekkelig soliditet ut fra valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse på de ulike forretningsområdene
- å utnytte diversifiseringseffekter
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av risikojustert kapital. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap.

Risikojustert avkastning er et av de viktigste resultatmålene i SpareBank 1 SR-Bank. Risikojustert avkastning tar utgangspunkt i beregningen av risikojustert kapital. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten. Det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen. SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko, og de viktigste risikogrupperne er beskrevet nedenfor, jf. også punkt 1.

3.19.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser.

SpareBank 1 SR-Bank har hovedsakelig kredittrisiko gjennom utlånsporteføljen i personmarkedet og bedriftsmarkedet. I tillegg har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Denne porteføljen skal i hovedsak bestå av obligasjoner og sertifikater med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank. Konsernet eksponeres også for kredittrisiko gjennom porteføljen i SpareBank 1 SR-Finans AS som fortrinnsvis består av leasing og billån.

Den overordnede kredittstrategien fastsetter at konsernet skal ha en moderat risikoprofil. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling.

Kredittstrategi

Konsernets primære markedsområde for kredittrisikoeksponering er Rogaland, Agder og Hordaland. Den overordnede kredittstrategien fastsetter at konsernet skal ha en moderat risikoprofil der ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i vesentlig grad.

Konsernets kredittstrategi består av overordnede kredittstrategiske rammer som skal sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikojustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet. SpareBank 1 SR-Bank sine

porteføljer som er eller vil bli overført til kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt AS, SR-Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS inkluderes i de ovennevnte kredittstrategiske rammene

For bedriftsmarkedet er det også spesifikke rammer for maksimal andel av risikostyrt kapital mot henholdsvis enkeltbransjer, gruppen av større kunder og mot kunder med høy risiko. Videre vedtas det ramme for beregnet maksimalt tap på en enkeltkunde. En enkeltkunde inkluderer i denne sammenheng også engasjementer med to eller flere motparter når bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom disse er slik at økonomiske vansker hos den ene sannsynligvis vil medføre betalingsvanskeligheter for den eller de andre. Rammene skal sikre en diversifisert portefølje innenfor bedriftsmarkedet.

De kredittstrategiske rammene fastsettes av styret, og eventuelle avvik fra disse skal derfor fremlegges styret for godkjenning. Avdeling for risikostyring og compliance rapporterer kvartalsvis utviklingen i de kredittstrategiske rammene til styret.

Kredittpolitiske retningslinjer

De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. De kredittpolitiske retningslinjene revideres minimum årlig og godkjennes av administrerende direktør, med orientering til styret.

Kredittfullmaksreglement

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer – innen visse rammer – kredittfullmaktene til administrerende direktør, som innenfor egne fullmakter kan delegere disse videre. De delegerede kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements misligholdssannsynlighet og sikkerhetsverdi. Fullmaktene er personlige. Det innebærer at kredittutvalgene ikke har beslutningsmyndighet, men innstiller til fullmaktshaver. Dersom innstilling fra kredittutvalg ikke foreligger, reduseres fullmaktsgrensene med 50 prosent. Generelt er fullmaktene romslige dersom et engasjements misligholdssannsynlighet og tapsgrad tilsier lav risiko, mens fullmaktene strammes inn progressivt med økende risiko. Kredittfullmaksreglementet gjennomgås årlig, og endringer godkjennes av administrerende direktør med orientering til styret. Dette gjelder imidlertid ikke endringer i administrerende direktørs kredittfullmakter da disse godkjennes av styret.

Oppfølging og rapportering

Det foretas en løpende engasjements- og porteføljeovervåking av eksisterende engasjement. Kreditttrisikoen følges overordnet opp ved bruk av konsernets porteføljestyringsystemer, systemer for tidlig varsling av sentrale utviklingstrekk (early warning) og systemer for overvåking av kvaliteten i selve kredittinnvilgelsesprosessen.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyring. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på flere hovedkomponenter, blant andre PD (sannsynlighet for mislighold), EAD (eksponering ved mislighold) og LGD (tap gitt mislighold).

Sannsynlighet for mislighold: Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 -måneders periode basert på et langsiktig utfall gjennom en full tapssyklus. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke-finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A-I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

Eksponering ved mislighold: Eksponering ved mislighold (EAD) defineres som den eksponering banken har til en kunde på misligholdstidspunktet. Konverteringsfaktoren (KF) definerer hvor stor andel av ubenyttet ramme som forventes trukket opp gitt mislighold. Ubenyttet ramme er i denne sammenheng definert som gjenstående disponibel ramme ett år før mislighold. Innvilgede, men ikke trukne rammer på personmarkeds kunder har en konverteringsfaktor lik 1, noe som betyr at det forutsettes 100 prosent opptrekk ved mislighold. For bedriftsmarkeds-kunder blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor som varierer mellom 60 og 90 prosent, avhengig av kundens misligholdssannsynlighet. Konverterings-faktor for garantier er en myndighetsfastlagt parameter og er satt til 1 for lånegarantier og 0,5 for kontraktsgarantier og andre garantier.

Tapsgrad ved mislighold: Tapsgrad ved mislighold beskriver hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. LGD-modellen gir estimer som skal forutsi tapsgrad i økonomiske nedgangstider. Vurderingen tar blant annet hensyn til verdien av underliggende sikkerheter, grad av gjenvinning på usikret del av engasjementet, grad av tilfriskning før realisasjon og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Det benyttes syv klasser for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre god kvalitet over tid. Arbeidet oppsummeres i en årlig valideringsrapport som danner grunnlag for styret i SpareBank 1 SR-Bank til å ta stilling til om risikostyringssystemet (IRB-systemet) er godt integrert i organisasjonen og om det beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte. IRB-systemet omtales i kapittelet om kapitaldekning.

Formålet med valideringen er å sikre at:

- IRB-systemet er tilpasset porteføljene det anvendes på
- Forutsetningene som IRB-systemet bygger på er rimelige
- IRB-systemet måler det som det er ment å skulle måle
- IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen, og at det utgjør en sentral del av bankens risikostyring og beslutningstaking
- SpareBank 1 SR-Bank etterlever Forskrift om Kapitalkrav

Valideringsarbeidet kan deles inn i fire hovedområder:

Kvantitativ validering: Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder tilstrekkelig god kvalitet.

Kvalitativ validering: Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger, i form av møter med kunderådgivere. Bruk av kvalitative målemetoder sikrer en fullstendig validering av alle prosesser, kontrollmekanismer og rutiner, samt at den bidrar med verdifulle innspill i forhold til videreutvikling av dagens modeller. Den kvalitative valideringen gir også utfyllende informasjon i tilfeller der tilfanget av statistiske data er begrenset.

Anvendelse: Etterprøvingen skal vise om systemet for styring og måling av kredittrisiko er godt integrert i organisasjonen, og om det utgjør en sentral del av konsernets risikostyring og beslutningstaking.

Etterlevelse av Forskrift om Kapitalkrav: Gjennom-gangen skal sikre at SpareBank1 SR-Bank oppfyller Forskrift om kapitalkrav.

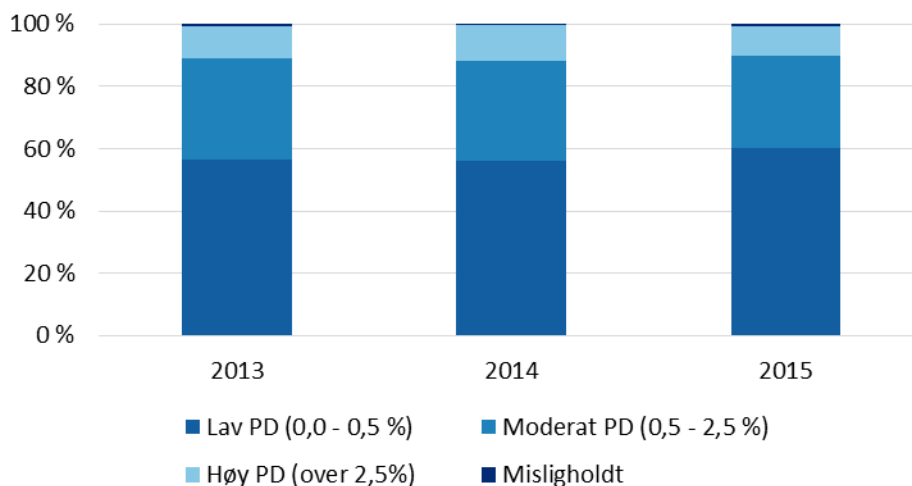
På de følgende sider fremkommer utfyllende informasjon om SpareBank 1 SR-Banks kredittrisikoeksponering ved utgangen av 4. kvartal 2015. Alle figurer og tall gjelder for morbank og inkluderer porteføljer overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SR-Boligkreditt AS.

Kredittporteføljen i datterselskapet SpareBank 1 SR-Finans er ikke inkludert i porteføljeoversiktene nedenfor. Dette skyldes at SpareBank 1 SR-Banks kredittmodeller ikke fullt ut er implementert i SpareBank 1 SR-Finans sin portefølje. Kredittporteføljen til SpareBank 1 SR-Finans utgjør ca. tre prosent av SpareBank 1 SR-Banks samlede utlånseksponeering. SpareBank 1 SR-Finans har i utgangspunktet en større andel marginalfinansiering (kjøretøy, driftsutstyr etc.) enn hva som er tilfellet i konsernet for øvrig. Dette innebærer at den iboende kredittrisikoen normalt er noe høyere i SpareBank 1 SR-Finans enn i morbank.

Grafen nedenfor viser prosentvis fordeling av utlånseksponeering (EAD) i SpareBank 1 SR-Banks portefølje, fordelt på misligholdssannsynlighet. Figuren nedenfor viser at SpareBank 1 SR-Bank har en solid utlånsportefølje med positiv utvikling i risikoprofil.

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN UTLÅNSPORTEFØLJE FORDELT PÅ MISLIGHOLDSSANNSYNLIGHET (PD)

PROSENT

TABELLEN NEDENFOR VISER DEFINISJONEN AV DEN ENKELTE MISLIGHOLDSKLASSE.

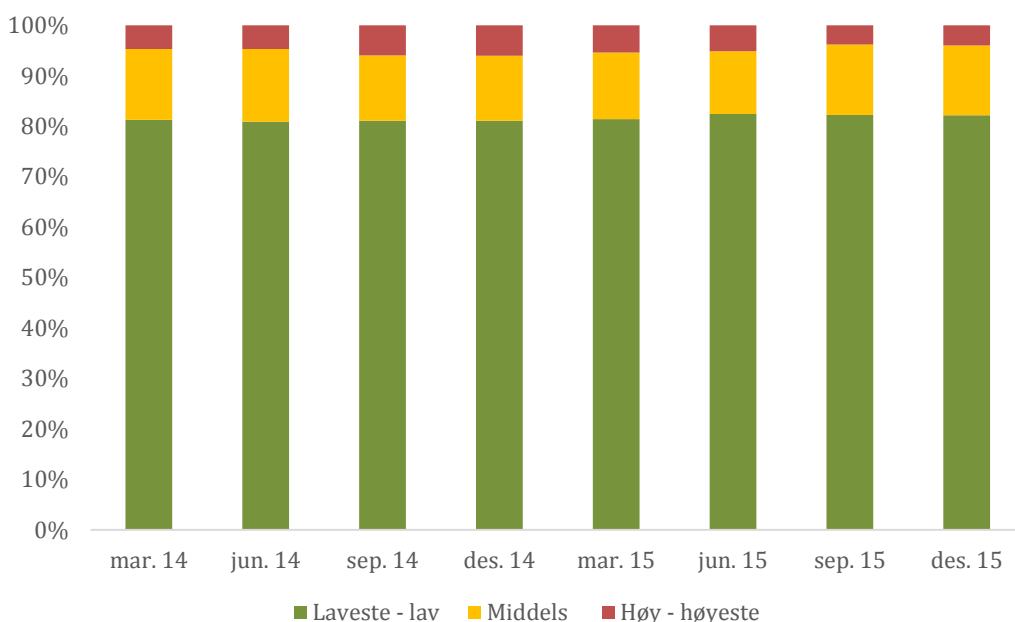
Misligholdsklasse	Nedre grense PD	Øvre grense PD
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	40,00 %

Et engasjement risikoklassifiseres i en risikogruppe fra laveste til høyeste risiko basert på engasjementets risikjusterte kapital. Risikogruppene er definert som vist i tabellen nedenfor.

RISIKOJUSTERT KAPITAL (UL) I PROSENT AV EAD

RISIKOGRUPPE	Nedre grense	Øvre grense
LAVESTE	0,0 %	0,3 %
LAV	0,3 %	2,5 %
MIDDELS	2,5 %	8,0 %
HØY	8,0 %	12,0 %
HØYESTE	12,0 %	99,99 %

Figuren nedenfor viser fordelingen av og utviklingen i SpareBank 1 SR-Banks utlånsportefølje fordelt på risikogrupper.

Kvaliteten i utlånsporteføljen i sin helhet vurderes som solid og har en stabil utvikling. Lav rente og relativt lav arbeidsledighet i regionen, kombinert med en allerede robust utlånsportefølje, tilsier at denne kvaliteten i vil opprettholdes. Imidlertid forventes det at den økonomiske situasjonen i konsernets markedsområde kan påvirke kvaliteten på utlånsporteføljen i tiden fremover.

I løpet av de siste 12 månedene har andel av total utlånseksposering i risikogruppene høy/høyeste blitt redusert. Endring i porteføljekvaliteten gjennom det siste året kan forklares med tre ulike forhold:

- Avgang: Innvilget finansiering er innfridd
- Tilgang: Innvilgelse av finansiering til nye kunder
- Endring i eksisterende portefølje: Endringer i innvilget finansiering som følge av nedbetalinger/opplåning eller som følge av endret risikogruppe

SpareBank 1 SR-Bank har et betydelig fokus på konsentrasjonsrisiko i utlånsporteføljen. Konsentrasjonsrisiko er den risiko som oppstår ved opphoping av eksponering mot en enkelt kunde, bransje eller et geografisk område. For å sikre

en diversifisert portefølje er det etablert egne kredittstrategiske rammer for konsentrasjonsrisiko som setter begrensninger både til eksponering og til risikoprofil på porteføljenivå. Videre er det begrensninger knyttet til ulike bransjer og enkeltkunder. Finansinstitusjoner er også underlagt regulatoriske krav som skal begrense konsentrasjonsrisiko knyttet til store enkeltkunder isolert og til opphoping av store enkeltkunder samlet.

Utviklingen i konsentrasjonsrisiko i utlånsporteføljen følges løpende, og i avsnittene under gis det en nærmere vurdering av de tre ulike typer konsentrasjonsrisiko. Disse er:

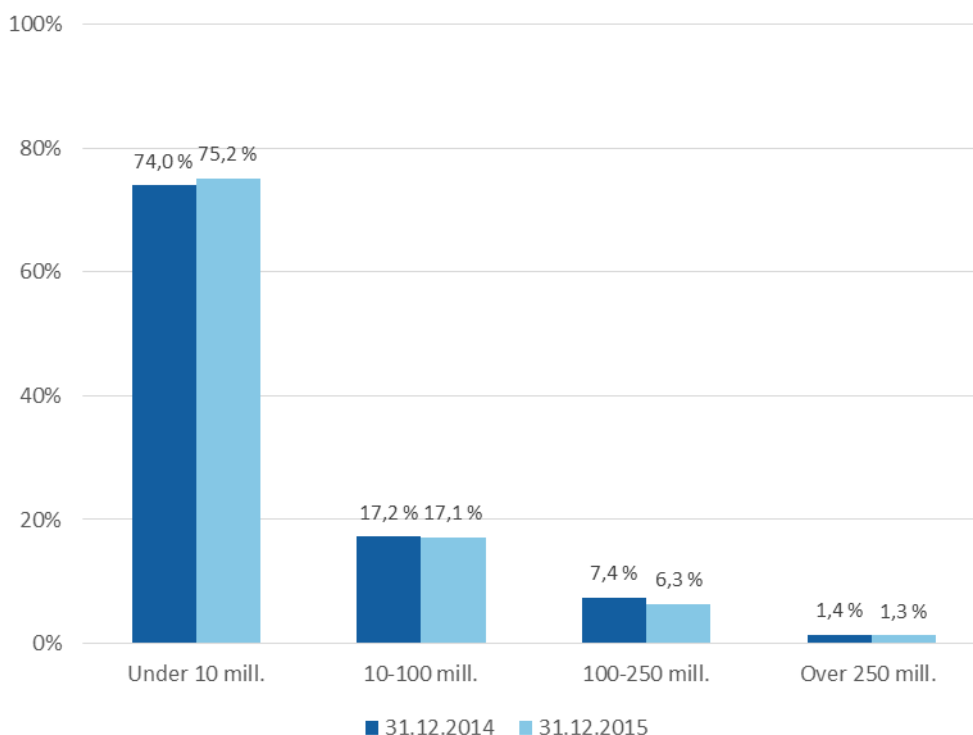
- Konsentrasjon mot engasjement med større tapspotensialer
- Bransjekonsentrasjon
- Geografisk konsentrasjon

Engasjement med større tapspotensialer er definert som engasjement med et tapspotensial i en nedgangskonjunktur (LGR) på over 100 mill. kroner

Konsentrasjon større tapspotensialer

SpareBank 1 SR-Bank vurderer konsentrasjonen mot engasjementer med større tapspotensialer som den mest kritiske av de tre konsentrasjonsrisikoene. Porteføljesammensetningen bygger på en klart definert strategi der vekst og risikoprofil blant annet styres gjennom særskilte kredittstrategiske rammer for konsentrasjonsrisiko.

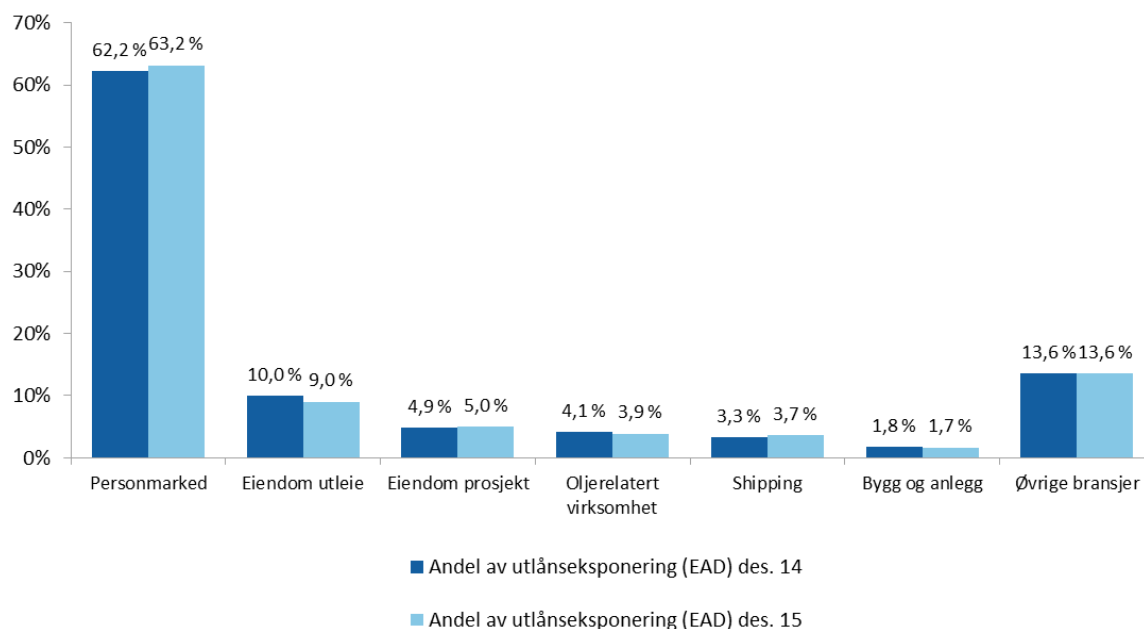
UTLÅNSPORTEFØLJEN FORDELT ETTER TAP GITT REALISASJON (LGR)

SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2015 36 engasjementer med tapspotensial gitt realisasjon på over 100 millioner kroner. Disse engasjementene utgjør 7,6 prosent av utlånseksponeringen per 4. kvartal 2015, en reduksjon fra 8,8 prosent per 4. kvartal 2014. Andelen engasjementer med tapspotensial gitt realisasjon under 10 millioner kroner har økt gjennom 2015 og utgjør nå 75,2 prosent.

Bransjekonsentrasjon

Figuren under viser SpareBank 1 SR-Bank sin portefølje fordelt på de ulike bransjene/segmentene som porteføljen er eksponert mot.

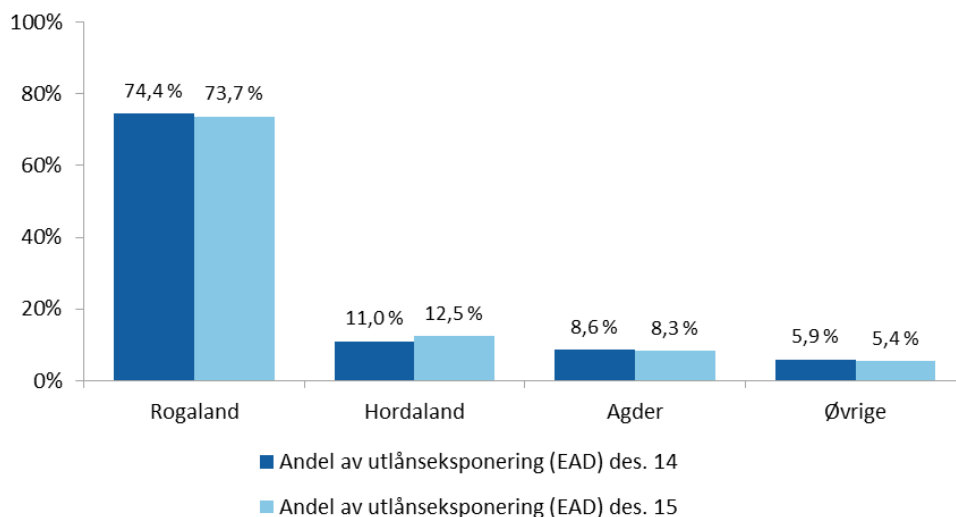
SPAREBANK 1 SR-BANK SIN PORTEFØLJE FORDELT PÅ BRANSJER

Figuren over viser at personmarkedet utgjør 63,2 prosent av den samlede utlånseksponeringen til SpareBank 1 SR-Bank. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god. Belåningsgraden er gjennomgående moderat, sett opp mot sikkerhetsverdiene. Andel utlån med belåningsgrad lavere enn 85 prosent av vurderte sikkerheter er høy, og utgjør ca. 90 prosent av utlånseksponeringen pr. 4. kvartal 2015. Utlånseksponering økte i 2015, samtidig som markedsverdiene på bolig har flatet ut. Dette betyr at andel utlån med belåningsgrad lavere enn 70 prosent av vurderte sikkerhetsverdi har blitt noe redusert i 2015.

Sett bort fra konsentrasjonen mot personmarkedet er den største konsentrasjonen i utlånsporteføljen rettet mot bransjene Eiendom utleie og Eiendom prosjekt, med henholdsvis 9,0 og 5,0 prosent av samlet utlånseksponering. Porteføljen preges av næringseiendom med langsiktige leiekontrakter og finansielt solide leietagere, og andelen ledig areal er begrenset. En vesentlig del av porteføljen er rentesikret. De bransjene som følger utgjør inntil fire prosent hver av samlet utlånseksponering, eller er samlet under kategorien Øvrige bransjer.

Geografisk konsentrasjon

Figuren under viser porteføljen til SpareBank 1 SR-Bank fordelt på geografiske områder.

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN PORTEFØLJE FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

Figuren viser at hoveddelen av den totale utlånseksponeringen er knyttet til kunder i Rogaland, mens resten av porteføljen er fordelt på kunder i Hordaland, Agder og øvrige fylker. Utlånseksponering mot kunder i Rogaland er relativt stabil, men på lengre sikt forventes det en ytterligere geografisk diversifisering som en naturlig følge av SpareBank 1 SR-Banks satsing i Agder og Hordaland de siste årene. Blant de øvrige fylkene er over halvparten av eksponeringen knyttet til kunder i Oslo.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånporteføljen, som beskrevet ovenfor, har SpareBank 1 SR-Bank kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Likviditetsporteføljen består av rentebærende papirer som enten tilfredsstiller krav for deponering i Norges Bank, LCR-regelverket eller ukommiterte kredittrammer, samt eksponering mot allianseselskaper. Størrelsen på porteføljen vil til enhver tid avhenge av konsernets balanse og derigjennom behovet for likvide eiendeler. Ved utgangen av 2015 utgjør den samlede likviditetsporteføljen en verdi på 19,1 milliarder kroner. Tabellen nedenfor gir en oversikt over eksponering fordelt på aktivaklasser.

VIRKELIG VERDI PÅ OBLIGASJONSPORTEFØLJEN (mill. kr)

Delportefølje	4. kvartal 2015
Treasury	19.112
Norsk stat/kommune	583
OMF/Covered Bond	11.560
Utenlandsk garantert	6.346
Norsk bank/finans	624

Ytterligere informasjon om kredittkvaliteten til obligasjonsporteføljen fremkommer av note 27 i årsregnskapet 2015 samt av kvartalspresentasjoner.

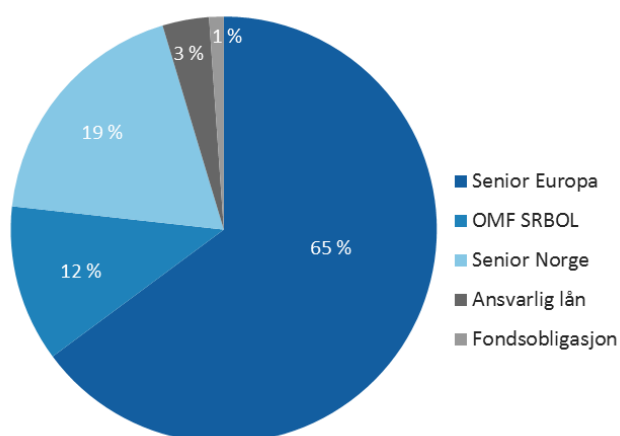
Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økning i eiendeler.

Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere målemetoder, da ingen metode alene kan kvantifisere denne type risiko. Metodene inkluderer rammer for maksimale refinansieringsbehov innenfor ulike løpetider, balansenøkkeltall, overlevelsesmål i en normalsituasjon forutsatt stengte kapitalmarkeder og det kortsiktige likviditetsmålet LCR. Videre foretas det intern stresstesting av konsernets overlevelsesevne under ulike scenarier, herunder en alvorlig bank- og markedsspesifikk krise. Resultatet av stresstestene inngår i informasjonsgrunnlaget til konsernets likviditetsstrategi og beredskapsplan ved likviditetskriser.

SAMMENSETNINGEN AV KONSERNETS FREMMEDKAPITAL PR 31 DESEMBER 2015

Likviditetsreserven er på 21,3 milliarder kroner, i tillegg er det 24,3 milliarder kroner i klargjorte boliglån i WEB-klienten (boliglån klargjort for overflytting til boligkredittforetak). Likviditetssituasjonen i SpareBank 1 SR-Bank vurderes som god.

Likviditetsreserven indikerer en overlevelsesevne på 16 måneder ved utgangen av 2015 uten tilgang på ekstern finansiering. Treasury har utstedt netto 12,6 milliarder kroner i obligasjoner, inkludert OMF, i løpet av 2015. I løpet av de neste 12 månedene skal fremmedkapital tilsvarende 11,6 milliarder kroner refinansieres.

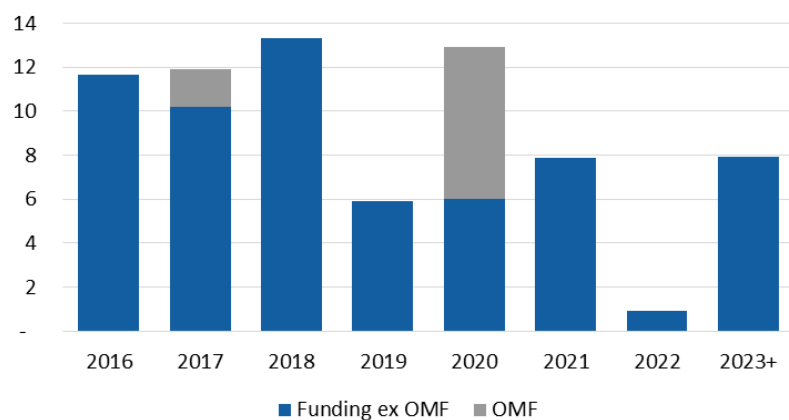
Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde. For konsernet som helhet har innskuddsmassen økt med 8,0 milliarder kroner (9,8 prosent) i 2015. Utlån inklusiv SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt har i 2015 økt med 9,4 milliarder kroner (5,4 prosent). I løpet av de siste to årene har innskuddsdekningen blitt redusert fra 59,6 prosent i 2013 til 57,6 prosent i 2015.

SR-Boligkreditt AS er et heleid datterselskap som ble etablert i 2. kvartal 2015. Selskapets formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansiere dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt AS kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Boliglån overført til SR-Boligkreditt AS utgjorde 10,0 milliarder kroner ved utgangen av 2015, og boliglån overført til SpareBank 1 Boligkreditt utgjorde 28,2 milliarder kroner. Overført balanse til boligkredittforetak utgjør ca. 32 prosent av brutto boliglånsbalanse og ca. 17 prosent av totale brutto utlån. Utlån i SpareBank 1 Næringskreditt AS utgjør 0,5 milliarder kroner.

Figuren nedenfor illustrerer fremmedkapitalforfall¹ pr. år ved utgangen av 2015.

FREMMEKAPITALFORFALL PER 31 DESEMBER 2015

MILLIARDER KRONER

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og OMF var 3,1 år ved utgangen av 2015.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser. Verdipapirrisiko, valutarisiko, renterisiko, spreadrisiko, risiko forbundet med egenbeholdning og/eller bruk av egenkapital i syndikater, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner er inkludert i markedsrisiko.

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets investeringer i verdipapirer, herunder aksjer og obligasjoner. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko fra handelsaktiviteter i rente- og valutamarkedene, samt fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko anses samlet sett som moderat.

Risikostrategien med tilhørende spesifikasjon av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter skal minimum årlig behandles og godkjennes av konsernets styre. Styrefastsatte rammer relatert til SpareBank 1 SR-Bank Markets og Treasury delegeres fra administrerende direktør til navngitte personer.

Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i fastsatte rammer. Ansvar for løpende posisjonsavstemming og måling av konsernets markedsrisikoeksponering ligger hos middle office i SpareBank 1 SR-Bank Markets. Risk manager markeds- og likviditetsrisiko er ansvarlig for å føre løpende kontroll med risikomålingen og for den uavhengige risikorapporteringen både internt og eksternt.

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av renteinstrumenter skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig. Konsernets overordnede rammer for renterisiko definerer maksimalt tap ved renteendring på ett prosentpoeng.

¹ Ekskludert SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaer hvor konsernet har eksponering. Valutakursrisikoen reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i én enkeltvaluta.

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på konsernets obligasjoner, sertifikater og egenkapital-instrumenter. Kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på obligasjonsporteføljene, herunder både systematisk og usystematisk, beregnes med utgangspunkt i Finanstilsynets stresstestmodell for forsikringsselskaper. Metodikken er i hovedsak basert på Solvens II (QIS5-spesifikasjonene).

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.4 Operasjonell Risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

SpareBank 1 SR-Bank har som målsetning å være blant de ledende aktørene i Norden innenfor styring av operasjonell risiko. Dette oppnås gjennom god risikokultur i organisasjonen, kontinuerlig læring av uønskede hendelser og utvikling av ledende metoder for å identifisere og kvantifisere risiko. SpareBank 1 SR-Bank skal ha en moderat risikoprofil for operasjonell risiko. Dette innebærer at det skal tilstrebes en god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som konsernet ikke eksponeres for unødige risiko.

Risikostrategi og rammer for operasjonell risikoeksponering fastsettes årlig og godkjennes av styret. Det er den enkelte leders ansvar å sørge for at enheten de har ansvar for er underlagt tilstrekkelig styring og kontroll innenfor gitte rammer, og at operasjonell risiko styres i henhold til strategi og retningslinjer definert for konsernet. Konsernenheten for risikostyring har ansvar for å støtte og utfordre risikoere, og skal sørge for at konsernet har et godt rammeverk for identifisering, rapportering og oppfølging av operasjonell risiko.

SpareBank 1 SR-Bank beregner og holder regulatorisk kapital for operasjonell risiko i henhold til sjablongmetoden. Denne metoden vurderes å gi en utilstrekkelig indikasjon på den faktiske eksponeringen for operasjonell risiko, ettersom den ikke tar hensyn til virksomhetsspesifikke faktorer og etablerte kontroller, men kun tar utgangspunkt i historiske inntekter og kostnader. For å få innsikt i hva som driver operasjonell risiko i konsernets prosesser, og derigjennom måle risikoeksponeringen, gjennomføres det derfor en årlig gjennomgang av operasjonell risikoeksponering i konsernet. Gjennomgangen involverer prosesseiere og fagekspertene for å kartlegge potensielle risikoscenarioer med tilhørende sannsynligheter og konsekvenser. Resultatene fra gjennomgangen benyttes ved beregning av forretningsenhetenes risikjusterte avkastning. Tiltak for å redusere operasjonell risikoeksponering gir dermed høyere avkastning, noe som oppmuntrer til aktiv risikostyring.

Konsernets forsikringsordninger har stor innvirkning på potensielle økonomiske konsekvenser fra operasjonelle risikoer. For alle identifiserte risikoer med potensiell økonomisk konsekvens over 10 millioner kroner, foretas det derfor en individuell vurdering av forventet forsikringsdekning.

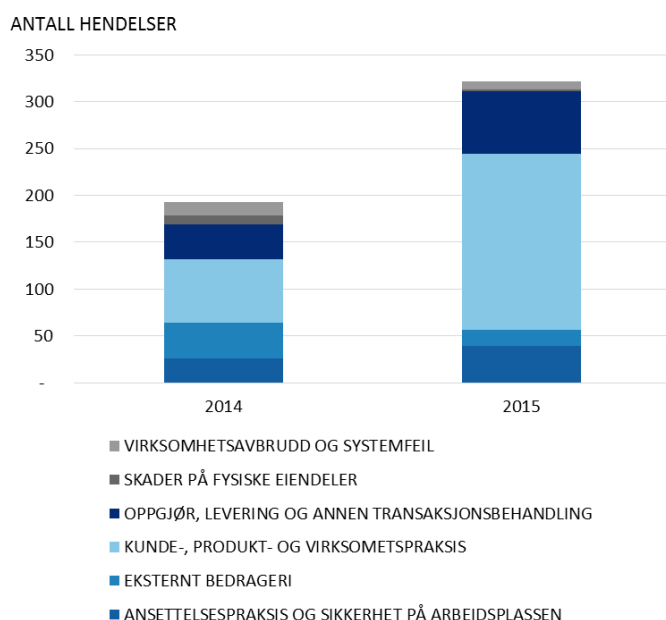
En av de største utfordringene med operasjonell risiko er å forutse og beregne troverdige estimater for sjeldne hendelser med store konsekvenser. Det kreves omfattende modeller for å fange kompleksiteten knyttet til slike

scenarioer, noe SpareBank 1 SR-Bank i flere år har samarbeidet med risikomiljøet ved Universitetet i Stavanger (UIS) for å utvikle. Metodikk fra dette samarbeidet brukes i den løpende risikostyringen i konsernet.

Konsernet har i løpet av de siste årene oppnådd en betydelig reduksjon av potensielt tap fra operasjonelle hendelser. Dette til tross for at det i samme periode har blitt identifisert nye risikoer med vesentlig tapspotensiale. Reduksjonen er oppnådd gjennom målrettede tiltak mot risikodrivere for å redusere sannsynligheten for at identifiserte risikoer skal inntreffe, samt tiltak for å redusere konsekvensene dersom de inntreffer. Tiltakene som er gjennomført er i hovedsak relatert til endring i rutiner, strengere beløpsgrenser, forbedring av systemkontroller og målrettet innhenting av tilleggforsikringer.

Uønskede hendelser som oppstår i konsernet registreres og følges opp for å unngå gjentakelse. Det er viktig at flest mulig hendelser blir registrert når de først oppstår, ettersom de gir verdifull input til risikovurderinger og danner grunnlag for kontinuerlig operasjonell læring og forbedring. Det fokuseres derfor på å ytterligere forbedre rapporteringskulturen i konsernet, blant annet gjennom forbedret systemstøtte for hendelsesregistrering som ble tatt i bruk i 2015. Figuren under viser antall registrerte hendelser i 2014 og 2015.

REGISTRERTE UØNSKEDE HENDELSER FORDELT ETTER BASEL-KATEGORIER

Som figuren viser økte antall registrerte hendelser med 65 prosent fra 2014 til 2015. Økningen tilskrives forbedret systemstøtte og rapporteringskultur. I 2015 ble det registrert flest hendelser relatert til kunde-, produkt- og virksomhetspraksis. Denne kategorien bidro også mest til faktiske tap sammen med oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling. Det samlede tapet fra registrerte uønskede hendelser i 2015 utgjorde i underkant av 22 millioner kroner.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.5 Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse.

SpareBank 1 SR-Bank har sterkt fokus på styring og kontroll i selskaper hvor banken har fullt eller delvis eierskap. I selskaper som er deleid, enten gjennom direkte eierskap fra SpareBank 1 SR-Bank eller indirekte gjennom eierskapet på 19,5 prosent i SpareBank 1 Gruppen, er SpareBank 1 SR-Bank som største bank i alliansen representert som styremedlem i alle selskaper av spesiell betydning.

Eierrisikoen varierer fra selskap til selskap avhengig av selskapets virksomhet med dertil iboende risiko og SpareBank 1 SR-Bank sin eierandel. SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2015 i hovedsak eierrisiko gjennom eierandelen i SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent), BN Bank ASA (23,5 prosent), SpareBank 1 Næringskreditt AS (26,8 prosent) og SpareBank 1 Kredittkort (18,1 prosent).

SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (11,0 prosent), Landsorganisasjonen/fagforbund tilknyttet LO (9,6 prosent) og SpareBank 1 Oslo Akershus (1,4 prosent).

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Livforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, Conecto og SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS.

SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Factoring AS, Actor Fordringsforvaltning AS, Actor Portefølje AS og Actor Verdiggjenvinning AS. SpareBank 1 Gruppen AS er i tillegg deltaker i SpareBank 1 Utvikling DA.

SpareBank 1 Gruppen har også administrativt ansvar for samarbeidsprosessene i SpareBank 1-alliansen, der teknologi, merkevare, kompetanse, felles prosesser/ utnyttelse av beste praksis og innkjøp står sentralt. Alliansen driver også utviklingsarbeid gjennom et kompetansesenter for betaling i Trondheim og kompetansesenter for kredittmodeller (KFK) i Stavanger.

BN Bank ASA tilbyr et bredt spekter av banktjenester til bedrifter og privatpersoner. Banken har sin virksomhet innenfor tradisjonell bankdrift rettet mot boliglån i personmarkedet og næringseiendom, men i august 2015 besluttet styret i BN Bank ASA å rendyrke banken som en personmarkedsbank og avvikle bedriftsmarkeds-virksomheten som består av utlån til nærings-eiendom. Eierrisikoen til SpareBank 1 SR-Bank består i hovedsak av den underliggende kredittrisikoen i dette selskapet.

I SpareBank 1 Næringskreditt AS sin portefølje inngår det kun utlån til næringseiendommer med utleiekontrakter i sentrale strøk. Utlånene kan maksimalt utgjøre 60 prosent av markedsverdi. SpareBank 1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2015 overført 0,5 milliarder kroner (EAD) til selskapet. Eierrisikoen til SpareBank 1 SR-Bank består i hovedsak av den underliggende kredittrisikoen i dette selskapet.

SpareBank 1 Kredittkort AS startet ordinær drift 1. juli 2014, og 2015 er dermed selskapets første hele driftsår. Selskapet eies av SpareBank 1-bankene, og SpareBank 1 SR-Bank har en eierandel på 18,1 prosent.

SpareBank 1 SR-Bank eier pr 4. kvartal 2015 16,7 prosent av SpareBank 1 Boligkreditt AS. Selskapets virksomhet er finansiering av lån til privatkunder med sikkerhet innenfor 75 prosent av verdigrunlaget for fast eiendom. SpareBank

1 SR-Bank har ved utgangen av 4. kvartal 2015 overført 28,2 milliarder kroner (EAD) til selskapet. Eierrisikoen tilsvarer i hovedsak andel av overført portefølje, og risikoen følges opp og rapporteres som kredittrisiko.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.6 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer.

Konsernet har over lengre tid utviklet et godt diversifisert inntektsgrunnlag, slik at en eventuell svikt innenfor enkelte produktgrupper eller kundesegmenter ikke skal få vesentlige konsekvenser over tid. Konsernet har over tid utviklet en kostnadseffektiv drift i kombinasjon med kontinuerlig kompetanseheving og utvidelse av virksomheten hva gjelder produktbredde og geografi. SpareBank 1 SR-Bank har gjennom flere år lagt systematisk vekt på verdikjedetenking og utvikling av produkter og tjenester.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.7 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter.

Konsernet har en egen informasjonsavdeling som er representert i konsernledelsen. Det er etablert dedikerte ansvarspersoner som håndterer all kommunikasjon på sosiale medier, og informasjonshåndtering inngår i konsernets beredskapsplan som er distribuert til alle ansatte.

SpareBank 1 SR-Bank har også implementert en intern prosess for identifisering og evaluering av konsernets risikobilde for omdømme. Det foretas jevnlig og minst halvårlig en full gjennomgang og kartlegging av hvilke omdømmerisikoer konsernet er eksponert for, og om det foreligger endringer i risikobildet.

Omdømmerisikoene identifiseres og rangeres i forhold til:

- Direkte håndteringskostnad («brannslukking»)
- Indirekte håndteringskostnad gjennom å kreve endringer i forretningsmodell som gir lavere lønnsomhet
- Påvirkning på konsernets børsverdi og/eller evne til å hente kapital i markedet
- Påvirkning på avgang av eksisterende kunder
- Påvirkning på tilgang av nye kunder

Konsernet har også fortløpende overvåking av omdømme gjennom daglig overvåking og vurdering av mediebildet, samt fortløpende overvåking av omtaler i ulike sosiale medier og kanaler. De fortløpende daglige vurderinger forsøkes gjennomført på en så objektiv måte som mulig. Medlemmer av konsernledelsen og andre nøkkelpersoner får daglige rapporter over mediebildet.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.8 Strategisk Risiko

Strategisk risiko er risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger.

SpareBank 1 SR-Bank har en årlig strategiprosess som involverer styret, ledelse, nøkkelpersoner, divisjoner og datterselskap i arbeidet. Arbeidet ender ut i et strategisk målbilde for neste treårsperiode med en tilhørende forretnings- og handlingsplan. Forretningsplanen viser tydelig de prioriteringer som konsernet har gjort for perioden basert på scenarier og konkurranse- og markedssituasjon. Forretnings- og handlingsplanen er mest detaljert for det nærmeste året.

Konsernledelsen foretar både månedlig og tertialvis evaluering av konsernets prestasjoner og strategiske retning. I den tertialvise evalueringen vurderes også aktuelle nye initiativ og tiltak som må iverksettes basert på endringer i forutsetninger eller endringer i markedssituasjon. Strategiarbeidet er således fleksibelt i sin tilnærming og kan ivareta både kortsiktige og langsiktige målsettinger.

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.19.9 Compliance risiko (etterlevelse)

Compliance risiko er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Compliance funksjonen i SpareBank 1 SR-Bank er en uavhengig funksjon som skal se til at de lover, forskrifter, normer og anbefalinger som regulerer vår virksomhet og som er fastsatt av myndighetsorganer eller andre institusjoner eller foreninger, implementeres og etterleves.

Konsernets compliance policy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Effektive virkemidler for å oppnå dette er:

- Et tydelig verdigrunnlag som er klart kommunisert og forstått i organisasjonen
 - En prosess for å fange opp, kommunisere og implementere endringer i lover og forskrifter
 - En prosess for å følge opp og rapportere etterlevelsen av lover og forskrifter
- SpareBank 1 SR-Bank skal ha en svært lav risikoprofil for compliance risiko. Konsernet skal etterleve og operere i tråd med gjeldende regelverk som regulerer virksomheten, tilpasset konsernets overordnede strategi, produktspekter og omfang.

Rammeverket for compliance bygger i hovedsak på EBAs "Guidelines on Internal Governance (GL 44)", Basel Committee on Banking Supervision; "Compliance and the compliance function in banks", ESMA Guidelines; "on certain aspects of the MiFID compliance function requirements" og Finanstilsynets "Modul for evaluering av overordnet styring og kontroll".

Konsernets compliance funksjon ivaretas av avdeling for compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor compliance området.

Lederne i konsernet er operativt ansvarlige for praktisk implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Alle medarbeidere er ansvarlige for at de til daglig etterlever og forstår gjeldende lover og forskrifter.

Konsernet har egen compliance ansvarlig for verdipapirforetaket som har ansvaret for å kontrollere at konsernets virksomhet knyttet til ytelse av investeringstjenester til enhver tid drives i samsvar med regelverket for verdipapirhandel

Det kan ikke garanteres at SpareBank 1 SR-Banks risikostyringssystemer beskrevet ovenfor vil være tilstrekkelige til å forhindre at slik risikofaktor materialiseres eller at SpareBank 1 SR-Bank eller investorer blir vesentlig negativt påvirket dersom slik risikofaktor materialiseres.

3.20 Kapitaldekning

3.20.1 Dagens Regelverk

EUs direktiv for kapitaldekning ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Finansdepartementet fastsatte 22. august 2014 endringer i forskrifter om kapitalkrav med virkning fra 30. september 2014. Endringene er en tilpasning til EUs nye kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak (CRD IV / CRR), og innebærer at minstekrav til ren kjernekapitaldekning vil øke gradvis fram til 1. juli 2016.

De mest sentrale endringene i forbindelse med nytt regelverk med virkning fra 30. september 2014:

- Fradrag i ansvarlig kapital vil primært redusere ren kjernekapital, tidligere ble fradraget fordelt 50/50 mellom ren kjernekapital og tilleggskapital
- Investeringer i finansinstitusjoner kommer til fradrag for den delen som overstiger 10 % av ren kjernekapital, den delen av investeringene som ikke kommer til fradrag i ansvarlig kapital vil inngå i beregningsgrunnlaget med en risikovekt på 250 %. Kapitaldekningsreserve og fradrag for investeringer større enn 2 % av institusjoners ansvarlige kapital bortfaller
- Innføring av Additional Value Adjustment (AVA-fradrag) – krav om forsvarlig verdsettelse
- Innføring av Credit Value Adjustment (CVA) for derivatposisjoner
- Endring i regler for risikovekting av eksponeringer på ratede OMF'er og ratede institusjoner skal nå risikovektes etter den aktuelle institusjonens egen rating

SpareBank 1 SR-Bank har tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Banken er godkjent for bruk av IRB-Grunnleggende for bedriftsmarkedet og IRB-metode for massemarkedet. I 1. kvartal 2015 fikk SpareBank 1 SR-Bank tillatelse til å bruke IRB-Avansert for bedriftsmarkedet. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Dette betyr at det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning for kredittrisiko vil være basert på Bankens interne risikovurderinger. Dette betyr også at det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning blir mer risikosensitivt, slik at kapitalkravet i større grad vil samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer. For kredittrisiko mot stater og institusjoner benyttes standardmetoden, mens for egenkapitalposisjoner benyttes IRB (enkel risikovekt metode). For markedsrisiko bruker SpareBank 1 SR-Bank standard-metoden. For beregningen av operasjonell risiko bruker SpareBank 1 SR-Bank sjablongmetoden. Det innebærer sjablongsatser som prosent av driftsinntektene i forretningsenheten. I en overgangsperiode har Finanstilsynet lagt opp til at risikovektet balanse ikke kan være lavere enn 80 % av risikovektet balanse i henhold til Basel 1 regelverket. Finanstilsynet har foreslått å videreføre overgangsordningen inntil videre.

SpareBank 1 SR-Bank har per 4. kvartal 2015 en ren kjernekapitaldekning på 13,3 prosent, og ligger godt over minimumskravet til ren kjernekapital dekning inkludert bufferkravene, på 11,0 %.

Det er innført krav om offentliggjøring av uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) fra og med 1. januar 2015.

Ytterligere informasjon vedrørende Baselkomitéens standard finnes på www.bis.org.

4. Finansiell Informasjon

Dette kapitlet gir en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks finansielle stilling og resultatet av virksomheten for kvartalsregnskapet per 31. desember 2015 og kvartalsregnskapet per 31. desember 2014, samt for regnskapsårene som ble avsluttet 31. desember 2015, og 2014. Videre gir kapitlet en oversikt over SpareBank 1 SR-Banks kontantstrømmer for regnskapsårene som ble avsluttet 31. desember 2015, og 2014. For å få en mest mulig fullstendig oversikt over Bankens finansielle stilling, resultatet av virksomheten og kontantstrømmer bør informasjonen i dette kapitlet leses i sammenheng med Bankens reviderte konsernregnskap. Historisk finansiell informasjon i form av reviderte årsregnskap og ureviderte delårsrapporter kan lastes ned fra Bankens internettside, www.sr-bank.no. Se også kryssreferanseliste i kapittel 8.2, "Informasjon inntatt ved henvisning".

Det er ingen vesentlige endringer som er oppstått siden utløpet av 4. kvartalstallene for 2015 og dato for dette Registreringsdokumentet. Den historiske finansielle informasjonen i dette Registreringsdokumentet er hentet fra reviderte årsregnskap og ureviderte delårsrapporter.

4.1 Regnskapsprinsipper for Bankens Konsoliderte IFRS-Regnskap

4.1.1 Grunnlaget for Utarbeidelse av det Konsoliderte Årsregnskapet

Morbank- og konsernregnskapet 2015 for SpareBank 1 SR-Bank ("Konsernet") er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité og dens forgjenger, Den faste fortolkningskomité (SIC).

Årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank for 2015 er avlagt etter IFRS regelverket for morbank og konsern.

SpareBank 1 SR-Bank er et allmennaksjeselskap registrert hjemmehørende i Norge med hovedkontor i Stavanger. SpareBank 1 SR-Bank er notert på Oslo Børs.

Målegrunnlaget for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med følgende modifikasjoner: finansielle derivater, deler av finansielle eiendeler og deler av finansiell gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale regnskapsstandarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2015. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk i 2015:

Fra 1. januar 2015 er følgende standarder tatt i bruk som påvirker regnskapet i større grad:

Endring i IAS 32 Finansielle instrumenter som klargjør når nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser kan foretas. Retten til motregning kan ikke være betinget av en framtidig hendelse. Motregningen må også være juridisk håndhevbar i alle situasjoner (ordinær drift, mislighold, insolvens eller konkurs) som selskapet og motparter kan komme i. Endringen vurderer også oppgjørmekanismer. Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet.

Endringer i IAS 36 Verdifall på eiendeler som fjernet opplysningskrav om gjenvinnbart beløp for enkelte kontantgenererende enheter som ved en inkurie hadde blitt inkludert i IAS 36 ved implementeringen av IFRS 13.

Endring i IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og måling om motpartendring for derivater og videreføring av sikringsbokføring. Endringen behandler lovendringer som innfører krav om oppgjørssentraler for bilaterale avtaler. I henhold til IAS 39 ville motpartsending til en oppgjørssentral føre til opphør av sikringsbokføringen. Endringen fører til at sikringsbokføring ikke opphører når motpartsending av et sikringsinstrument oppfyller spesifikke kriterier. Endringen fikk ikke vesentlig effekt på konsernregnskapet.

IFRIC 21 Avgifter fastsetter regnskapsføringen av en plikt til å betale en avgift som faller innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger. Fortolkningen omhandler hva den utløsende hendelsen er, som medfører at avgiften skal innregnes som en forpliktelse. Fortolkningen medførte ingen vesentlige endringer i tidspunkt for innregning av avgifter for konsernet.

Andre standarder, endringer og fortolkninger som trådte i kraft for regnskapsåret 2015 var ikke vesentlige for konsernet.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk:

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor:

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. Den komplette versjonen av IFRS 9 ble utgitt i juli 2014. Den erstatter de deler av IAS 39 som omhandler tilsvarende problemstillinger. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikken av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. Egenkapitalinstrumenter skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi over resultatet. Foretaket kan velge å presentere verdiendringene over utvidet resultat, men valget er bindende, og ved senere salg kan ikke gevinst/tap reklassifiseres over resultatet. Verdifall som skyldes kredittrisiko skal nå innregnes basert på forventet tap i stedet for dagens modell der tap må være pådratt. For finansielle forpliktelser viderefører standarden stort sett kravene i IAS 39. Den største endringen er at i tilfeller der virkelig verdiopsjonen er tatt i bruk for en finansiell forpliktelse, skal endringer i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat. IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Samtidig sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Banken forventer å anvende standarden på det pliktige ikrafttredelsestidspunktet, fra og med regnskapsåret 2018. I løpet av 2015 har banken gjennomført en overordnet vurdering av virkningen av standarden. Denne foreløpige vurderingen er basert på informasjon som var tilgjengelig når vurderingen ble gjennomført og kan være gjenstand for endringer som følge av ytterligere detaljerte analyser eller ytterligere informasjon som blir tilgjengelig for banken i fremtiden. Banken forventer ikke vesentlige effekter på balanse eller egenkapital som følge av den nye standarden, med unntak av effekten av å anvende standardens bestemmelser for nedskrivning av utlån. Nye prinsipper for nedskrivning vil kunne gi høyere tapsavsetninger, noe som i så fall vil gi et negativt utslag i egenkapitalen. Banken vil i 2016 gjennomføre en detaljert vurdering for bestemme nivået på avsetningen mer eksakt.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Standarden fordrer en inndeling av kundekontrakten i de enkelte ytelsesplikter. En ytelsesplikt kan være en vare eller en tjeneste. Inntekt regnskapsføres når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tjenesten. Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt. Konsernet vurderer for tiden virkningen av IFRS 15.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

4.1.2 Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er Konsernets presentasjonsvaluta. Den funksjonelle valuta i morselskap og alle vesentlige datterselskaper er norske kroner (NOK) Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

4.1.3 Datterselskap

I morbank regnskapet blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, men er i henhold til endring i IAS 27 inntektsført i utbetalingsåret.

4.1.4 Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter alle datterselskap. Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Når oppkjøpet skjer i flere trinn skal eierandel fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Behandlingen av etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget er avhengig av om det betingede vederlaget klassifiseres som eiendel, gjeld eller egenkapital. Eiendeler og gjeld som ikke er finansielle eiendeler eller forpliktelser (dvs utenfor virkeområdet til IAS 39) måles til virkelig verdi med verdiendringene presentert i resultatet. Finansielle eiendeler eller forpliktelser måles til virkelig verdi og verdiendringene skal i henhold til IAS 39 resultatføres eller presenteres i utvidet resultat. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert gevinst mellom konsernselskaper elimineres. Urealisert tap elimineres også. Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernet sine regnskapsprinsipper.

Minoritetens (ikke kontrollerende eiers) andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

4.1.5 Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med minoritet (ikke-kontrollerende eiere) i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

4.1.6 Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

4.1.7 Tilknyttet Foretak

Tilknyttet foretak er enheter der Konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Konsernet har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Investering i tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

I konsernregnskapet føres nyinvesteringer til anskaffelseskost. Investeringer i tilknyttet selskap inkluderer goodwill/badwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskap resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

4.1.8 Felleskontrollerte ordninger

Konsernet har tatt i bruk IFRS 11 for alle felleskontrollerte ordninger. Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. Sparebank 1 SR-Bank har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i konsernet og kostmetoden i selskapsregnskapet.

Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollerte virksomheter opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultater etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp (inkludert andre langsiktige investeringer som i realiteten er en del av konsernets nettoinvestering i virksomheten) innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av de felleskontrollerte virksomhetene.

Urealisert gevinst på transaksjoner mellom konsernet og dets felleskontrollerte virksomheter elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollerte virksomheter omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til konsernet.

4.1.9 Utlån og Nedskrivninger på Utlån

Utlån med flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbake-betalinger på hovedstolen tatt hensyn til transaksjonskostnader, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rente-metode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrentelån til kunder øremerkes ved førstegangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjente renter og over/underkurs regnskapsføres som renter. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

4.1.10 Salg av utlån

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetakene, forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Avtalene mellom Banken og SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble i 2015 endret med virkning for nye og tidligere overførte lån. De nye avtalene innebærer at Banken har overført praktisk talt alle risikoer og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte lånene. Salgene er dermed behandlet som rene salg og lånene er derfor fullt ut fjernet fra Bankens balanse.

Det vises til beskrivelse i note 9.

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SR-Boligkreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetaket, forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene

4.1.11 Vurdering av Verdifall på Finansielle Eiendeler

På hver balansedag vurderer Konsernet om det eksisterer objektive bevis på forhold som indikerer at forventet kontantstrøm ved første gangs balanseføring ikke vil realiseres og at dermed verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verditap på en finansiell eiendel vurdert til amortisert kost eller gruppe av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet som følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
 - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
 - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom Konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon. Se også årsregnskapet for 2015 note 3.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer (eksklusiv framtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens sist fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Framtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktsmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene samt justere effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

4.1.12 Misligholdte / Tapsutsatte Engasjementer

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer, eller kunden er konkurs. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at Konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

4.1.13 Konstaterte Tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

4.1.14 Overtatte Eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar Konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og verdien av låneengasjementet justeres tilsvarende. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som virksomhet som skal selges, beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter relevante IFRS standarder (normalt IAS 16, IAS 38, IAS 39 eller IFRS 5).

4.1.15 Leieavtaler

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten "Netto utlån til kunder" i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Konsernet har ikke kontrakter av typen "salg og tilbakeleie" av eiendom, anlegg og utstyr.

4.1.16 Verdipapirer

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres enten som holde for omsetning eller som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres enten som holde for omsetning, som virkelig verdi med verdiendring over resultatet, som holde til forfall eller som fordring. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert som holde for omsetning eller til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra finansielle investeringer. Det er Konsernets oppfatning at finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet gir mer relevant informasjon om verdiene av disse postene i balansen enn om de var vurdert til amortisert kost. De finansielle instrumentene som inngår i denne kategorien blir løpende rapportert og styrt ut fra en vurdering av virkelig verdi. Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som holde til forfall, eller som fordring måles til amortisert kost ved en effektiv rente-metode. Se omtale av denne metoden under avsnittet om utlån.

4.1.17 Derivater og Sikring

Derivater består av valuta- og renteinstrumenter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet. Virkelig verdi av derivater inkludere verdi av motpartsrisiko (CVA).

Konsernet benytter derivater i operasjonell og regnskapsmessig (innlån) sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fast-rente-instrumenter (fastrenteinnlån, fastrenteutlån), obligasjoner (eiendel og gjeld) og sertifikater (eiendel og gjeld). Sikringens effektivitet vurderes og dokumenteres både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkeligverdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi men for sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen. Se årsregnskapet for 2015 note 28 for ytterligere opplysninger.

4.1.18 Goodwill / Badwill

Goodwill er den positive forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet er inkludert i investeringen, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS

36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. I de tilfeller hvor anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet er lavere enn virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet, såkalt badwill, inntektsføres differansen umiddelbart og inngår i inntekter fra eierinteresser.

4.1.19 Varige Driftsmidler

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til kostpris fratrukket av-skrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til kostpris fratrukket nedskrivninger. Tomter avskrives ikke. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris fratrukket eventuell restverdi over drifts-midlenes brukstid.

4.1.20 Virksomhet/Eiendel som skal selges

Disse postene i balansen inneholder konsernets eiendeler som er besluttet solgt. Postene inneholder eiendeler og gjeld knyttet til overtatte eiendeler, samt eiendomsselskaper som skal syndikeres og selges ut i andeler til kunder. Posten er vurdert til virkelig verdi.

4.1.21 Innlån

Innlån regnskapsføres første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjons-utgifter. Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Innlån med fast rente vurderes til virkelig verdi med neddiskontering etter gjeldende rentekurve, dog ikke hensyntatt endringer i egne kredittspreader og transaksjonskostnader da konsernet benytter virkeligverdisikring på slike innlån. Innskudd fra kunder og kreditt-institusjoner vurderes til amortisert kost.

4.1.22 Pensjoner

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har to typer pensjonsavtaler – ytelsesbasert og innskuddsbasert. Konsernet har både sikrede og usikrede ytelsesbaserte pensjonsavtaler. Den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen var frem til 31.12.15 dekket av konsernets pensjonskasse. I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen for konsernet ble lukket for nye medlemmer fra og med 1.4.2011. I tillegg ble det i styremøte i juni 2015 besluttet at ansatte som var igjen i den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen må gå over til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1.1.2016.

Ytelsesbasert pensjonsavtale

En ytelsesordning er definert som en ordning som ikke er en innskuddsordning.

En ytelsesordning vil typisk definere et beløp en ansatt vil motta fra og med pensjoneringstidspunktet, vanligvis avhengig av alder, antall år i arbeid og lønn.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningen er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengig aktuar som anvender lineærmetoden ("unit credit method") ved beregningene. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen.

Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkningen av endringer i ordningenes ytelse resultatføres umiddelbart.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Ved innskuddsplaner betaler selskapet inn faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen rettslige eller selvpålagte forpliktelser til å skyte inn ytterligere midler dersom det viser seg at det ikke er tilstrekkelige midler til å betale alle ansatte de ytelse som er knyttet til deres opptjening i denne eller tidligere perioder. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

4.1.23 Usikre Forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av årsregnskapet for 2015 note 35. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse, jfr. Årsregnskapet for 2015 note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

4.1.24 Ansvarlige Lån og Fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telles med, med 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet eller amortisert kost slik som andre langsiktige lån. Banken benytter seg av virkelig verdi sikring for måling av fastrente lån.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men Konsernet har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 eller 35 prosent av samlet kjernekapital avhengig av type fondsobligasjon. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller kapitaldekningen faller under 8 prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene. Fondsobligasjoner klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

4.1.25 Utbytte

Utbytte bokføres som egenkapital i perioden fram til det er vedtatt av Bankens generalforsamling.

4.1.26 Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet kontantstrøm, over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimerer man kontantstrømseffekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til framtidige kredittap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Dersom en finansiell eiendel blir nedskrevet for tap blir ny effektiv rente beregnet basert på justert estimert kontantstrøm.

Renteinntekter og rentekostnader på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres som henholdsvis rente-inntekter og rentekostnader. Øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter.

4.1.27 Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i Konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

4.1.28 Transaksjoner og Balanseposter i Utenlandsk Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost. For balanseposter benyttes kurs på balansedagen.

4.1.29 Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes utsatt skatteforpliktelse eller -fordel på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller fordel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangs-innregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes utsatt skattefordel på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes framtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

4.1.30 Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingene viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direktemetoden.

4.1.31 Segmentrapportering

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder. Konsernledelsen anses i henhold til segmentrapportering som øverste beslutningsmyndighet. Tallene i segmentrapporteringen baserer seg på internrapportering til konsernledelsen.

4.1.32 Hendelser etter Balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap, generalforsamling og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for framleggelse.

Styrets forslag til utbytte framgår av årsberetningen og årsregnskapet for 2015 note 42. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

4.2 Historiske Finansielle Tall

I dette avsnittet presenteres det reviderte årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank-konsernet for regnskapsårene 2014 og 2015 samt ureviderte kvartalsregnskap per 31. desember 2014 og 2015. Alle tallene er rapportert i henhold til IFRS.

4.2.1 Konsolidert Resultatregnskap

Tabellen nedenfor viser Bankens konsoliderte resultatregnskap for de to siste regnskapsår, samt per 4. kvartal 2014 og 2015.

	Konsern			
	Revidert	Revidert	Urevidert	Revidert
	01.01.15 - 31.12.15	01.01.14 - 31.12.14	4. kv. 2015	4. kv. 2014
Resultatregnskap (i mill kr)				
Renteinntekter	5.752	6.137	1.408	1.588
Rentekostnader	3.159	3.733	730	933
Netto renteinntekter	2.593	2.404	678	655
Provisjonsinntekter*	1.605	1.804	388	423
Provisjonskostnader	78	78	17	19
Andre driftsinntekter*	5	6	1	1
Netto provisjons- og andre inntekter	1.532	1.732	372	405
Utbytte	17	36	1	1
Inntekter fra eierinteresser	422	506	110	138
Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	-135	236	-124	-23
Netto inntekter/tap fra finansielle investeringer	304	778	-13	116
Sum netto inntekter	4.429	4.914	1.037	1.176
Personalkostnader	945	1.202	114	308
Administrasjonskostnader	480	468	125	128
Andre driftskostnader	438	386	129	94
Sum driftskostnader før nedskrivninger på utlån	1.863	2.056	368	530
Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	2.566	2.858	669	646
Nedskrivninger på utlån og garantier	420	257	192	93
Driftsresultat før skatt	2.146	2.601	477	553
Skattekostnad	400	506	35	105
Resultat etter skatt	1.746	2.095	442	448
Utvidet resultatregnskap				
Resultat etter skatt	1.746	2.095	442	448
Estimataavvik pensjoner	200	-444	28	-166
Skatteeffekt estimataavvik pensjoner	-50	120	-7	45
Sum poster som ikke reklassifiseres over resultatet	150	-324	21	-121
Endring skatt estimataavvik	-21	0	-	-
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	95		95	
Andel av utvidet resultat i TS og FKV**	32	5	1	-11
Sum poster som reklassifiseres over resultatet	106	5	96	-11
Periodens utvidede resultat	256	-319	117	-132
Totalresultat	2.002	1.776	559	316
Resultat pr aksje (konsern)	6,83	8,20	1,73	1,75

* Fra og med 1. kvartal 2015 er inntektene fra eiendomsomsetning flyttet fra Andre driftsinntekter til Provisjonsinntekter. Historiske tall er endret tilsvarende.

** TK-Tilknyttede selskap, FKV-Felleskontrollert virksomhet

4.2.2 Konsolidert Balanse

Tabellen nedenfor viser SpareBank 1 SR-Banks konsoliderte balanse per 31. desember de siste to regnskapsår.

	Konsern	
	Revidert	Revidert
Balanse (i mill kr)	31.12.15	31.12.14
Kontanter og fordringer på sentralbanker	931	1.847
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.984	2.222
Utlån til kunder	154.357	140.920
Sertifikater og obligasjoner	19.533	15.261
Finansielle derivater	6.135	7.340
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	441	626
Virksomhet som skal selges	168	22
Investering i eierinteresser	4.792	4.727
Investering i konsernselskap	0	0
Immatrielle eiendeler	61	20
Varige driftsmidler	404	327
Andre eiendeler	2.243	1.614
Sum eiendeler	192.049	174.926
Gjeld til kredittinstitusjoner	5.296	6.139
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	0	0
Innskudd fra kunder	89.444	81.489
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	71.979	63.253
Finansielle derivater	2.786	3.317
Betalbar skatt	637	206
Utsatt skatteforpliktelse	654	821
Annen gjeld	880	1.334
Ansvarlig lånekapital	3.459	2.964
Sum gjeld	175.135	159.523
Aksjekapital	6.394	6.394
Overkursfond	1.587	1.587
Avsatt utbytte	384	512
Fond for urealiserte gevinster	163	59
Annen egenkapital	8.386	6.851
Sum egenkapital	16.914	15.403
Sum gjeld og egenkapital	192.049	174.926

4.2.3 Kommentarer til SpareBank 1 SR-Banks Resultat og Balanse 2014 og 2015

SpareBank 1 SR-Bank oppnådde i 2015 et konsernresultat før skatt på 2 146 mill kroner. Resultatet etter skatt ble 1 746 mill kroner, mot 2 095 mill kroner i 2014. Egenkapitalavkastningen etter skatt var på 10,8 prosent, sammenlignet med 14,2 prosent i 2014.

Utlånsvekst inkludert lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble 5,4 prosent i 2015 (vekst i utlån i konsernets balanse isolert var 9,6 prosent og reflekterer at en lavere andel av konsernets boliglån har blitt solgt til SpareBank 1 Boligkreditt i 2015). Innskuddsveksten ble 9,8 prosent i 2015. Innskuddsdekningen, målt ved innskudd som andel av sum utlån, økte fra 57,5 prosent til 57,6 prosent i løpet av 2015.

Netto renteinntekter ble 2 593 mill kroner i 2015, mot 2 404 mill kroner i 2014. Netto renteinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,42 prosent i 2015, en reduksjon fra 1,45 prosent i 2014. Det var press på boliglånsrenter som primært bidro til reduksjonen.

Netto provisjons- og andre inntekter var 1 532 mill kroner i 2015, en reduksjon fra 1 732 mill kroner i 2014. Dette kan i hovedsak henføres til tilbakekjøp av boliglån tidligere solgt til SpareBank 1 Boligkreditt. Ved utgangen av 2015 hadde banken solgt 28,7 mrd kroner i boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, mot 32,9 mrd kroner ved utgangen av 2014. Provisjonsinntektene utgjorde 258 mill kroner ved årets utgang, sammenlignet med 468 mill kroner i 2014. Øvrige provisjonsinntekter økte med 0,7 prosent fra utgangen av 2014. Netto avkastning på finansielle investeringer var i 2015 304 mill kroner mot 778 mill kroner i 2014. Dette inkluderer resultatandeler fra Sparebank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA, SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Gevinst ved realisasjon av aksjene i Nets Holding AS utgjorde 202 mill kroner i 2014.

Konsernets driftskostnader ble 1 863 mill kroner for året mot 2 056 mill kroner i 2014, en reduksjon på 193 mill kroner (-9,4 prosent) fra 2014. Personalkostnadene ble redusert med 257 mill kroner (-21,4 prosent) til 945 mill kroner, mens de øvrige kostnadene økte med 64 mill kroner (7,5 prosent) til 918 mill kroner. Kostnadsprosenten, målt som driftskostnader relativt til inntektene, økte fra 41,8 prosent til 42,1 prosent.

Nedskrivning på utlån ble 420 mill kroner, mot 257 mill kroner i 2014. Nedskrivninger på grupper av utlån økte med 140 mill kroner i 2015. Konsernet økte gruppevis nedskrivninger som en følge av eksterne markedsforhold og økt usikkerhet på grunn av redusert oljepris. Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er viktige virkemidler for å opprettholde den gode kredittkvaliteten, og bidrar til fortsatt moderate nedskrivninger på utlån.

Ren kjernekapitaldekning økte i 2015 fra 11,5 prosent ved starten av året til 13,3 prosent ved utgangen av 2015. Kjernekapitaldekningen (inklusive fondsobligasjoner) økte i samme periode til 14,2 prosent fra 12,3 prosent. Ved utgangen av 2015 er SpareBank 1 SR-Bank i en solid finansiell stilling, og godt rustet til å møte økte regulatoriske soliditetskrav. Konsernet har et godt utgangspunkt for å videreutvikle sin ledende posisjon på Sør- og Vestlandet. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapitaldekning på 14,0 prosent ved utgangen av 2016 og 14,5 prosent i løpet av 2017. Se nærmere om regelverk og krav til kapitaldekning for banker, samt beregningsgrunnlag for kapitaldekning i avsnitt 6.2. Se også nærmere om Bankens kapitaldekning i avsnitt 3.12.1. Se kapittel 3.11 for mer informasjon om utviklingen i Bankens utlån og innskudd.

Konsernets balanseførte forvaltningskapital var ved utgangen av 2015 på 192 mrd kroner, mot 175 mrd kroner i 2014. Dette er en økning på 9,8 prosent. Økningen skyldes utlånsvest og tilbakekjøp av utlånsporteføljer fra SpareBank 1 Boligkreditt AS. Banken hadde ved utgangen av 2015 solgt lån for 28,7 mrd kroner til SpareBank 1 Bolig- og SpareBank 1 Næringskreditt, mens ved utgangen av 2014 var det solgt 32,9 mrd kroner til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Hensyntatt utlånsporteføljene i disse deleide kredittforetakene var utlånsvæksten på 5,4 % og samlede utlån 183,9 mrd kroner ved utgangen av 2015.

Egenkapitalen har i perioden økt fra 15,4 mrd kroner ved utgangen av 2014 til 16,9 mrd kroner ved årsslutt 2015. Økningen skyldes tilbakeholdt overskudd. Egenkapitalavkastningen etter skatt var i 2014 14,2 prosent og i 2015 10,8 prosent. Det har vært en reduksjon i risikovektet balanse vært på 1,1 mrd kroner som i hovedsak kan forklares med IRB A godkjennelse våren 2015.

Ved utgangen av 2015 hadde konsernet 1 190 arbeidende årsverk, hvorav 1 161 fast ansatte. Det har vært en økning på 55 fast ansatte årsverk gjennom året. Økningen i fast ansatte årsverk gjennom året skyldes vår nye satsning på SpareBank 1 Regnskapshuset SR.

4.3 Konsolidert Kontantstrømoppstilling

Tabellen nedenfor viser Bankens konsoliderte kontantstrømoppstilling per 31. desember for de to siste regnskapsår.

	Konsern	
	Revidert	Revidert
	2015	2014
Endring utlån til kunder	-13.522	-21.347
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	5.329	5.570
Endring innskudd fra kunder	7.955	9.822
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-1.350	-1.734
Endring fordringer og gjeld på kredittinstitusjoner	-1.702	-4.129
Renter på fordring og gjeld til kredittinstitusjoner	-505	-438
Endring sertifikater og obligasjoner	-4.272	5.804
Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	384	480
Provisjonsinnbetalinger	1.533	2.557
Kursgevinster ved omsetning trading	-15	267
Utbetalinger til drift	-1.847	-2.084
Betalt skatt	-206	-377
Andre tidsavgrensninger	2.883	1.563
A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-5.335	-4.046
Investering i varige driftsmidler	-208	-81
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	6	47
Langsiktige investeringer i aksjer	-1.406	-466
Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	221	884
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	546	509
B Netto likviditetsendring investering	-841	893
Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12.861	15.659
Tilbakebetaling - utstedelse av verdipapirer	-7.332	-8.292
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-1.070	-1.058
Opptak og salg av egne ansvarlige lån	481	44
Tilbakebetaling - ansvarlig lånekapital	-	-1.115
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-137	-222
Utbytte til aksjeeiere	-512	-409
C Netto likviditetsendring finansiering	4.291	4.607
A+B+C Netto endring likvider i året	-1.885	1.454
Likviditetsbeholdning 1.1.	2.996	1.542
Likviditetsbeholdning 31.12.	1.111	2.996
Likviditetsbeholdning spesifisert		
Kontanter og fordringer på sentralbanken	931	1.847
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	180	1.149
Likviditetsbeholdning 31.12.	1.111	2.996

4.3.1 Beskrivelse av Bankens Kontantstrøm

Bankens likviditetsbeholdning inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker, samt den del av sum innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kredittinstitusjoner. Kontantstrømanalysen viser hvordan SpareBank 1 SR-Bank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Se forøvrig avsnitt 3.12 for en oversikt over Bankens kapitalressurser.

Bankens datterselskaper har ingen begrensninger for å overføre likvider til Banken ut over de juridiske og regulatoriske begrensninger som det enkelte datterselskap er underlagt (Generelt for alle datterselskap gjelder begrensninger på utbetaling av utbytte og annen anvendelse av selskapets midler etter aksjelovens kapittel 8. I tillegg har heleide datterselskaper SpareBank 1 SR-Finans AS,

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og SR-Forvaltning AS særskilte tillatelser for sin virksomhet utstedt av Finanstilsynet eller Finansdepartementet, jf punkt 6.1.1.). Som det fremgår av den juridiske selskapsstrukturen illustrert i figuren i punkt 3.4.1 er Bankens kjernevirksomhet organisert i SpareBank 1 SR-Bank, omtalt som morbank i regnskapsrapportene, jf henvisninger under kapittel 9. Kjernevirksomheten i Banken utgjør den vesentlige delen av den kontantstrømgenererende virksomheten i Konsernet.

Tabellen under viser hovedlinjene i kontantstrømmene mellom morbank og konsern de to siste regnskapsår som viser at morbank står for de største delene av kontantstrømmene.

Morbank			Konsern	
2014	2015	Kontantstrømoppstilling (MNOK)	2015	2014
-4.037	3.059	Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-5.335	-4.046
888	-744	Netto likviditetsendring i investering	-841	893
4.607	-4.190	Netto likviditetsendring finansiering	4.291	4.607
1.458	-1.875	Netto endring likvider i perioden	-1.885	1.454
2.984	1.109	Likviditetsbeholdning 31.12	1.111	2.996

Det har ikke skjedd noen vesentlige endringer i Bankens kontantstrøm siden 31. desember 2015.

4.4 Endringer i Egenkapitalen

Nedenstående tabell viser endringer i egenkapitalen de siste to årene.

Konsern	Aksjekapital	Overkurs-fond	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2013	6.394	1.587	5.913	162	14.056
Resultat etter skatt			2.198	-103	2.095
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			-324		-324
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap			5		5
Årets utvidede resultat			1.879	-103	1.776
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap			-19		-19
Utbytte år 2013, endelig besluttet i 2014			-409		-409
Omsetning egne aksjer			-1		-1
Transaksjoner med aksjonærene	-	-	-410	-	-410
Egenkapital 31.12.2014	6.394	1.587	7.363	59	15.403
Resultat etter skatt			1.737	9	1.746
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning			129		129
Verdirendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				95	95
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap			32		32
Årets utvidede resultat			1.898	104	2.002
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap			9		9
Utbytte år 2014, endelig besluttet i 2015			-512		-512
Omsetning egne aksjer			12		12
Transaksjoner med aksjonærene	-	-	-500	-	-500
Egenkapital 31.12.2015	6.394	1.587	8.770	163	16.914

4.5 Nøkkeltall

	2015	2014
Forvaltningskapital 31.12. (mill kroner)	192.049	174.926
Utlån til kunder (mill kroner)	155.190	141.620
Utlån til kunder inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	183.896	174.492
Innskudd fra kunder (mill kroner)	89.444	81.489
Utlånsvekst inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt %	5,4	4,7
Innskuddsvekst %	9,8	13,7
Kapitaldekning % ²	16,7	14,5
Kjernekapitaldekning % ³	14,2	12,3
Ren kjernekapitaldekning %	13,3	11,5
Netto ansvarlig kapital (mill kroner)	19.933	17.465
Egenkapitalavkastning % ¹	10,8	14,2
Kostnadsprosent %	42,1	41,8
Antall årsverk	1.161	1.106
Antall kontorer	49	50
Børskurs ved årsslutt	39,30	52,50
Resultat pr aksje ⁴	6,83	8,20
Utbytte pr aksje	1,50	2,00
Effektiv avkastning på aksjen %	-21,3	-10,2

¹ Overskudd i prosent av gjennomsnittlig egenkapital.

² Ansvarlig kapital som en prosent av et beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, se avsnitt 6.2.4 og 6.2.5.

³ Bankens kjernekapital (aksjekapital, eierandelskapital, overkursfond, utjevningfond, m.v.) i prosent av beregningsgrunnlaget, jft. pkt. over.

⁴ Aksjenes/egenkapitalbevisenes andel av Bankens resultat etter skatt

4.6 Hendelser etter Sist Avlagte Delårstall

Det er ingen kjente utviklingstrekk, usikkerhetsfaktorer, krav, forpliktelser eller hendelser som sannsynligvis vil ha en vesentlig innvirkning på Bankens utsikter i inneværende år.

Utover det som er beskrevet i Registreringsdokumentet, har det ikke skjedd noen vesentlige hendelser for Banken etter offentliggjørelsen av 4. kvartalstallene for 2015.

Det er ikke skjedd en vesentlig forverring i Bankens framtidutsikter siden datoen for siste offentliggjorte reviderte regnskaper.

4.7 Endringer i Finansiell eller Konkurransmessig Stilling

Det er ingen vesentlige endringer i konsernets finansielle stilling eller markedsstilling som er oppstått siden utløpet av siste regnskapsperiode som det er offentliggjort regnskap for.

4.8 Trendinformasjon

Banken opplever at det er større usikkerhet i internasjonal økonomi enn det som anses som normalt. Dersom usikkerheten i større grad enn det vi til nå har sett skulle gi utsalg i norsk økonomi, kan dette påvirke Bankens framtidige drift som beskrevet i Registreringsdokumentets kapittel 1. Banken kjenner ikke til andre endringer i statlige, økonomiske, skattemessige, monetære eller pengepolitiske faktorer utover dette som har eller kan ha en vesentlig påvirkning på Bankens framtidige drift utover det som er beskrevet i Registreringsdokumentet kapittel 1, 5 og 6.

4.9 Revisor

PricewaterhouseCoopers AS har vært Bankens revisor siden 21. mars 2002. Revisors adresse er Dronning Eufemias gate 8, 0191 Oslo. PricewaterhouseCoopers AS er medlem av Den norske Revisorforening.

5. Generelt om Konkurransen og Strukturen i Finansnæringen

5.1 Generelt om Bank- og Finanssektoren

Den internasjonale bank- og finanssektoren har de seneste 10 – 20 årene vært preget av fusjoner, oppkjøp og allianser. Strukturendringene har også omfattet det nordiske finansmarkedet, hvor det har vokst frem flere store nordiske aktører. I større grad enn i Europa for øvrig, hvor hoveddelen av fusjonene og oppkjøpene har funnet sted innenfor det enkelte land, har utviklingen i Norden vært mer preget av etablering på tvers av landegrensene.

Markedsintegrasjon, regulatoriske endringer og endringer i teknologi og demografi har vært noen av drivkreftene for de seneste årenes strukturelle endringer i finanssektoren. Den globale finanskrisen har ført til betydelige strukturendringer, blant annet i form av en tiltakende konsolidering og nasjonalisering i banksektoren, og en rekke internasjonale banker har gått overende. Krisen har så langt ikke ført til noen vesentlig økt konsolidering i den norske banksektoren.

Internasjonale reguleringer av finanssektoren er og vil fortsatt bli endret som følge av finanskrisen. Dette kan forsterke tendensen til strukturendringer innen sektoren fremover også i Norge.

5.2 Bank- og Finanssektoren i Norge

Antallet sparebanker har blitt kraftig redusert fra 1960 og frem til i dag. I 1960 var det 597 sparebanker i Norge, mens det ved utgangen av 2015 var 105 sparebanker. Antall sparebanker har i perioden 1960 til 2014 blitt redusert med ca. 82 prosent. Reduksjonen er blant annet et resultat av fusjoner av sparebanker for å danne større og mer slagkraftige enheter.

UTVIKLING OVER ANTALL BANKER I NORGE PER 31. DESEMBER 2015

Type bank	1960	1970	1980	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sparebanker	597	493	322	142	133	130	126	123	121	119	114	112	110	108	107	105

Kilde: <http://www.sparebankforeningen.no/banker-og-stiftelser/antall-sparebanker/>

Til tross for at Norge har en relativt konsentrert banksektor, finnes det altså et stort antall banker sett i forhold til både BNP og innbyggertall. Dette skyldes at Norge har mange små, lokale sparebanker. På den annen side har Norge, i likhet med andre nordiske land, et forholdsvis lavt antall kundekontorer. Høy aksept av ny teknologi som bank via internett og telefon er en sannsynlig forklaringsfaktor på dette. Av de 20 største bankene i Norge har seks i praksis ikke filialnettverk og er i hovedsak til stede i markedet via andre kanaler.

Antallet ekspedisjonssteder er redusert i de fleste land. Ved utgangen av 2015 hadde sparebankene og forretningsbankene henholdsvis 676 og 315 ekspedisjonssteder, i henhold til tall fra FNO. Det totale antallet sparebank- og forretningsbank-ekspedisjonssteder i Norge har generelt hatt en fallende utvikling de siste årene fra totalt 1.887 ekspedisjonssteder ved utgangen av 1980 til 991 ekspedisjonssteder ved utgangen av 2015.

ANTALL EKSPEDISJONSSTEDER PER 31. DESEMBER 2015

Årstall	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sparebanker	1298	1395	1236	1090	999	948	784	753	745	735	717	697	686	676
Forretningsbanker	589	667	649	462	458	286	546	431	412	423	410	364	356	315
Sum	1 887	2 062	1 885	1 552	1 457	1 234	1 330	1 184	1 157	1 158	1 127	1 061	1 042	991

Kilde: <https://www.fno.no/statistikk/bank/antall-ekspedisjonssteder/>

Utenlandsandelen av det norske finansmarkedet har økt betydelig de siste årene, blant annet som følge av Nordeas oppkjøp av Christiania Bank og Kreditkasse, Danske Banks oppkjøp av Fokus Bank, Handelsbankens oppkjøp av Bergensbanken og Bolig- og Næringsbanken, samt SEBs oppkjøp av Privatbanken. Glitnir, som for få år siden kjøpte opp

Kredittbanken, ble høsten 2008, i forbindelse med konkursen i det islandske morselskapet, kjøpt opp av bankene i SpareBank 1-alliansen, og banken, som i januar 2009 skiftet navn til BN Bank ASA, er igjen i norsk eie.

De siste årene har det vært en sterk restrukturering blant bankene i form av løsere samarbeidsformer som Terra-gruppen, sparebanker med et forretningsmessig samarbeid med DNB ASA i tillegg til sterke allianser, som SpareBank 1-alliansen. Banksektoren er på tross av dette fortsatt preget av mange mellomstore og mindre banker med sterk lokal forankring. Også større distrikts- og regionsbanker har lagt vekt på å beholde en klar hovedforankring til ett distrikt eller en region av landet.

Sparebankene står sterkt i det norske finansmarkedet og fremstår som viktige regionale finanssentre og som en viktig del av det lokale og regionale bankvesen i Norge. De lokale og regionale bankene i Norge har en sterk markedsposisjon, også sammenliknet med andre land. Markedsandelen er spesielt høy i personmarkedet, der disse bankene typisk har markedsandeler i området 40-50 prosent. Dessuten bruker over halvparten av de små og mellomstore bedriftene (færre enn 50 ansatte), en regional bank som hovedbankforbindelse.

5.3 Markedsandeler i den Norske Finanssektoren

Det norske finansmarkedet er preget av økt tilstedeværelse av utenlandsk eide finansforetak, fremvekst av bankallianser og større, blandede finansgrupper som tilbyr et bredt spekter av finansielle tjenester.

Tabellen nedenfor viser markedsandeler innenfor tradisjonell bankvirksomhet for de største finansgruppene og for øvrige finansinstitusjoner i Norge per 30. juni 2015.

BANKER OG OMF-KREDITTFORETAKS MARKEDSANDELER I NORGE PER 30. JUNI 2015 (%)

	Brutto utlån til		Innskudd fra	
	Person-markedet ⁹	Nærings-markedet ¹⁰	Person-markedet ⁹	Nærings-markedet ¹⁰
DNB Bank ²	30,2	31,8	31,1	37,6
Datterbanker av utenlandske banker i Norge ³	12,2	15,1	9,1	13,3
Filialer av utenlandske banker i Norge ⁴	10,8	18,8	9,4	15,1
SpareBank 1-alliansen ⁵	19,9	16,8	18,7	14,8
Eika Alliansen ⁶	9,9	5,9	12,1	7,9
Øvrige sparebanker ⁷	13,1	8,5	13,8	9,3
Øvrige forretningsbanker ⁸	4,0	3,1	5,8	2,1
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0
Totalmarked (i milliarder kroner)	2 251	1 264	1 043	592

1 Markedsandelene er beregnet ved å summere selskapsregnskapene til selskapene som inngår i de ulike gruppene.

2 DNB Bank, DNB Boligkreditt og DNB Næringskreditt.

3 Nordea Bank Norge, Santander Consumer Bank og Nordea Eiendoms-kreditt.

4 Danske Bank, Handelsbanken, Handelsbanken Eiendoms-kreditt, Skandiabanken + 8 andre filialer + 1 kredittforetak.

5 SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge, Sparebanken Hedmark + de 11 andre sparebankene i SpareBank 1-alliansen,

SpareBank 1 Boligkreditt, BN Bank og Bank 1 Oslo Akershus + 1 næringskredittforetak + 1 kredittforetak + 1 annet boligkredittforetak.

6 Eika Boligkreditt, Eika Kredittbank, 71 sparebanker og 3 forretningsbanker som er eiere i Eika Gruppen AS + 2 andre boligkredittforetak.

7 Sparebanken Vest, Sparebanken Vest Boligkreditt, Sparebanken Møre, Sparebanken Sør og Sparebanken Sogn og Fjordane + 13 andre sparebanker,

7 boligkredittforetak, 1 kredittforetak og 1 hybrid OMF-kredittforetak.

8 Eksportfinans, Storebrand Bank, Gjensidige Bank og Landkreditt Bank + 7 andre forretningsbanker og 4 boligkredittforetak + Kommunalbanken og

1 kommunekredittforetak.

9 Personmarkedet omfatter lønnstakere, pensjonister, trygdede og studenter.

10 Næringsmarkedet omfatter i hovedsak ikke-finansielle private foretak og personlig næringsdrivende.

Kilde: http://static.norges-bank.no/pages/104006/FinansiellStabilitet_2015.pdf?v=12112015124734&ft=.pdf

DNB Bank er den klart største banken i Norge. Siden fusjonen mellom Den norske Bank (DNB) og Gjensidige NOR i 2003 har markedsandelen basert på forvaltningskapital ligget på mellom 35 og 40 prosent. Som andel av totale utlån i Norge er DNB Banks markedsandel nesten en tredjedel.

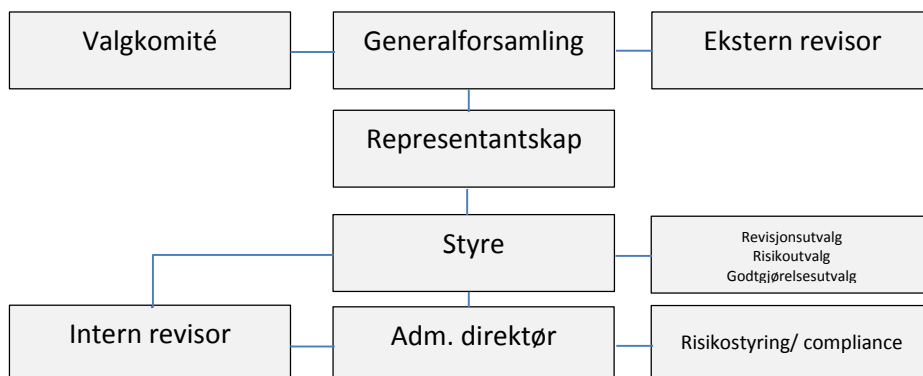
Det er mange tilbydere og stor konkurranse om lån med pant i bolig til personmarkedet i Norge. Det gjør kredittytting til personmarkedet mindre sårbart for problemer i enkeltbanker enn kredittytting til næringsmarkedet. På utlån til næringsmarkedet er datterbanker og filialer av utenlandske banker viktige kredittyttere. Samlet har disse bankene om lag samme markedsandel i næringsmarkedet som DNB Bank.

For nærmere informasjon om SpareBank 1 SR-Banks markedsposisjon og konkurransen i området der Banken opererer, se avsnitt 3.9, "SpareBank 1 SR-Banks kundegrnlag og markedsposisjon".

6. Organisasjon, Styre og Ledelse

6.1 Innledning

Bankens ulike styrings- og kontrollorganer er alle etablert i henhold til norsk lovgivning. Figuren nedenfor viser en oversikt over Bankens styrings- og kontrollorganer per dato for Registreringsdokumentet:

6.2 Generalforsamling

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Den ordinære generalforsamlingen velger Representantskapets, Kontrollkomiteens og valgkomiteens medlemmer samt godkjenner blant annet årsregnskapet, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.

6.3 Representantskap

Representantskapet består av 30 medlemmer og 15 varamedlemmer. 22 medlemmer og 11 varamedlemmer velges blant Bankens aksjeeiere og åtte medlemmer med fire varamedlemmer velges av og blant de ansatte i Banken.

Representantskapet fører tilsyn med Styrets og administrerende direktørs forvaltning av Banken, velger Styrets medlemmer, velger revisor eller revisjonsfirma, mottar opplysninger om Bankens drift og går gjennom dens regnskapsutdrag og beretninger fra Kontrollkomiteen, går gjennom Bankens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning, og gir uttalelse til generalforsamlingen om Styrets forslag til årsregnskap, og Styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap samt treffer vedtak om godtgjørelse for Bankens tillitsmenn og revisor og godtgjørelse/lønn for administrerende direktør.

Representantskapet har per dato for Registreringsdokumentet den sammensetting som angitt nedenfor. Antall aksjer inkluderer aksjer som tilhører det selskap/ den institusjon vedkommende medlem er valgt på vegne av.

SPAREBANK 1 SR-BANK ASA' REPRESENTANTSKAP PER DATO FOR REGISTRERINGS-DOKUMENTET

Navn	Bosted	Antall Aksjer
22 medlemmer valgt blant aksjonærene:		
Tore Heggheim *	Stavanger	72 419 305
Svein Kj. Søyland *	Ålgård	72 419 305
Hilde Lekven *	Bergen	72 419 305
Helge Baastad **	Oslo	26 808 416
Jørgen Ringdal **	Oslo	26 808 416
Jorunn Kjellfrid Nordtveit ***	Husnes	6 226 583
Terje Nysted	Forsand	4 073
Leif Inge Slethei	Sola	750 000
Ove Iversen	Stavanger	112 000
Hanne Eik	Stavanger	15 162
Leif S. Fisketjøn	Egersund	40 000
Tone Haddeland	Sandnes	3 502
Liv Gøril Johannessen	Karmøy	639
Jan-Atle Toft	Lyngdal	516
Arvid Langland	Jørpeland	35 808
Egil Fjogstad	Stavanger	2 565 000
Per Sekse	Sandnes	1 625
Janne Stangeland	Sola	8 260
Steinar Haugli	Hønefoss	165 437
Bente Thurmann Nilsen	Erfjord	528
Terje Vareberg	Stavanger	186 163

* valgt på vegne av Sparebankstiftelsen SR-Bank som per dato for Registreringsdokumentet eier **72 419 305** aksjer

** valgt på vegne av Gjensidige Forsikring ASA som per dato for Registreringsdokumentet eier **26 808 416** aksjer

*** valgt på vegne av SpareBank 1 Stiftinga Kvinneherad som per dato for Registreringsdokumentet eier **6 226 583** aksjer

Medlemmer valgt blant de ansatte:		
Anne Nystrøm Kvale	Stavanger	27 231
Eli Lunde Wells	Stavanger	7 550
Astrid Saurdal	Egersund	9 251
Jan Inge Buer	Stavanger	0
Ole Kristian Aarre	Klepp	224
Thomas Fjellidal Gaarder	Bergen	523
Silje Eriksen Bølla	Bryne	2 997
Smiljana Divjak	Flekkefjord	0

6.4 Kontrollkomité

Kontrollkomitéen er avviklet med virkning fra 01.01.2016

6.5 Styre

Styret i Banken består av ni medlemmer og to varamedlemmer hvorav to medlemmer og ett varamedlem er valgt av de ansatte.

Styret forestår forvaltningen av Bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av Bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning kontrolleres betryggende.

Per dato for Registreringsdokumentet er følgende personer medlemmer av Styret:

STYRET I SPAREBANK 1 SR-BANK ASA PER 31.12.2015

Navn	Styreposisjon	Forretningsadresse	Antall Aksjer
Ingvald Løyning	Styreleder	Nedre Holmegate 30, 4006 Stavanger	41 052
Kate Henriksen	Styremedlem	O.J Brochs gate 16 A, 5006 Bergen	0
Siv Juvik Tveitnes	Styremedlem	Nykirkebakken 2, 4001 Stavanger	0
Birthe C. Lepsøe	Styremedlem	Werner Holmvei 11, 5232 Paradis	0
Erling Øverland ¹	Styremedlem	Trifolium AS, Tarjodd Bondesvei 48, 4032 Stavanger	28 935
Odd Torland	Styremedlem	Peder Smedvig AS, 4007 Stavanger	0
Tor Dahle ²	Styremedlem	Sparebankstiftelsen SR-Bank, Domkirkeplassen 2, 4001 Stavanger	72 462 443
Sally Lund-Andersen	Ansattes repr.	SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4009 Stavanger	941
Oddvar Rettedal	Ansattes repr.	SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, 4009 Stavanger	8 313

¹ Erling Øverland sitter i styret i Sparebankstiftelsen SR-Bank

² representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank som per 31.12.2015 eier 72 419 305 aksjer

Antall Aksjer angir hvor mange Aksjer vedkommende eier 31.12.2015. Det er også tatt inn Aksjer tilhørende nærstående, jfr. allmennaksjelovens § 1-5. I tillegg er tatt med Aksjer fra den institusjon som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av. Antall aksjer inkluderer aksjer som tilhører det selskap/ den institusjon vedkommende representerer.

6.5.1 Valgperiode

Samtlige medlemmer og varamedlemmer til Styret velges for to år. Medlemmer og vara-medlemmer kan gjenvelges. For å sikre kontinuitet velges halvparten av Styrets medlemmer hvert år. Tabellen nedenfor viser hvor lenge de enkelte styremedlemmer har innehatt sine verv og når valgperioden for det enkelte styremedlem utløper.

Navn	Styreposisjon	Valgperiode
Ingvald Løyning	Styreleder	2014 – 2016
Birthe C. Lepsøe	Styremedlem	2014 – 2016
Siv Juvik Tveitnes	Styremedlem	2014 – 2016
Kate Henriksen	Styremedlem	2015 – 2017
Tor Dahle ²	Styremedlem	2014 – 2017
Erling Øverland ¹	Styremedlem	2015 – 2017
Odd Torland	Styremedlem	2015 – 2017
Oddvar Rittedal	Ansattes repr.	2014 – 2016
Sally Lund-Andersen	Ansattes repr.	2015 – 2017

¹ Erling Øverland sitter i styret i Sparebankstiftelsen SR-Bank

² representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank

6.5.2 Sluttvederlag

Ingen av medlemmene i Styret har krav på vederlag ved opphør eller utløp av styreperioden.

6.5.3 Styreutvalg

Styret har opprettet et godtgjørelsesutvalg, et risikoutvalg og et revisjonsutvalg. Utvalgene skal bistå Styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fattes av Styret samlet. Utvalgene skal på eget initiativ kunne gjennomføre møter og behandle saker uten deltakelse fra administrasjonen. Utvalgene er nærmere beskrevet i punkt 6.12, 6.13 og 6.14.

Instruks for utvalgene fastsettes av Styret.

6.6 Ledelse

Konsernledelsen i Banken består av følgende personer:

LEDELSEN I SPAREBANK 1 SR-BANK ASA PER DATO FOR REGISTRERINGS-DOKUMENTET

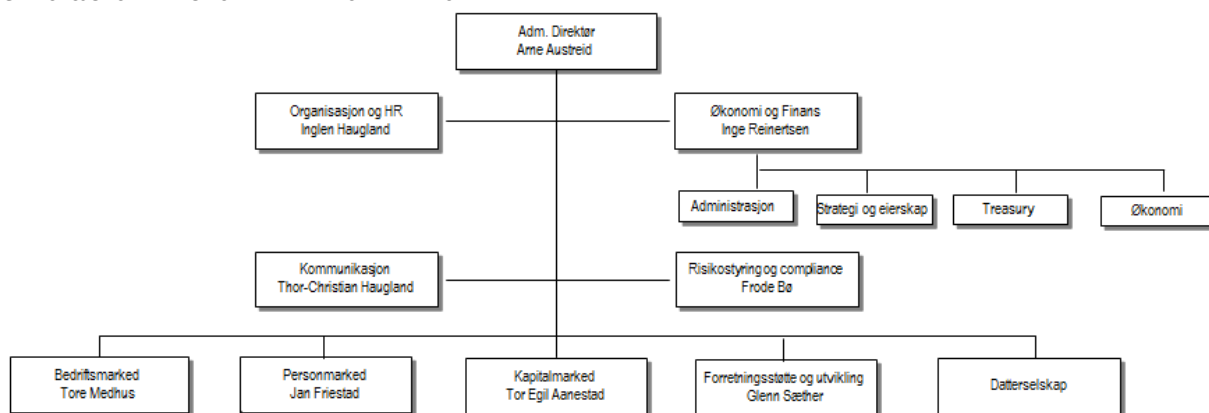
Navn	Stilling	Forretningsadresse:	Antall Aksjer
Arne Austreid	Adm. Direktør	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	73 662
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	16 268
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	63 837
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	14 649
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	31 372
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	35 438
Inglen Haugland	Konserndirektør organsisasjon og HR	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	25 301
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger	13 648

Antall Aksjer angir hvor mange Aksjer vedkommende eier per dato for Registreringsdokumentet. Det er også tatt inn Aksjer tilhørende nærstående, jfr. allmennaksjelovens § 1-5.

6.6.1 Organisering av Sparebank 1 SR/Bank ASA

Bankens operasjonelle struktur er illustrert i figuren nedenfor.

ORGANISASJONSKART FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA

6.7 Kontrollkomitéens, Styrets og Ledelsens Bakgrunn

6.7.1 Kontrollkomitéen

Kontrollkomitéen er avviklet med virkning fra 01.01.2016

6.7.2 Styret

Ingvald Løyning, styreleder

Ingvald Løyning er konsernsjef i Det Stavangerske Dampskibsselskap (DSD). Forretningsadresse Børehaugen 40 Sentrum, 4006 Stavanger. Han var tidligere konsernsjef i Kverneland Group fram til desember 2014. Fra 1995 – 2006 arbeidet han i Nutreco-systemet blant annet som adm. direktør i Skretting, konsernsjef i Marine Harvest og globalt ansvarlig for fiskefôr i Nutreco. Han har tidligere arbeidet 11 år i IBM, sist som disponent med ansvar for salg og system i Agderfylkene og Rogaland. Løyning er utdannet handelsøkonom fra Handelsakademiet/BI.

Kate Henriksen, styremedlem

Kate Henriksen er direktør kunderelasjoner i Miles AS. Forretningsadresse O.J. Brochs Gate 16 A, 5006 Bergen. Henriksen var tidligere divisjonsdirektør personmarked i Sparebanken Vest, og har erfaring som markedsdirektør/ daglig leder i Ementor samt ulike lederroller i DnB. Hun er utdannet foretaksøkonom fra Norges Handelshøyskole. Hun har også utdannelse innen informasjonsteknologi/ automatisering fra Bergen ingeniørhøgskole.

Tor Dahle, styremedlem

Tor Dahle er daglig leder Sparebankstiftelsen SR-Bank. Forretningsadresse Domkirkeplassen 2, 4006 Stavanger. Dahle er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i SpareBank 1 SR-Bank, blant annet som økonomi- og risikodirektør og senest som adm. direktør i SR-Investering AS fra 2006 til 2011.

Birthe Cecilie Lepsøe, styremedlem

Birthe Cecilie Lepsøe var Finance Manager i Grieg Shipping Group fra 2006 til 2012. Hun er p.t. i morspermisjon. Lepsøe er siviløkonom fra BI, og har deltatt på NHH sitt autorisert finansanalytikerstudium. Hun har tidligere 9 års erfaring fra shippingdivisjonen i DNB, sist som Vice President.

Erling Øverland, styremedlem

Erling Øverland er daglig leder Trifolium AS. Forretningsadresse Tarjodd Bondesvei 48, 4032 Stavanger. Øverland er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i Statoil ASA fra 1984 til 2008, bl.a. som adm. direktør for Statoil Norge AS, konserndirektør for økonomi og finans (CFO) og leder for

forretningsområdet Foredling & Markedsføring. Øverland var president/styreleder for Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) fra 2004 til 2008. I 2009 var han innleid som økonomi- og finansdirektør i SpareBank 1 SR-Bank.

Siv Juvik Tveitnes, styremedlem

Siv Juvik Tveitnes er Chief Operating Officer i Schibsted Norge. Forretningsadresse Krinkelkroken 1, 5014 Bergen. Hun var tidligere felles adm. direktør i Stavanger Aftenblad og Bergens Tidende. Juvik Tveitnes er utdannet cand. mag medievitenskap, psykologi, bedriftsøkonomi ved universitetet i Bergen og har en Master of Science in Management fra University of Bath, England.

Odd Torland, styremedlem

Odd Torland er adm. direktør i Smedvig AS. Forretningsadresse Løkkeveien 103, 4007 Stavanger, samt daglig leder i flere selskaper eid av Smedvig familien blant annet Smedvig Eiendom AS og Smedvig Capital AS. Han var konsernsjef i Scana Industrier ASA fra 2000 til 2005. Torland er statsautorisert revisor fra NHH.

Sally Lund-Andersen, ansattevalgt styremedlem

Sally Lund-Andersen er konserntillitsvalgt i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Hun er styremedlem i SpareBank 1 Gruppen AS og styreleder for Finansforbundet Rogaland.

Oddvar Rettedal, ansattevalgt styremedlem

Oddvar Rettedal er produktsjef for finansiering i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger.

6.7.3 Konsernledelsen

Arne Austreid, adm. direktør

Austreid har vært adm. direktør i SpareBank 1 SR-Bank siden 01.01.11. Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Han er utdannet petroleumsingeniør og har en MBA (Master of Business Administration) fra Aberdeen University Scotland (1992 - 1995). Han har tidligere arbeidet i Transocean ASA og Prosafe SE, både offshore, onshore og i utlandet. Siste lederposisjon var President og CEO, Prosafe SE.

Frode Bø, konserndirektør risikostyring og compliance

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Bø er utdannet Bachelor of Management fra Handelshøyskolen BI (1992) og har i tillegg gjennomført et masterprogram i operasjonell revisjon og risikostyring ved Handelshøyskolen BI (2003). Han har erfaring fra Mobil Exploration Ltd., som avdelingssjef for finans/budsjett ved Kværner Rosenberg og økonomi-/administrasjonssjef ved Randaberg Sveiseindustri AS. Han har i perioden 2006 til og med 2011 i tillegg vært ansatt som 1. amanuensis II ved universitetet i Stavanger på Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging. Frode Bø har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2001.

Inge Reinertsen, konserndirektør økonomi og finans

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Reinertsen er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole i Bergen (1991-1995). Erfaring fra Arthur Andersen og Arthur Andersen Business Consulting som revisor og konsulent (1995-2001). Ansatt i Konsernet siden 2001. Har innehatt stilling som regionbanksjef for Haugesunds-regionen (2001-2007) og adm.dir. i SpareBank 1 SR-Finans (2007-2010).

Glenn Sæther, konserndirektør forretningsstøtte

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Sæther har økonomisk og administrativ utdanning fra Handelshøyskolen BI. Erfaring som regnskapsleder i Sandnes Kommune, konsulent og markedsansvarlig i Webcenter Unique ASA og som senior rådgiver i Helse Vest RHF. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2005.

Jan Friestad, konserndirektør personmarked

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Friestad er Høgskolekandidat i økonomi/administrasjon ved Høgskolen i Stavanger (1988) og har i tillegg diverse Master of Management program innenfor markedsstrategi og ledelse ved Handelshøyskolen BI. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1988. Har blant annet arbeidet som

bedriftskonsulent, lokalbanksjef, regionbanksjef i bedriftsmarkedet, rådgiver for administrerende direktør og direktør forretningsutvikling i personmarkedet.

Tore Medhus, konserndirektør bedriftsmarked

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Medhus er utdannet Handelsøkonom/Master of Business and Marketing fra Handelsakademiet/BI (1989). Han har erfaring som markedssjef/souschef i Elcon Finans og Forenede Credit Finans og som Key Account Manager i Telenor. Medhus har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1994.

Inglén Haukland, konserndirektør Organisasjon og HR

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Haukland er høyskolekandidat i økonomi/administrasjon fra Høgskolen i Stavanger (1996) samt Master of Management BI (2009). Hun har vært ansatt i ulike stillinger i SpareBank 1 SR-Bank siden 1983. Fra 1999 har Haukland vært en del av ledelsen i privatmarkedsdivisjonen. Der har hun hatt ansvar for ulike enheter og områder, sist som regiondirektør for Midt Rogaland, inkludert bankens kundesenter.

Thor-Christian Haukland, konserndirektør kommunikasjon

Forretningsadresse Bjergsted Terrasse 1, 4007 Stavanger. Haukland har sin utdanning fra Høgskolen i Stavanger, University of Salford og Handelshøgskolen BI, innen økonomi, kommunikasjon og ledelse. Han var tidligere salgs- og markedssjef for Radisson SAS i Stavanger og daglig leder av Brødrene Pedersen AS. Han har over 20 års erfaring fra ulike stillinger i SpareBank 1 SR-Bank. Han har blant annet innehatt stillingen som regionbanksjef for personkundemarkedet i Stavanger, bedriftskonsulent, pressetalsmann og markeds-konsulent.

6.7.4 Nåværende og Tidligere Leder- og Styreverv

I de siste fem årene frem til dato for Registreringsdokumentet, har medlemmene Styret og Ledelsen innehatt styreverv og ledende stillinger i følgende selskaper (med unntak av SpareBank 1 SR-Bank):

Navn	Nåværende leder- og styreverv	Styreverv og lederstillinger siste 5 år
Styret:		
Ingvald Løyning	Daglig leder: Det Stavangerske Dampskibsselskab AS Styrets leder: Informasjon Rogaland AS, International Research Institute Of Stavanger AS, Kverneland Group Operations Norway AS, Metaroi AS, Mosaique AS, Smartcity Stavanger AS, Stavanger Jazzforum Styremedlem: Lice Invest AS, Profitbase AS, Sfd AS, The Elephant Finds Truffles AS Varamedlem: Itil AS	Daglig leder: Kverneland AS Styrets leder: Ipax AS, NHO Rogalands kompetansefond Styremedlem: Akva Group ASA, Applaud AS, Food Story AS, Food Story Holding AS, Windflip AS Varamedlem: Sameiet Vestre Platå
Kate Henriksen	Direktør kunderelasjoner i Miles AS	Divisjonsdirektør personmarked Sparebanken Vest. Markedsdirektør/daglig leder Ementor. Ulike lederroller DnB.
Tor Dahle	Styrets leder: EM Software Partners AS og EMT Eiendom AS	
Birthe Cecilie Lepsøe	Styremedlem: Smedvig Eiendom AS, Smedvig Capital AS og Smedvig AS	Finance Manager: Grieg Shipping Group, Styremedlem: Grieg Athena AS og Grieg International AS, Green Reefers ASA og Brage Supplier KS
Erling Øverland	Daglig leder: Trifolium AS Styreleder: PCI Biotech Holding ASA, Næringslivets NOx-Fond Styremedlem: Sparebankstiftelsen SR-Bank Universitetet i Stavanger, Norges Varemesse, Executives' Global Network Norge Leder av kontrollkomiteen: Det norske Veritas	Innleid konserndirektør økonomi og finans i SpareBank 1 SR-Bank 2009 – 2010 Direktør i Statoil ASA President i Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) Styreleder i Statoils Pensjonskasser Styremedlem Sparebank 1 Livsforsikring AS
Siv Juvik Tveitnes	Styrets leder: Media City Bergen AS, Betavest AS, Stokkamyrveien 30 AS, Janaflaten 24 AS Styremedlem: Schibsted Norge Distribusjon	Adm. direktør: Stavanger Aftenblad og Bergens Tidende Styrets leder: Nykirkebakken 1
Odd Torland	Adm. direktør: Peder Smedvig AS Styreleder: Smedvig Asset Allocation AS, Odar Invest AS, Navtor AS, Parkportalen AS, Smedvig QJF Plc, Styremedlem: Smedvig Capital AS med datterselskaper, Smedvig Eiendom AS med datterselskaper, Peder Smedvig AS, DS Isbjørn AS, Smedvigs Rederi AS, Stiftelsen Rogaland Kunnskapspark, Petrus AS, HKS AS, Ipark AS, Avocet AS, Vestri AS, Filia AS, Pecan AS, Palia AS, Soteira Limited, Kleronomia Ltd., Temelios Ltd., Smedvig & Co. Ltd., Smedvig Partnership LP, NordEnergieRenewables AS, Jam Invest AS.	Styreleder: Leshan Scana Machinery Co Ltd., Ipark Eiendom AS, Ipark Eiendom Parkering AS, Ullandhaug Energi AS. Styremedlem: Scana Mar-EI AS, Skana Skarpenord AS, Protego Real Estate, KAP AS, Vestan AS, Hinna Park AS.
Oddvar Rettedal	Produktsjef for finansiering i SpareBank 1 SR-Bank ASA	
Sally Lund-Andersen	Konserntillitsvalgt i SpareBank 1 SR-Bank ASA, Styremedlem SpareBank 1 Gruppen AS Styreleder for Finansforbundet Rogaland	

Ledelsen:		
Arne Austreid	Adm. Direktør, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i SpareBank 1 Gruppen AS Styreleder i Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA Eier og styreleder i Pilehagen Invest AS	President, Prosafe SE. Styreleder i Norsk Petroleums Forening (NPF). Styreverv i Prosafe Production Plc, Solstad Offshore ASA, Prosafe AS, Prosafe Offshore AS, Prosafe Management AS, Prosafe (UK) Holdings Ltd, Prosafe Rigs Ltd, Prosafe Offshore Ltd, Prosafe Rigs (Cyprus) Ltd, Prosafe Holding Ltd, Consafe Offshore AB, Prosafe Rigs Pte Ltd,, Prosafe Offshore Pte Ltd, Prosafe Offshore Employment Company Pte Ltd, Prosafe Offshore Services Pte Ltd, Prosafe Offshore S.a.r.l., Prosafe Offshore Sp.zo.o., Prosafe Offshore B.V. Styremedlem Bank 1 Oslo Akershus AS
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance, SpareBank 1 SR-Bank	
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder SR-Investering AS Styreleder i SR-Boligkreditt Nestleder i styret i SpareBank 1 Boligkreditt AS Varamedlem i styret i SpareBank 1 Gruppen AS Varamedlem i Alliansesamarbeidet Styremedlem SpareBank 1 Gruppen Finans AS Styremedlem SpareBank 1 SR-Banks pensjonskasse	Adm. direktør i SpareBank 1 SR-Finans AS Styreleder i SR-Fondsforvaltning AS
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder Finansparken Bjergsted AS Styremedlem i SpareBank 1 Skadeforsikring AS Styremedlem Riskaverven Borettslag Varamedlem i SR-Forvaltning AS	Konsernbanksjef prosessområdet i SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i Kvinnherad Sparebank Eigedom AS Styremedlem AS Riskafjord
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS Styremedlem Helse Stavanger HF	Direktør forretningsutvikling i PM i SpareBank 1 SR-Bank
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked, SpareBank 1 SR-Bank Styreleder SpareBank 1 SR-Finans Nestleder i styret i BN Bank ASA	Styremedlem Nordito Styremedlem Teller
Inglen Haugland	Konserndirektør Organisasjon og HR, SpareBank 1 SR-Bank, Styremedlem: SpareBank 1 SR-Finans, SpareBank 1 SR-Banks Pensjonskasse, og Stiftelsen Jærmuseet Varamedlem i BN Bank ASA	SpareBank 1 Alliansen kundesenter
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon, SpareBank 1 SR-Bank Styremedlem i Odin Forvaltning AS	Styremedlem i stiftelsen Trygt Samfunn Varamedlem i SpareBank 1 SR-Banks pensjonskasse

6.7.5 Vandel

Ingen av Styrets medlemmer eller medlemmer av Bankens ledelse har i løpet av de siste fem år (i) blitt domfelt for økonomisk kriminalitet, (ii) som ledende ansatt eller medlem av styre, ledelse eller tilsynsorganer, vært involvert i konkurser, bobehandlinger eller avviklinger, eller (iii) vært gjenstand for eventuelle forvaltningsrettslige anklager og sanksjoner (herunder sanksjoner fra bransjeorganisasjoner), eller blitt fradømt retten til å delta som medlem av et selskaps styre, ledelse eller tilsynsorganer eller til å fungere som leder av et selskap.

6.7.6 Familieforhold

Ingen av medlemmene i Bankens ledelse, Styret eller Representantskapet er i familie.

6.8 Styrets og Ledelsens Uavhengighet

Styret og ledelsen oppfyller "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse" med hensyn til Styrets og ledelsens uavhengighet.

Alle styremedlemmer anses uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Erling Øverland er imidlertid styremedlem og Tor Dahle er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank som eier 72 419 305 aksjer og med det har en eierandel på 28,32 prosent.

Ingen medlemmer av Styret eller ansatte i ledelsen i Banken er valgt til medlem av Styret, ledelse eller tilsynsorgan eller ledende ansatt i et annet selskap som Banken har arrangement eller avtaler med eller som er kunder av, eller leverandør til, Banken. Enkelte av ansatte i ledelsen i Banken har styreverv i selskaper innenfor SpareBank 1-alliansen. I den sammenheng vil den aktuelle ansatt i ledelsen i Banken representere Banken.

Ingen medlemmer av Styret har ansettelses- eller oppdragstakerforhold til Banken utover sine verv som tillitsvalgte.

Ingen i ledelsen i Banken har oppdragstakerforhold til Banken utover sine ansettelsesforhold.

Det er ingen andre potensielle interessekonflikter mellom de plikter overfor SpareBank 1 SR-Bank som personer omfattet av dette avsnitt har og deres private interesser utover det som er nevnt i dette avsnitt.

6.9 Godtgjørelse til Kontrollkomité, Styre og Ledelse

6.9.1 Lønn og Annen Godtgjørelse

Tall i MNOK

Morbank		Konsern	
2014	2015	2015	2014
655	632	Lønn	888
102	-102	Pensjonskostnader	125
86	91	Sosiale kostnader	119
57	48	Øvrige personalkostnader	70
900	669	Sum personalkostnader	1 202
973	945	Gjennomsnittlig antall ansatte	1 233
866	870	Antall årsverk pr 31.12.	1 161
958	937	Antall ansatte pr 31.12.	1 249
165 890	124 581	Utestående antall aksjer fra bonusaksjeprogram	131 098
0	0	Utestående fondsandeler fra bonusaksjeprogram	288
			174 477
			0

Adm.direktør mottok 4,2 mnok i lønn og andre ytelser i 2015.

Styret mottok 2,4 mnok i godtgjørelse i 2015, hvorav Styrets leder mottok 413 tnok.

Medlemmene av Kontrollkomiteen mottok til sammen 320 tnok i 2015, hvorav leder for Kontrollkomiteen mottok 140 tnok. (Kontrollkomiteen er avviklet med virkning fra 01.01.2016)

Representantskapet mottok til sammen 58 tnok i godtgjørelse for 2015.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over lønn, bonus og andre ytelser utbetalt til Bankens ledelse, Styret og Kontrollkomité i 2015.

LØNN, BONUS OG ANDRE YTELSE TIL LEDELSE, STYRET OG KONTROLLKOMITE I 2015

2015		Lønn ¹⁾	Kortsiktige ytelser ¹⁾	Andre godtgjørelser ¹⁾	Opptjent bonus inneværende år ¹⁾	Sum	Opptjente pensjonsrettigheter	Pensjonskostnad	Lån	Antall aksjer ³⁾	Utestående antall aksjer fra bonusaksje-program
Arne Austrøid	Administrerende direktør	3.427	11	132	659	4.230	9.668	2.057	1.034	73.662	9.169
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	2.062	6	273	306	2.647	10.054	763	7.930	63.837	6.090
Tore Medius	Konserndirektør bedriftsmarked	2.063	7	241	306	2.617	15.054	755	5.780	35.438	6.105
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	2.028	7	225	301	2.561	3.718	163	8.722	31.372	5.900
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1.763	5	188	261	2.217	6.455	1.075	4.575	14.649	5.137
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1.503	6	175	223	1.907	8.843	661	2.920	13.648	4.435
Frode Bø ²⁾	Konserndirektør risikostyring og compliance	1.760	-	314	21	2.094	10.942	728	-	16.268	865
Inglen Haugland ²⁾ (fra 1.2.2015)	Konserndirektør organisasjon og HR	1.419	14	164	18	1.615	4.928	179	3.325	25.301	-
Wenche Drønen Christensen ²⁾ (til 31.1.2015)	Konserndirektør organisasjon og HR	115	-	30		145					

¹⁾ Bonus er utbetalt i inneværende år, men opptjent og avsatt regnskapsmessig året før.

²⁾ Ansatte med kontrolloppgaver mottar ikke variabel godtgjørelse utover konsernbonus.

³⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jf Aksjeloven § 1-2

2015		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall aksjer ⁴⁾
Ingvald Løyning	Styreleder	413	-	-	41.052
Kate Henriksen ^(fra 04.06.2015)	Styremedlem	113	18	-	-
Gunn-Jane Håland ^(til 04.06.2015)	Styremedlem	100	22	-	-
Birthe Cecilie Lepsøe	Styremedlem	213	85	-	-
Erling Øverland ⁵⁾	Styremedlem	213	70	-	28.935
Odd Torland	Styremedlem	213	33	-	-
Siv Juvik Tveitnes	Styremedlem	213	46	-	-
Tor Dahle ⁵⁾	Styremedlem	213	1.197	1.810	72.462.443
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	213	840	3.269	941
Oddvar Rettedal	Styremedlem (ansattrepresentant)	213	940	833	8.313
Odd Jo Forsell	Leder kontrollkomiteen	140	-	2.841	-
Vigdís Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	18.581
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	2.565.000

⁴⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2. I tillegg er det tatt med aksjer fra den institusjonen som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av.

⁵⁾ Erling Øverland er styremedlem og Tor Dahle er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank.

Se avsnitt 7.11 for en oversikt over lån til medlemmer av Kontrollkomiteen, medlemmer av Styret, ansatte i ledelsen i Banken og øvrige organer.

6.9.2 Opsjoner og Bonus

Banken har ingen opsjonsordning for ansatte eller medlemmer av styrende organer.

SpareBank 1 SR-Bank har en bonusordning for alle ansatte kalt "konsernbonus". Videre har en definert en nærmere gruppe av ansatte som kan motta individuell bonus. Bonusordningen er i tråd med de retningslinjer som gitt i ny forskrift om godtgjørelsesordninger som trådte i kraft 1. januar 2011. Samlet ramme for bonus fastsettes årlig av Styret med utgangspunkt i Bankens finansielle nøkkeltall og øvrige resultater i konsernmålekortet. Konsernledelsen kan ikke motta individuelle bonuser dersom det ikke utbetales konsernbonus til Konsernets ansatte.

SpareBank 1 SR-Bank har også noen særordninger som gjelder samtlige ansatte i kundeoposisjon i SR-Markets, konserndirektør kapitalmarkedsdivisjonen (vedkommende kan motta samlet bonus på inntil 50 prosent av fastlønn), ledergruppen i SR-Forvaltning og samtlige ansatte i EM1 (ikke omfattet av forskriften). Begrunnelsen for særordningene skyldes primært grunnlaget for hvordan inntektene skapes, samtidig som man ønsker en tilpasning til "bransjestandard" blant konkurrerende virksomheter.

Tabellen i avsnitt 7.9.1 gir en oversikt over bonus utbetalt til medlemmer av konsernledelsen i 2015.

6.9.3 Pensjon, Sluttoppgjør, og lignende

Det er ikke avtalefestet vederlag ved opphør av ansettelsesforholdet for administrerende direktør, Styrets leder, de enkelte medlemmene i Styret, medlemmene av Kontrollkomiteen eller hver enkelt ledende ansatt.

Administrerende direktør kan gå av ved fylte 64 år. Konserndirektører som tiltrådte konsernledelsen før 2011 har individuelle pensjonsavtaler som gir rett til førtidspensjon og alderspensjon på 70% av fastlønn ved fratredelsestidspunkt 62 år. Offentlige og private pensjonsytelser kommer til fradrag ved beregning av alderspensjon fra fylte 67 år. Konserndirektører som tiltrer konsernledelsen etter 1.1.2011 har ingen førtidspensjonsordning eller pensjonsopptjening på lønn ut over 12 G, og har samme pensjonsordning som øvrige ansatte i konsernet. Konsernledelsen hadde per 31. desember 2015 en samlet opptjent pensjonsrettighet på 70 mill kroner.

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har pr 31.12.2015 innskuddspensjon og ytelsebasert pensjon for sine ansatte. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Ytelses pensjonsordningene for SpareBank 1 SR-Bank ASA, SR-Forvaltning AS og SR-Finans AS var frem til 31.12.2015 dekket av konsernets pensjonskasse. Det ble i styremøte i juni 2015 besluttet at ansatte som var i ytelsesordningen i konsernets pensjonskasse må gå over til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1.1.2016. Ved overgang til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1.1.2016 fikk ansatte som var med i ytelsesordningen fripolise på opptjente rettigheter fra ytelsesordningen. Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2016 blir en fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SR-Bank og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SR-Bank ASA fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

6.10 Ansatte

Banken (konsernet) hadde per utgangen av 2015 - 1 190 arbeidende årsverk/1 161 fast ansatte.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall ansatte i SpareBank 1 SR-Bank de siste to årene.

UTVIKLING I ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK DE TRE SISTE ÅRENE

	2015	2014
Antall årsverk pr 31.12.	1 190	1 162
Antall fast ansatte årsverk pr 31.12.*	1 161	1 106

* Inkluderer bare fast ansatte årsverk. Innleide og ansatte i permisjon er ikke med.

Konsernet har til enhver tid ca 50 årsverk ute i permisjon og opererer med en gjennomsnittlig vikarramme på mellom ca. 40 og 50 årsverk for å dekke oppgavene til dem som er i permisjon samt ved kortsiktige behov for ekstrahjelp.

Tabellen nedenfor viser ansatte hoder fordelt geografisk de tre siste årene.

	2015	2014
Rogaland	977	1 029
Hordaland	142	87
Agder	130	103
Antall ansatte*	1 249	1 220

* Inkluderer fast ansatte, ansatte i permisjon og ansatte på arbeidsavklaringspenger, NAV

Tabellen nedenfor viser ansatte fordelt på Bankens kontorer og datterselskaper og etter funksjon per 31. desember 2015. Det er ingen vesentlige endringer i antall ansatte fra 31. desember 2015 og fram til dato for Registreringsdokumentet.

ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK FORDELT PÅ KONTOR/FUNKSJON PER 31. DESEMBER 2015

Kontor/divisjon/datterselskap	Funksjon	Arbeidende årsverk*	Årsverk**
Bjergsted/Petroleumsveien	Administrerende direktør	1,00	1,00
	Marked og kommunikasjon	3,00	3,00
	Finans/Økonomi/Administrasjon	30,40	30,40
	Forretningsstøtte og utvikling	157,40	159,40
	Organisasjon og HR	16,20	16,20
	Risikostyring og Compliance	15,19	16,19
Totalt Bjergsted/Petroleumsveien		223,19	226,19
Datterselskap	EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS	202,08	205,88
	SR-Finans AS	32,54	33,34
	SR-Forvaltning AS	13,60	13,60
	SR-Investering AS	0,00	0,00
	Regnskapshuset SR	44,25	44,25
Totalt Datterselskap		292,47	297,07
Divisjon	Bedriftsmarked	168,37	173,37
	Kapitalmarked	34,00	39,80
	Privatmarked	472,21	490,63
Totalt Divisjon		674,58	730,80
Øvrig		0,00	0,00
Totalt		1 190,24	1 227,06

* Antall arbeidende årsverk (fast ansatte, vikarer, byråvikarer)

** inkluderer arbeidende årsverk og fast ansatte i permisjon

6.11 Transaksjoner med Nærstående

Tabellen nedenfor gir en oversikt over lån til og innskudd fra konsernledelsen, Styret og Kontrollkomiteen de to siste årene. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2015.

(TNOK)	2015	2014
Lån:		
Konsernledelsen	34.286	42.546
Styret	5.912	11.458
Kontrollkomiteen	2.814	2.615
Sum lån:	43.012	56.619

Medlemmer av konsernledelsen får ansattebetingelser på sine lån, mens medlemmer av Styret, Representantskapet, Kontrollkomiteen og andre nærstående låner til vanlige kunde-betingelser.

Transaksjoner med nærstående til konsernledelsen ¹⁾

Det er ingen transaksjoner med nærstående til konsernledelsen per dato for Registreringsdokumentet

Transaksjoner med nærstående til styret ¹⁾

2015	Utlån 31.12. ²⁾	Rente- inntekter	Andre inntekter
Ingvald Løyning	6.273	141	-
Birthe Cecilie Lepsøe	349.257	1.579	-
Siv Juvik Tveitnes	1.881	69	-
Tor Dahle	2.911	18	-
Sum	360.322	1.807	-

¹⁾ Inklusive transaksjoner til nærstående personer og til selskaper hvor nærstående personer er nøkkelpersoner.

²⁾ Inklusive lånerammer, derivater og garantier.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over transaksjoner med datterselskaper, tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet de to siste årene. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2015.

Datterselskap

2015	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SpareBank 1 SR-Finans	5.831	2	139	-	21	-	-
EiendomsMegler 1	-	59	2	3	-	1	-
SR-Forvaltning	-	57	-	1	31	-	-
SR-Investering	-	7	-	1	-	-	-
Regnskapshuset SR	-	32	-	-	-	-	-
SR-Boligkreditt	-	706	18	4	-	-	-
Rygir Industrier konsern	-	27	-	-	-	-	-
Etis Eiendom	-	3	-	-	-	-	-
Finansparken Bjergsted	-	3	-	-	-	-	-
Sum datterselskap	5.831	896	159	9	52	1	-

2014

SpareBank 1 SR-Finans	5.907	6	168	-	22	-	-
EiendomsMegler 1	-	76	5	23	-	1	-
SR-Forvaltning	-	49	-	1	27	-	-
SR-Investering	-	33	-	1	-	-	-
SR-Forretningservice	-	1	-	-	-	-	-
EiendomsMegler 1 Drift	-	0	-	-	-	-	5
Rygir Industrier konsern	-	34	4	-	1	-	-
Etis Eiendom	7	4	-	-	-	-	-
Finansparken Bjergsted	-	38	-	-	-	-	-
Sum datterselskap	5.914	241	177	25	50	1	5

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2015	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SpareBank 1 Gruppen	443	-	2	-	269	-	-
SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	-	-	-	-	-	174
SpareBank 1 Boligkreditt	-	2.454	-	11	-	-	-
Admisererteret	14	3	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	160	-	5	-	-	-
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	3	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Kredittkort	770	-	25	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felles- kontrollerte selskaper	1.230	2.617	28	16	269	-	174

2014

SpareBank 1 Gruppen	43	-	4	-	244	-	-
SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	-	-	-	-	-	157
SpareBank 1 Boligkreditt	-	2.174	-	16	461	-	-
Admisererteret	16	3	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	350	-	7	6	-	-
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	3	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Kredittkort	730	-	16	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	792	2.527	21	23	711	-	157

Banken har en eierandel på 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS, og har dermed en indirekte eierandel i flere datterselskaper i SpareBank 1 Gruppen AS. Alle transaksjoner mellom Banken og datterselskapene i SpareBank 1 Gruppen AS er inngått på forretningsmessige vilkår. Interne godtgjørelser mellom Banken og SpareBank 1 Gruppen AS som ikke er relatert til salg og porteføljerådgivning er basert på selvkostprinsippet. Det har per dato for Registreringsdokumentet ikke skjedd noen vesentlige endringer siden 31. desember 2015.

6.12 Revisjonsutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har etablert revisjonsutvalg i samsvar med forretningsbanklovens. § 16a. Styret velger minst tre medlemmer til revisjonsutvalget blant Styrets medlemmer og oppnevner utvalgets leder. Per dato for Registreringsdokumentet har revisjonsutvalget følgende medlemmer; Birthe Lepsøe, Erling Øverland, Tor Dahle og Kate

Henriksen. Det følger av revisjonsutvalgets mandat at utvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for Styret med det formål å foreta mer grundige vurderinger av utpekte saksområder og rapportere resultatet tilbake til Styret.

Revisjonsutvalget skal se etter at Konsernet har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering i samsvar med lover og forskrifter samt påse at Banken har gode systemer for intern kontroll og risikostyring.

Revisjonsutvalget har myndighet til å undersøke alle aktiviteter og forhold ved Konsernets drift og kan innhente opplysninger fra enhver ansatt.

Revisjonsutvalget skal:

1. Føre tilsyn med regnskapsavleggelsesprosessen.
2. Se etter den lovpliktige revisjon av årsregnskapet og det konsoliderte regnskap. Herunder, gjennomgå og å vurdere konsernets kvartalsvise og årlige regnskapsrapporteringer med spesiell fokus på:
 - endringer i regnskapsprinsipper og regnskapspraksis,
 - vesentlige skjønsmessige verdifastsettelse og estimater,
 - betydelige justeringer som følge av krav og anbefalinger fra revisor,
 - etterlevelse av lov, forskrifter og regnskapsstandarder.
3. Overordnet vurdere effektiviteten av intern kontroll og risikostyring knyttet til finansiell rapportering, og hvorvidt anbefalinger fra ekstern revisor blir implementert av ledelsen.
4. Vurdere og innstille overfor styret på valg av ekstern revisor og innstillet overfor styret på godkjenning av ekstern revisors godtgjørelse.
5. Følge opp og overvåke revisor eller revisjonsfirmaets uavhengighet med spesielt fokus leveranse av tilleggstjenester. I tillegg, se etter at ekstern revisjon opptrer uavhengig og diskutere plan og omfang av revisjonsarbeidet med revisor.
6. Gjennomgå og diskutere punkter hvor revisor er uenig med administrasjonen og/eller hvor det er påpekt stor usikkerhet fra revisor og/eller andre forhold som revisor ønsker å diskutere
7. Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller revisjonsutvalget selv eller som ønskes tatt opp av revisor.

6.13 Godtgjørelsesutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har etablert godtgjørelsesutvalg i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010. Styret velger minst tre medlemmer til godtgjørelsesutvalget blant Styrets medlemmer og oppnevner utvalgets leder. Per dato for Registreringsdokumentet har godtgjørelsesutvalget følgende medlemmer; Siv Juvik Tveitnes, Oddvar Rettedal og Odd Torland.

Det følger av mandatet til godtgjørelsesutvalget at SpareBank 1 SR-Banks godtgjørelsesordning skal;

- være i samsvar med Konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser,
- bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med Konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter
- være i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010.

Godtgjørelsesutvalget skal;

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør.
- Årlig behandle forslag til konsernmålekort (administrerende direktørs målekort).
- Årlig behandle Konsernets godtgjørelsesordning, inkludert strategi og hovedprinsipper for variabel godtgjørelse.
- Være rådgiver for administrerende direktør vedrørende saker om lønn og annen godtgjørelse og andre vesentlige personalrelaterte forhold for Konsernets ledende ansatte.

- Påse at praktiseringen av Konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon.
- Forberede erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte (jfr. allmennaksjeloven § 6-16 a).
- Vurdere andre forhold som bestemt av Styret og/eller godtgjørelsesutvalget.
- Gjennomgå andre personalpolitiske saker angående Konsernets godtgjørelsesordning som kan antas å innebære vesentlig renomèrisiko.

6.14 Risikoutvalget

SpareBank 1 SR-Bank har opprettet et risikoutvalg i henhold til Finansieringsvirksomhetsloven § 2-9 b. Per dato for Registreringsdokumentet består utvalget av Tor Dahle, Erling Øverland og Birthe Cecilie Lepsøe.

Det følger av mandatet at utvalget skal:

1. Sikre at banken har gode systemer for intern kontroll og risikostyring, compliance (etterlevelse) og intern revisjon og at disse fungerer tilfredsstillende.
2. Sikre at risikostyringen er i tråd med beste praksis og styrets ambisjonsnivå.
3. Innstille overfor styret på konsernets overordnede risikostrategi, herunder å vurdere konsernets risikoevne og -vilje, samt gi styret råd i forhold til etablering av rammer for framtidig risikoeksponering, herunder sikre en tilfredsstillende risiko- og kapitalvurderingsprosess (ICAAP).
4. Overvåke at konsernets kapitaldekning er tilfredsstillende og tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor den vedtatte konsernstrategi.
5. Oppfølging av konsernets fundingstrategi, herunder overvåking og kontroll av de faktorer som direkte og/eller indirekte påvirker bankens likviditets- og refinansieringsrisiko.
6. Sikre at IRB-systemet er godt integrert i organisasjonen og at IRB-systemet beregner risikonivå og kapitalkrav på en betryggende måte.
7. Følge opp i hvilken grad institusjonens prising av produkter ut mot kundene reflekterer den risikoen som institusjonen bærer, og i motsatt fall gi anvisninger på forbedringer.
8. Vurdere hvorvidt de insentiver som følger av bankens belønningsordninger i tilstrekkelig grad tar hensyn til risiko, kapital, likviditet og inntjening.
9. Sikre at konsernet har tilfredsstillende beredskapsplaner.
10. Vurdere og innstille overfor styret på valg av intern revisor og innstille overfor styret på godkjenning av intern revisors godtgjørelse.
11. Holde seg oppdatert og gi råd til styret i forhold til gjeldende og framtidige endringer av lover og forskrifter.
12. Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller risikoutvalget selv eller som ønskes tatt opp av intern revisor.

6.15 Valgkomiteen

Valgkomiteen består av inntil fem medlemmer. Representantskapets leder skal være fast medlem og leder for valgkomiteen. De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Komiteen skal ha medlemmer fra begge grupper i representantskapet. De ansatte har rett til en representant. Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Valgene skjer for en periode på to år. For de styremedlemmer som velges av og blant de ansatte i banken, og for disse medlemmers varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteen skal foreslå kandidater – unntatt ansattes representanter – til følgende tillitsverv og funksjoner:

- Representantskapets medlemmer og varamedlemmer samt leder.
- Styrets medlemmer og leder
- Valgkomiteens medlemmer

Valgkomiteen skal også foreslå godtgjørelse for disse.

Valgkomiteens 4 medlemmer og 1 varamedlem valgt av de ansatte:

- Per Sekse (leder)
- Hilde Lekven Bergen
- Helge Baastad Oslo
- Thomas Fjelldal Gaarder, Bergen (valgt av de ansatte)
- Anne Nystrøm Kvale, Stavanger (varamedlem valgt av de ansatte)

6.16 Største aksjonærer

Pr 31.12.2015 utgjør Bankens aksjekapital 6 393 777 050 kroner fordelt på 255 751 082 aksjer, hver pålydende 25 kroner med lik stemmerett.

Nedenfor er en tabell med de 20 største aksjonærer pr. 29.02.2016.

Investor	Beholdning	Andel %
Sparebankstiftelsen SR-Bank	72.419.305	28,32 %
Gjensidige Forsikring ASA	26.808.416	10,48 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	8.541.652	3,34 %
Vpf Nordea Norge Verdi	8.330.378	3,26 %
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6.226.583	2,43 %
Wimoh Invest AS	5.761.169	2,25 %
Odin Norge	5.381.793	2,10 %
Pareto Aksje Norge	3.901.931	1,53 %
Danske Invest Norske Instit. II	3.039.358	1,19 %
The Bank of New York Mellon, U.S.A.	2.647.021	1,03 %
Clipper AS	2.565.000	1,00 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	2.349.409	0,92 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	2.180.911	0,85 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst.	1.668.794	0,65 %
Vpf Nordea Kapital	1.653.050	0,65 %
Pareto AS	1.640.867	0,64 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	1.639.763	0,64 %
Vpf Nordea Avkastning	1.630.410	0,64 %
The Northern Trust Co, U.K.	1.512.297	0,59 %
BERA AS	1.479.414	0,58 %
Sum 20 største	161.377.521	63,10 %

Totalt antall aksjeeiere pr 31.12.2015 er 10.153. Dette er en nedgang på 269 fra årskiftet 2015. Andel aksjer hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene var 49,8 prosent, og utenlandsandelen var 17,3 prosent ned fra 22,4 prosent.

7. Juridiske Forhold

7.1 Tvister MV.

Det er ingen forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker som er anlagt eller varslet siste 12 måneder (herunder alle saker som er anlagt eller varslet og som SpareBank 1 SR-Bank har kjennskap til), som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på Bankens og/eller Bankens Datterselskapers finansielle stilling eller lønnsomhet.

7.2 Immaterielle Rettigheter

Banken har i henhold til en avtale med SpareBank 1 Gruppen AS om merkevarebruk en ikke-eksklusiv rett til å bruke navnet "SpareBank" og "1" alene eller i sammensetninger i sitt firma og ved omtale av sin virksomhet.

8. Dokumenter til Gjennomsyn

8.1 Dokumenter til Gjennomsyn

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) er tilgjengelig for innsyn hos SpareBank 1 SR-Bank ASA, Bjergsted Terrasse 1, Postboks 250, 4066 Stavanger, i tolv måneder etter dato for Registreringsdokumentet.

- Bankens stiftelsesdokument og vedtekter
- Bankens årsrapporter for 2014 og 2015, herunder revisors bekreftelser
- Bankens ureviderte delårsrapport for 4. kvartal 2014 og 4. kvartal 2015.
- Årsrapporter for Bankens datterselskaper for 2014 og 2015, herunder revisors bekreftelser.

Bankens vedtekter og finansielle rapporter kan også lastes ned elektronisk fra Bankens internettside, www.sr-bank.no under IR/ Presse.

Alle rapporter, brev og andre dokumenter, historisk finansiell informasjon, vurdering og ekspertuttalelser som er utarbeidet på anmodning fra utsteder, som helt eller delvis inngår i registreringsdokumentet, eller som det vises til i registreringsdokumentet kan kontrolleres i hele registreringsdokumentets gyldighetstid.

8.2 Opplysninger Inntatt ved Henvisning

Følgende informasjon er inntatt i Registreringsdokumentet ved henvisning:

Henvisning	Kapittel i Registreringsdokumentet	Inntatt ved henvisning	Internett
Vedtekter	3.1	Vedtatt av generalforsamling 29. mars 2012 og godkjent av finanstilsynet 13. april 2012.	https://www.sparebank1.no/ShowProperty?cid=1268420593385&cType=Vedlegg_C
Resultat, balanse, kontantstrøm 2014	4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2014	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2014/arsrapport/%C3%85rsrapport%202014%20A4%20Iett.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm 2015	4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2015	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2015/arsrapport/%C3%85rsrapport.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm per 4. kv. 2014 inkl. noter	4.2, 4.3	Kvartalsrapport for 4. kvartal 2014	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2014/Q4/Kvartalsrapport%204Q%202014.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm per 4. kv. 2015 inkl. noter	4.2, 4.3	Kvartalsrapport for 4. kvartal 2015	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2015/Q4/Kvartalsrapport%204Q%202015.pdf
Revisjonsberetninger	4.9	Revisjonsberetning for 2014 og 2015	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2014/arsrapport/%C3%85rsrapport%202014%20A4%20Iett.pdf https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2015/arsrapport/%C3%85rsrapport.pdf
Regnskapsprinsipper	4.1.1	Årsrapport 2014 og 2015	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2014/arsrapport/%C3%85rsrapport%202014%20A4%20Iett.pdf https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2015/arsrapport/%C3%85rsrapport.pdf
Konsernregnskap 2014 inkl. noter	3.5, 3.6, 3.7, 3.9, 3.11, 3.12, 3.13, 3.19, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5	Årsrapport 2014	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2014/arsrapport/%C3%85rsrapport%202014%20A4%20Iett.pdf
Konsernregnskap 2015 inkl. noter	3.5, 3.6, 3.7, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13,	Årsrapport 2015	https://www.sparebank1.no/content/dam/SB1/bank/sr-bank/om-oss/Investor/Rapporter/2015/arsrapport/%C3%85rsrapport.pdf

3.19, 4.2, 4.3,
4.4, 4.5

9. Definisjoner, Lover og Forskrifter

9.1 Definisjoner

1.kv., 2. kv., 3.kv., 4. kv.	Første kvartal, andre kvartal,
Aksjene	Aksjene i Banken
Banken	SpareBank 1 SR-Bank ASA
Bank 1	Bank 1 Oslo Akershus AS
Finansinstitusjon	Samlebetegnelse for banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak og morselskap i finanskonsern.
Finanstilsynet	Finanstilsynet fører det offentlige tilsyn med banker og andre finansinstitusjoner, herunder forsikringsselskaper, og en lang rekke andre foretak som driver virksomhet innen finansnæringen.
Forvaltningskapital	Summen av Bankens egenkapital og gjeld.
Fremtidsrettet uttalelse	prognoser og forventninger til SpareBank 1 SR-Bank ASA fremtidige finansielle posisjon, forretningsstrategi, planer og målsetninger
IFRS	International Financial Reporting Standards.
Generalforsamling	Bankens øverste besluttede organ.
KNOK	Tusen norske kroner
Konsernet	SpareBank 1 SR-Bank ASA med datterselskap
Kontrollkomité	Lovbestemt kontrollorgan i Banken. Skal føre tilsyn med Bankens virksomhet i samsvar med Sparebankloven og instruks gitt av Representantskapet. Kontrollkomiteen er valgt av Bankens Representantskap.
Ledelsen	Bankens ledelse per dato for Registreringsdokumentet; Arne Austreid, Stian Helgøy, Inge Reinertsen, Jan Friestad, Tore Medhus, Wenche Mikalsen, Glenn Sæther, Thor-Christian Haugland og Frode Bø.
MNOK	Millioner norske kroner.
Morbanken	SpareBank 1 SR-Bank ASA uten datterselskaper
NOK	Norske kroner.
Norsk olje og gass	Interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for oljeselskaper og leverandørbedrifter på norsk sokkel (tidligere benevnt Oljeindustriens Landsforening/ OLF)
OMF	Obligasjoner med fortrinnsrett
Registreringsdokument	Dette registreringsdokument, med vedlegg, som er utarbeidet i forbindelse med emisjonen av obligasjoner og sertifikater
Representantskap	Bankens representantskap som nærmere beskrevet i kapittel 7.3
RISK	Regulering av Inngangsverdi med Skattlagt Kapital.
SamSpar	Samarbeidende Sparebanker AS, et samarbeid mellom 20 sparebanker lokalisert på øst- og nordvestlandet. SamSpar eier 19,5 prosent av SpareBank 1 Gruppen AS.
SpareBank 1 Gruppen	SpareBank 1 Gruppen AS
SpareBank 1 SR-Bank	SpareBank 1 SR-Bank ASA med datterselskaper (se også Banken).
SR-Markets	SpareBank 1 SR-Markets
Styret	Styret i Banken.
Tilrettelegger	Danske Bank Markets og SpareBank 1 Markets
VPS	Verdipapirsentralen
VPS-konto	Konto i VPS for registrering av eierskap i verdipapirer

9.2 Relevante Lover og Forskrifter

Allmennaksjeloven	Lov av 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper
Banksikringsloven	Lov av 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner
Børsforskriften	Børsforskriften 29. juni 2007 nr. 875.
Egenkapitalbevisforskriften	Forskrift av 29. juni 2009 nr. 0913 om egenkapitalbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringselskaper
Finansieringsvirksomhetsloven	Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner
Finanstilsynsloven	Lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringselskaper og verdipapirhandel m.v.
Forretningsbankloven	Lov av 24. mai 1961 nr. 2 om lov om forretningsbanker
Forskrift om låneadgang i Norges Bank	Forskrift 25. april 2001 nr. 473 om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank m.v.
Hvitvaskingslovgivningen	Hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302
Kapitaldekningsforskrifter	Forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finans-institusjoner, forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner, forskrift 22. juni 2000 nr. 632 om minstekrav til kapitaldekning for markedsrisiko m.v. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv.
Konkursloven	Lov av 8. Juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive - 2004/39/EF
Prospektdirektivet	The Commission Regulation (EC) No. 809/2004 of 29 April 2004 implementing Directive 2003/71/EC of the European Parliament and of the Council.
Sparebankloven	Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker
Stiftelsesloven	Lov av 15. Juni 2001 om stiftelser
Verdipapirhandelsloven	Lov av 29. juni 2007 nr 75 om verdipapirhandel
Årsregnskapsforskriften	Forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike

VEDLEGG 1: VEDTEKTER FOR SPAREBANK 1 SR-BANK ASA

Kap. 1 Firma. Kontorkommune. Formål.

§ 1-1

SpareBank 1 SR-Bank ASA ("banken") er opprettet 1. januar 2012 og har sitt forretningskontor- og hovedkontor i Stavanger.

Banken er opprettet ved omdanning av tidligere SpareBank 1 SR-Bank. SpareBank 1 SR-Bank (tidligere Sparebanken Rogaland) var opprettet den 1. oktober 1976 etter en sammenslutning av 22 sparebanker.

§ 1-2

Banken har til formål å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra en ubestemt krets av kunder, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for forretningsbanker. Banken kan dessuten yte investeringstjenester innenfor de til enhver tid gitte konsesjoner.

Banken kan for øvrig innenfor rammen av den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører.

Kap. 2 Aksjekapital. Ansvarlig kapital. Aksjer.

§ 2-1

Bankens aksjekapital er NOK 6 393 777 050 fordelt på 255 751 082 aksjer à kr 25 fullt innbetalt.

§ 2-2

Aksjene i banken skal være registrert i et verdipapirregister. Alt erverv av aksjer skal **straks** meldes til verdipapirregisteret.

Kap. 3 Styret.

§ 3-1

Styret består av fem til ni medlemmer som velges av representantskapet.

To av styrets valgte medlemmer skal være ansatt i banken. For disse medlemmene skal det velges ett varamedlem.

For de øvrige valgte styremedlemmer velges inntil to varamedlemmer.

Styrets leder velges særskilt.

De valgte styremedlemmer tjenestegjør i to år. Av de valgte medlemmer uttrer hvert år de som har gjort tjeneste lengst. I første periode tjenestegjør halvparten fram til første ordinære valgmøte i representantskapet. Gjenvalg kan finne sted.

Varamedlemmene velges for to år.

I stedet for styremedlem som trer ut før valgperioden er ute, velges ved første anledning nytt medlem for resten av perioden.

§ 3-2

Styret sammenkalles av lederen så ofte bankens virksomhet tilsier det eller når et medlem krever det.

Styret er vedtaksført når mer enn halvdel av samtlige styremedlemmer er til stede eller deltar i behandlingen av en sak. Styret kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt anledning til å delta

i sakens behandling. Har et styremedlem forfall, skal varamedlemmet gis anledning til å møte eller delta i behandlingen av en sak.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende styremedlemmer eller de som deltar i behandlingen, har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre minst halvdelen av samtlige styremedlemmer.

Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med beslutninger som er truffet i deres fravær.

§ 3-3

Styret forestår forvaltningen av bankens anliggender, og treffer herunder avgjørelse i de enkelte kredittsaker. Det skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av bankens virksomhet, herunder påse at bokføring og formuesforvaltning kontrolleres betryggende.

§ 3-4

Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskap og årsberetning.

Årsberetningen, årsregnskap og revisjonsberetning sendes kontrollkomiteen og representantskapet for uttalelse senest en uke før saken skal behandles av representantskapet og minst 21 dager før til den generalforsamling som skal fastsette regnskapet.

§ 3-5

Bankens firma tegnes av styrets leder eller administrerende direktør alene, eller av to valgte styremedlemmer i fellesskap. Styret kan gi nærmere angitte ansatte rett til å tegne bankens firma. Styret kan dessuten meddele prokura og spesialfullmakter.

§ 3-6

Administrerende direktør har den daglige ledelse av bankens virksomhet i samsvar med generelle instruksjer fastsatt av representantskapet og godkjent av generalforsamlingen, samt de retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Kap. 4 Representantskapet.

§ 4-1

Representantskapet består av 30 medlemmer og 15 varamedlemmer.

Representantskapet bør være allsidig sammensatt og bl. a. ha medlemmer fra ulike distrikter og næringer som er berørt av bankens virksomhet.

Styremedlem, observatør og administrerende direktør kan ikke være medlem av representantskapet.

Generalforsamlingen velger 22 medlemmer med 11 varamedlemmer. Medlemmene og varamedlemmene skal velges blant bankens aksjeeiere. Valget forberedes av en valgkomité på fem medlemmer. Valgkomiteens medlemmer, samt leder velges av generalforsamlingen.

Av og blant de ansatte i banken velges åtte medlemmer med fire varamedlemmer. Representantene for de ansatte velges under ledelse av et valgstyre som oppnevnes av bankens styre. Valgstyre består av minst tre personer. De ansatte og bankens ledelse skal ha minst en representant hver i valgstyre.

Representantskapet velger årlig leder blant medlemmene etter innstilling fra valgkomiteen. Representantskapet er ikke bundet av denne innstillingen.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer velges for to år.

Av de medlemmer som er valgt ved første gangs valg trer halvparten ut etter loddtrekning ved første ordinære generalforsamling. Deretter trer hvert år de ut, som har tjenestegjort lengst. Loddtrekningen foretas av valgkomiteen.

Et representantskapsmedlem har rett til å tre tilbake før valgperioden er utløpt dersom særlig grunn foreligger. Representantskapet og den som har valgt medlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel. Et representantskapsmedlem kan avsettes av den som har valgt medlemmet. Dette gjelder ikke medlemmer valgt av de ansatte i banken, jf. femte ledd i paragrafen her.

Utrtrer et medlem av representantskapet før vedkommende valgperiode er utløpt, velges ved første anledning nytt medlem for perioden.

§ 4-2

Representantskapet sammenkalles av lederen til møte så ofte som nødvendig samt når styret, kontrollkomiteen eller minst en seksdel av representantskapets medlemmer krever det.

Styrets og kontrollkomiteens medlemmer og revisor skal innkalles til representantskapets møter. Dersom representantskapet for det enkelte tilfelle ikke bestemmer noe annet, har styrets og kontrollkomiteens medlemmer rett til å være til stede og uttale seg på møter i representantskapet. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder.

§ 4-3

Godtgjørelsen til representantskapets medlemmer fastsettes av generalforsamlingen.

Et representantskapsmedlem må ikke i anledning sitt arbeid for representantskapet motta godtgjørelse fra andre enn banken. Dette gjelder også godtgjørelse som en medkontrahent eller hans eller hennes representant har betinget seg hos banken.

Godtgjørelse som er avtalt eller mottatt i strid med forbudet i første ledd, tilfaller banken. Dette gjelder også avkastning av og eiendeler som er kommet i stedet for godtgjørelsen.

Forbudet i første ledd er ikke til hinder for at representantskapsmedlem som ikke deltar i den daglige ledelse, kan opptre som mellommann overfor banken mot vanlig mellommannsgodtgjørelse dersom:

1. representantskapsmedlemmet ikke også representerer banken, og
2. forretningen inngår i mellommannsvirksomhet som representantskapsmedlemmet driver som næring.

§ 4-4

Representantskapets medlemmer må ikke foreta noe som er egnet til å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller bankens bekostning.

Representantskapet må ikke etterkomme noen beslutning av generalforsamlingen eller et annet selskapsorgan hvis beslutningen strider mot lov eller bankens vedtekter.

§ 4-5

Representantskapet er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige medlemmer er til stede. Representantskapet kan dog ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmene er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Har et medlem forfall, skal varamedlem gis anledning til å møte.

Som representantskapets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må dog alltid utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige representantskapsmedlemmer.

§ 4-6

Representantskapet skal:

1. Føre tilsyn med styrets og administrerende direktørs forvaltning av banken og påse at bankens formål fremmes

i samsvar med lovgivningen, vedtektene og generalforsamlingens og representantskapets egne vedtak, samt fastsette retningslinjer for bankens virksomhet. Retningslinjene skal være generelle instruksjoner for bankens styre og administrasjon og skal legges frem for generalforsamlingen til godkjenning

2. Velge styrets valgte medlemmer og varamedlemmer, jf. likevel vedtektenes § 3-1 annet ledd.
3. Velge revisor eller revisjonsfirma.
4. Motta opplysninger om bankens drift og gå gjennom dens regnskapsutdrag og beretninger fra kontrollkomiteen. Hvert medlem kan på møte i representantskapet kreve opplysninger om bankens drift i den utstrekning de finner det nødvendig. Representantskapet kan selv eller ved utvalg iverksette undersøkelser.
5. Gå gjennom bankens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning, og gi uttalelse til generalforsamlingen om styrets forslag til årsregnskap, og styrets forslag til anvendelse av overskudd eller dekning av tap. Styrets forslag samt revisjonsberetning skal sendes representantskapets medlemmer senest en uke før saken skal behandles.
6. Treffe vedtak om godtgjørelse for bankens tillitsmenn og revisor og godtgjørelse/lønn for administrerende direktør.
7. Treffe bestemmelser om bankråd i samsvar med vedtektenes § 5-1.
8. Avgi uttalelser i saker vedkommende banken, som forelegges det av styret eller kontrollkomiteen.

Representantskapet kan vedta anbefalinger til styret i hvilken som helst sak.

Representantskapet kan ikke ta avgjørelse i saker som etter vedtektenes § 3-4 hører under styret.

§ 4-7

Over forhandlingene føres protokoll under møtelederens ansvar. Protokollen skal godkjennes og underskrives av alle møtedeltakerne eller av møteleder og to andre møtedeltakere som velges på møte.

Kap. 5 Bankråd.

§ 5-1

Representantskapet kan bestemme at det skal opprettes bankråd i de distrikter hvor banken har sin virksomhet.

Bankrådsmedlemmene skal oppfattes som ressurspersoner i distriktet og ha kompetanse på områder som er av vesentlig betydning for vedkommende lokalbank(er). Bankrådet skal gi lokalbanksjefen råd om markedsforhold og andre spørsmål av betydning for bankens virksomhet og ellers treffe vedtak i saker som bestemmes av styret.

Bankens styre oppnevner bankrådene. Sammensetningen av bankråd skal gjenspeile lokalbankens ulike kundegrupper. Ansatte skal ha anledning til å oppnevne en representant til å delta på møtene.

Bankrådene skal bestå av fra tre - åtte medlemmer, hvorav ett medlem skal være leder. Bankrådene velger selv sin leder.

Oppnevningen gjelder for en periode på to år om gangen. Maksimal sammenhengende funksjonstid skal ikke overskride seks år.

Kap. 6 Kontrollkomité.

§ 6-1

Kontrollkomiteen består av tre til fem medlemmer og inntil to varamedlemmer.

Medlem av kontrollkomiteen må fylle vilkårene for valg til representantskapet. Ett medlem må tilfredsstillende krav som stilles til dommere etter lov 13. august 1915 om domstolene § 54 annet ledd. Valget av dette medlemmet skal godkjennes av Finanstilsynet.

§ 6-2

Kontrollkomiteen møter så ofte det anses påkrevet for å sikre et effektivt tilsyn. Den skal føre en av Finanstilsynet autorisert protokoll over sine forhandlinger og skal hvert år gi melding til representantskapet, generalforsamlingen og Finanstilsynet om sitt arbeid og bankens stilling.

Representantskapet skal vedta instruks for komiteen. Instruksen skal godkjennes av Finanstilsynet.

Kap. 7 Generalforsamlingen.

§ 7-1

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i banken, med mindre myndighet er lagt eksklusivt til et av bankens øvrige organer ved særskilt lovbestemmelse. På generalforsamlingen har hver aksje en stemme. Alle beslutninger treffes med alminnelig flertall, med mindre annet følger av lov eller vedtekter.

Ordinær generalforsamling skal holdes hvert år ved bankens hovedkontor innen utgangen av april måned.

Generalforsamlingen innkalles av representantskapets leder. Innkallelse skal være sendt senest 21 dager før generalforsamlingen.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen er gjort tilgjengelig for aksjonærer på bankens internettsider, gjelder ikke allmennaksjelovens krav om at dokumentene skal sendes til aksjonærene. Dette gjelder også dokumenter som etter allmennaksjeloven skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen, herunder bankens årsrapport. En aksjonær kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen.

Styrets og kontrollkomiteens medlemmer og revisor skal innkalles til generalforsamlingens møte. Styrets og kontrollkomiteens medlemmer har rett til å være til stede og uttale seg på møter i generalforsamlingen. Styrets leder og administrerende direktør har plikt til å være til stede med mindre det foreligger gyldig forfall. I så fall skal det utpekes stedfortreder.

Før generalforsamling holdes skal Finanstilsynet i god tid, senest samtidig med lovlig innkallelse til aksjonærene, gi melding om de saker som skal behandles. Av forhandlingsprotokollen skal en gjenpart straks sendes Finanstilsynet.

§ 7-2

Representantskapets leder er møteleder for generalforsamlingen. Ved lederens forfall velger generalforsamlingen møteleder.

§ 7-3

Den ordinære generalforsamling skal:

1. ved forfall av representantskapets leder, velge møteleder blant de møtende aksjonærer
2. velge 22 av representantskapets medlemmer og 11 varamedlemmer blant bankens aksjeeiere, samt medlemmer og leder til kontrollkomiteen
3. velge medlemmer til valgkomiteen, jfr. § 8.1
4. godkjenne årsregnskapet, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd
5. behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under generalforsamlingen.

§ 7-4

Avstemning skjer skriftlig dersom ikke samtlige møtende samtykker i avstemning på annen måte.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll over generalforsamlingen. I protokollen skal generalforsamlingens beslutninger inntas med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Fortegnelsen over møtende aksjeeiere og representanter skal inntas i eller vedlegges protokollen. Protokollen skal undertegnes av møtelederen og minst en annen person som utpekes av generalforsamlingen blant de tilstedeværende. Protokollen skal holdes tilgjengelig for aksjeeierne og oppbevares på betryggende måte.

Kap. 8 Valgkomiteen

§ 8-1

Valgkomiteen består av inntil fem medlemmer. Representantskapets leder skal være fast medlem og leder for valgkomiteen. De øvrige medlemmer velges av generalforsamlingen. Komiteen skal ha medlemmer fra begge grupper i representantskapet. De ansatte har rett til en representant. Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Valgene skjer for en periode på to år. For de styremedlemmer som velges av og blant de ansatte i banken, og for disse medlemmers varamedlem, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteen skal foreslå kandidater – unntatt ansattes representanter – til følgende tillitsverv og funksjoner:

- Representantskapets medlemmer og varamedlemmer samt leder.
- Styrets medlemmer og leder
- Kontrollkomiteens medlemmer og leder
- Valgkomiteens medlemmer

Valgkomiteen skal også foreslå godtgjørelse for disse.

Kap. 9 Revisor.

§ 9-1

Revisor skal følge de instruksjoner og pålegg som måtte bli gitt av representantskapet for så vidt de ikke strider mot bestemmelser gitt i lov eller i medhold av lov eller mot bankens vedtekter eller god revisjonsskikk.

Revisor gir sine antnelser og meldinger gjennom kontrollkomiteen til representantskapet. Revisjonsberetning skal avgis minst to uker forut for det representantskapsmøte hvor regnskapet skal behandles.

Kap. 10 Innskuddsvilkår.

§ 10-1

Styret fastsetter de nærmere vilkår for mottak og utbetaling av innskudd i samsvar med mulige regler fastsatt av Finanstilsynet.

Kap. 11 Årsregnskap og årsberetning.

§ 11-1

Regnskapsåret følger kalenderåret.

For hvert regnskapsår avgir styret årsregnskapet og årsberetningen.

Minst en måned forut for den ordinære generalforsamling skal årsregnskap og årsberetning stilles til rådighet for revisor. Årsberetningen og det reviderte regnskap skal gjennomgås av kontrollkomiteen og representantskapet før det legges frem på generalforsamlingen.

Generalforsamlingen fastsetter regnskapet senest innen utgangen av april måned.

Kap. 12 Aldersgrense. Tjenestetid.

§ 12-1

Høyeste aldersgrense for fast ansatte er 70 år.

§ 12-2

Et valgt medlem eller leder for styret, representantskap eller kontrollkomité kan ikke ha dette tillitsvervet sammenhengende lengre enn 12 år, eller ha disse tillitsverv et lengre samlet tidsrom enn 20 år. Ved beregning av disse tidsrom medregnes bare den tid vedkommende har hatt tillitsverv i banken etter 1. januar 1978. En person kan ikke velges/gjenvelges til noen av disse verv dersom vedkommende på grunn av bestemmelsene i denne paragraf ikke kan sitte valgperioden ut.

Kap. 13 Vedtektsendringer.

§ 13-1

Beslutning om å endre vedtektene fattes av generalforsamlingen. Beslutningen krever tilslutning fra minst to tredjedeler av så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Forslag til endringer i vedtektene må være innsendt til styrets leder senest fire uker før generalforsamlingen skal behandle forslaget.

Kap. 14 Ikrafttredden.

§ 14-1

Disse vedtekter trer i kraft når de er godkjent i samsvar med forretningsbankloven § 4 fjerde ledd.